http://www.dhammadownload.com

ယမကဘာသာ ပို့ချသင်ကြား အာဂုံဆောင်ထားလိုသူများအတွက်

အထူးစီစဉ်ထားသော

ယမကလက်ဆောင်

အောက်-၅ ကျမ်း

စာပေအမှတ်စဉ် - ၇

အရှင်တိလောကာဘိဝံသ

(အင်းစိန်)

http://www.dhammadownload.com

၁၂၀၀

ယမကဘာသာ ပို့ချသင်ကြား အာဂုံဆောင်ထားလိုသူများအတွက်

အထူးစီစဉ်ထားသော

ယမကလက်ဆောင်

အောက်-၅ ကျမ်း

စာပေအမှတ်စဉ် - ၇

အရှင်တိလောကာဘိဝံသ

(အင်းစိန်)

http://www.dhammadownload.com

ယမိုက်ဘာသာအတွက်သက်သာလွယ်ကူစေရန် အထူးစီစဉ်ထားသော

- အရကောက်ဇယားများ
- ပါဠိအာဂုံဇယားများ
- သရုပ်အဓိပ္ပါယ်ဇယားများ
- ညွှန်ကြားချက်များ
- သိမှတ်ဖွယ်ရာအဓိပ္ပါယ်များ
- လက်ာဆောင်ပုဒ်များ

စသည်ဖြင့် ပို့ချသူ သင်ယူသူများ နည်းရလောက်အောင် ဝေဝေဆာဆာ တန်ဆာဆင်၍ ဖော်ပြထားသည်။

စာအုပ်ရရှိနိုင်သောဌာန

စာပေထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေးအဖွဲ့
သိမ်ကျောင်းဆောင်
ရွာမပရိယတ္တိစာသင်တိုက်
အင်းစိန်၊ ရန်ကုန်တိုင်း။
ဖုန်း-၆၄၀၀၇၅

GRAPHIC NAY WINN AUNG

http://www.dhammadownload.com

http://www.dhammadownload.com

http://www.dhammadownload.com

ယမက ဘာသာ ပို့ချသင်ကြား အာဂုံဆောင်ထား
လိုသူများအတွက်
အထူးစီစဉ်ထားသော

ယမကအာဂုံဆောင်

(အောက်-၅-ကျမ်း)

စာပေအမှတ်စဉ်• ၇

အရှင်တိလောကာဘိဝံသ
(အင်းစိန်)

http://www.dhammadownload.com

ယမကလက်ဆောင်
ပုံနှိပ်မှတ်တမ်း

စာမူခွင့်ပြုချက်	၃၂၀၄၉၅၀၅၀၇
မျက်နှာဖုံးခွင့်ပြုချက်	၃၂၀၇၂၄၀၅၁၁
ထုတ်ဝေသည့်ကာလ	နိုဝင်ဘာလ၊ ၂၀၀၅-ခုနှစ်
ထုတ်ဝေသည့်အကြိမ်	တတိယအကြိမ်
အုပ်ရေ	၁၀၀၀ အုပ်
တန်ဖိုး	၉၀၀ ကျပ်
မျက်နှာဖုံးဒီဇိုင်း	နေဝင်းအောင်
ထုတ်ဝေသူ	ဦးလှစိန် (၀၃၀၁၉) ထွန်းလှကျော်စာပေ အမှတ်-၂၁၉၊ အသောကလမ်း၊ ၁၃-ရပ်ကွက်၊ လှိုင်မြို့နယ်၊ ရန်ကုန်။
အတွင်းပုံနှိပ်သူ	ဦးကျင် (၀၄၉၃၃) ချန်ပီယံ အော့ဖ်ဆက်ပုံနှိပ်တိုက် ၁၄၁၊ ၃၈-လမ်း၊ ရန်ကုန်မြို့။
မျက်နှာဖုံးပုံနှိပ်သူ	ဒေါ်အေးသိန်း အေးအော့ဖ်ဆက်ပုံနှိပ်တိုက်(၀၂၄၀၁) ၁၆၄၊ ၃၅-လမ်း(အလယ်)၊ ရန်ကုန်။
ဖြန့်ချိရေး	စာပေထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေးအဖွဲ့ ရွှာမပရိယတ္တိစာသင်တိုက်၊ အင်းစိန်၊ ရန်ကုန်တိုင်း။ ဖုန်း - ၆၄၀၀၇၅

http://www.dhammadownload.com

ပန်ကြားလွှာ

ဤစာအုပ်၌ အောက်ယမိုက် ၅-ကျမ်း ဆိုင်ရာ -

နမူနာ ပါဠိ အာဂုမ်များ

အရကောက် ဆိုရိုးများ

ကျမ်းတက်ဟောရိုးစစ်များ

ကောဋ္ဌာသ တင်ပုံများ

သိမှတ်ဖွယ်ရာ ဂဏ္ဌိ အဓိပ္ပါယ်များ စသည် တို့ကို ပြည့်စုံသင့်သလောက် ပြည့်စုံစွာ ပါဝင်အောင် စီစဉ်ထားပါသည်။

စံနစ်တကျ ပို့ချပေးပါမူ ယမိုက်အရကောက် စာအုပ်နှင့် ပါဠိတော် စာအုပ် လုံးဝမလိုဘဲ လွယ်ကူသက်သာစွာဖြင့် ပို့ချနိုင်/သင်ယူနိုင် ကြောင်း အာမခံပါသည်။

တောင်းပန်လွှာ

ထေရ်ကျော်ငါးရာ၊ ရဟန္တာဝသီ
သမ္ဘိဒါဉာဏ်ရ၊ သံဃိန္ဒတို့
ဘုရားမိန့်ရှတ်၊ ပိဋကတ်ကို၊ မွတ်မွတ်ဖြူဖွေး
ပေထက်ရေး၍၊ ဆေးလေးကြွပ်ကြွပ်၊ အထပ်တစ်ရာ
တည်းဖြတ်ပါလည်း၊ အက္ခရာပုဒ်ထွေး၊ မှားယွင်းသေး၏
ညစ်ကြေးစပ်ယှဉ်၊ ပုထုစဉ်သာ၊ ငါတို့မှာကား
မမှားဘယ်သို့၊ ရှိလေမြို့လိမ့်
ယွင်းချို့အက္ခရာ၊ မျက်ယိုရာ၌
ပညာကြီးရှင်၊ ငြမ်းကောင်းထင်သို့ ပြင်စေသတည်း။

(ဥတေနပျို့)

http://www.dhammadownload.com

မာတိကာ

စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁။	ပဏာမနှင့် ပဋိညာဉ်	၁
၂။	မူလယမိုက် ဥဒ္ဒေသကျမ်းတက်နှင့် ပါဠိနည်းပြ	၂ – ၃
၃။	မူလယမိုက် ပါဠိအရကောက်ဇယား	၄
၄။	မူလယမိုက် ကုသလပဒ ဝိဘင်းထုတ်အရကောက်ဆိုရိုး	၅ – ၇
၅။	ခန္ဓယမိုက် ဥဒ္ဒေသကျမ်းတက် စသည်	၈ – ၉
၆။	ပဏ္ဏတ္တိဝါရ နိဒ္ဒေသ အရကောက်	၁၀ – ၁၁
၇။	ခန္ဓပဝတ္တိအားလုံး အရကောက်ဇယားနှင့်ဆိုရိုး	၁၂ – ၁၃
၈။	ခန္ဓပဝတ္တိဆိုင်ရာ ဝိဘင်းထုတ် အရကောက်များ	၁၄ – ၁၉
၉။	ယမိုက် ၁၀–ကျမ်း ကောဋ္ဌသဆိုရိုးများ	၂၀ – ၂၂
၁၀။	ခန္ဓယမိုက် ပဝတ္တိဝါရ ဌာန ၂၇–ပါး	၂၃
၁၁။	အာယတန ဥဒ္ဒေသ	၂၄ – ၂၅
၁၂။	အာယတန ပဏ္ဏတ္တိ နိဒ္ဒေသ အရကောက်	၂၆ – ၂၈
၁၃။	အာယတနယမိုက် ဩကာသနှင့် ဝိကလဇယား	၂၉
၁၄။	အာယတနယမိုက် ပဝတ္တိဝါရ အရကောက်နှင့် ဝိဘင်းထုတ်စနစ်များ	၃၀ – ၃၅
၁၅။	ဓာတုယမိုက်ထူးရာများ	၃၆ – ၃၇
၁၆။	သစ္စယမိုက် ပဏ္ဏတ္တိ	၃၈ – ၄၁
၁၇။	သစ္စယမိုက် ပဝတ္တိ	၄၁ – ၅၁
	အစိပ္ပါယ် ကဏ္ဍ	
၁၈။	မူလယမိုက်ဆိုင်ရာ အစိပ္ပါယ်	၅၂ – ၇၀
၁၉။	ခန္ဓယမိုက် ဆိုင်ရာ အစိပ္ပါယ်	၇၁ – ၈၁
၂၀။	အာယတနယမိုက် ဆိုင်ရာ အစိပ္ပါယ်	၈၁ – ၈၇
၂၁။	ဓာတုယမိုက် ဆိုင်ရာ အစိပ္ပါယ်	၈၈
၂၂။	သစ္စယမိုက် ဆိုင်ရာ အစိပ္ပါယ်	၈၉ – ၉၅

http://www.dhammadownload.com

ပဏာမနှင့် ပဋိညာဉ်

နတွာ ဘိဓမ္မ ဒေသကံ၊ အတ္တာယ ယုဝ သောတုနံ။
ယမကဿ သရူပကံ၊ ကရိဿာမိ ယထာဗလံ။

(၈–ဂိုဏ်းလေးခု အညီပြု၍ ဖွဲ့စီသော သေတဝ ဝိပုလဂါထာ)

အဟံ– ခန္ဓာသမူဟ ပဥ္စကကို တိလောကဟု နာမသမုတ် အကျွန်ုပ်သည်၊ အဘိဓမ္မ ဒေသကံ– အဘိဓမ္မာဒေသနာကို သေချာကျန ဟောပြတော်မူတတ်သော ဘုရားရှင်ကို၊ အဘိဓမ္မာ ဒေသကံ– အဘိဓမ္မာဒေသနာ၌လာသော အနက် အဓိပ္ပါယ်တို့ကို သင်ကြားနာယူသူ နောက်လူ နောက်သားတို့အား လွယ်လွယ်ကူကူ နည်းယူနိုင်ရန် ညွှန်ကြားတော်မူခဲ့သော အဋ္ဌကထာ, ဋီကာ, အနု, မဓု, ယောဇနာ အစဖြာသော ကျေးဇူးရှင်ဆရာအပေါင်းကို (နမာမိ– ဦးညွှတ်ရိုကျိုး ရှိခိုးပါ၏) နတွာ– ဦးညွှတ်ရိုကျိုး ရှိခိုးပြီး၍၊ ယုဝသောတုနံ– အခြေမဖြစ် ပျိုမြစ်နုနယ် စာသင်ငယ်တို့၏၊ အတ္တာယ– လွယ်လွယ်ကူကူ နည်းယူသင်ကြားနိုင်ခြင်း အကျိုးငှာ၊ ယမကဿ– အနုလောမ ပဋိလောမ အစုံ သန္နိဋ္ဌာန် သံသယအစုံ ပုစ္ဆာ, ဝိသဇ္ဇနာ အစုံ ဤသို့ အစုံအစုံသော ဒေသနာတို့၏ အစွမ်းဖြင့် ဟောအပ်သောကြောင့် ယမကမည်သောကျမ်း၏၊ သရူပကံ– သရုပ် အဓိပ္ပါယ် အသွယ်သွယ်ကို၊ ယထာဗလံ– စွမ်းအားသတ္တိ ရှိသည်အားလျော်စွာ၊ ကရိဿာမိ– ပေါ်လွင်ထင်ရှား ညွှန်းဇယားဖြင့် ရေးသားတီထွင် ပြုစီရင်အံ့။

ယမိုက်ဆယ်ကျမ်း

* *မူ, ခန်, အာ, စာ, သစ်နှင့် သင်, အနု, စိတ်, ဓမ္မာ, ဣန်၊ ဟောခဲ့ ဝတီ။*

http://www.dhammadownload.com

မူလယမက

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

ကထာဝတ္ထုကျမ်းကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမဲ့၌ ယမိုက်ကျမ်းကို ဟောတော်မူ၏။ ထိုယမိုက်ကျမ်းသည်လည်း–

မူလယမက၊ ခန္ဓ၊ အာယတန၊ ဓာတု၊ သစ္စ၊ သင်္ခါရ၊ အနုသယ၊ စိတ္တ၊ ဓမ္မ၊ ဣန္ဒြိယ အားဖြင့်	၁၀ – အပြားရှိ၏။
ဥဒ္ဒေသ နိဒ္ဒေသ	၂
တိကမာတိကာ ဥဒ္ဒေသ၊ ဒုကမာတိကာ ဥဒ္ဒေသ	၂
ကုသလတိက် ဝေဒနာတိက် အစရှိသောအားဖြင့်	၂၂
မူလဝါရ၊ ဟေတု၊ နိဒါန၊ သမ္ဘဝ၊ ပဘဝ၊ သမုဋ္ဌာန၊ အာဟာရ၊ အာရမ္မဏ၊ ပစ္စယ၊ သမုဒယဝါရ	၁၀
ကုသလပဒ၊ အကုသလပဒ၊ အဗျာကတပဒ၊ နာမပဒ	၄
မူလနယ၊ မူလ မူလနယ၊ မူလကနယ၊ မူလ မူလကနယ	၄
မူလယမက၊ ဧကမူလ ယမက၊ အညမညမူလ ယမက	၃
အနုလောမပုစ္ဆာ၊ ပဋိလောမပုစ္ဆာ	၂
သန္နိဋ္ဌာန်၊ သံသယ	၂

မူလယမက ဥဒ္ဒေသ ပါဠိနည်းပြ

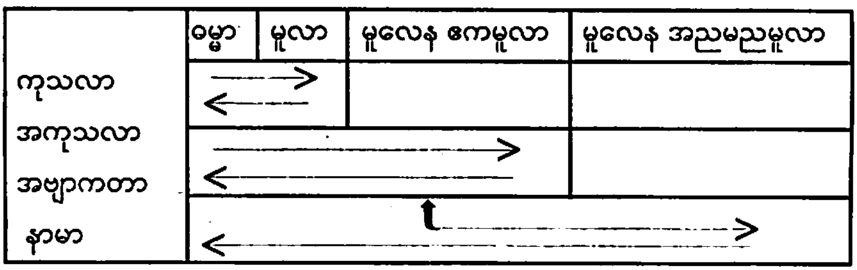

မှတ်ချက်။ ။ အနုလောမ– (သန္နိဋ္ဌာန်အစ) ယေ ကေစိ၊ (သံသယ အစ) သဗ္ဗေ တေ။

ပဋိလောမ– (သန္နိဋ္ဌာန်အစ) ယေ ဝါ ပန၊ (သံသယ) သဗ္ဗေ တေ ဓမ္မာ ကုသလာ။

http://www.dhammadownload.com

ယမက		အနုလောမ	ပဋိလောမ
မူလ	သန္နိဋ္ဌာန်	ယေ ကေစိ ကုသလာ ဓမ္မာ	ယေ ဝါပန ကုသလမူလာ
	သံသယ	သဗ္ဗေ တေ ကုသလမူလာ	သဗ္ဗေ တေ ဓမ္မာ ကုသလာ
ကေမူလ	ဌာန်	ယေ ကေစိ ကုသလာ ဓမ္မာ	ယေ ဝါ ပန ကုသလမူလေန ကေမူလာ
	ယ	သဗ္ဗေ တေ ကုသလမူလေန ကေမူလာ	သဗ္ဗေ တေ ဓမ္မာ ကုသလာ
အညမညမူလ	ဌာန်	ယေ ကေစိ ကုသလမူလေန ကေမူလာ ဓမ္မာ	ယေ ဝါ ပန ကုသလမူလေန အညမညမူလာ
	ယ	သဗ္ဗေ တေ ကုသလမူလေန အညမညမူလာ	သဗ္ဗေ တေ ဓမ္မာ ကုသလာ

အနက်။(မူလယမက) ယေကေစိ– ခပ်သိမ်းကုန်သော၊ ကုသလာ– ကုသိုလ်မည်ကုန်သော၊ (တစ်နည်းကား) အပြစ်မရှိ ကောင်းကျိုးကိုပေးခြင်း လက္ခဏာရှိကုန်သော၊ ဓမ္မာ– တရားတို့သည်၊ သန္တိ– ရှိကုန်၏။

သဗ္ဗေ– ခပ်သိမ်းကုန်သော၊ တေ ဓမ္မာ– ထိုတရားတို့သည်၊ ကုသလမူလာ– ကုသိုလ်ဟု ဆိုအပ်သော မူလမည်ကုန်သလော။

ယေ ဝါ ပန– အကြင်သို့ သဘောရှိကုန်သော၊ ကုသလမူလာ– ကုသိုလ်ဟုဆိုအပ်သော မူလ မည်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ– တို့သည်၊ သန္တိ– ကုန်၏၊ သဗ္ဗေ– ကုန်သော၊ တေ ဓမ္မာ– တို့သည်၊ ကုသလာ– ကုသိုလ်မည်ကုန်သလော။

(ကေမူလယမက) ယေ ကေစိ–ကုန်သော၊ ကုသလာ–ကုန်သော၊ ဓမ္မာ–တို့သည်၊ သန္တိ– ကုန်၏။ သဗ္ဗေ– ကုန်သော၊ တေ ဓမ္မာ– တို့သည်၊ ကုသလမူလေန– ကုသိုလ်ဟု ဆိုအပ်သော မူလနှင့်၊ ဝါ– မူလအားဖြင့်၊ ကေမူ လာ– တူသောမူလ ရှိကုန်သလော။

(အညမညမူလယမက) ယေ ကေစိ–ကုန်သော၊ ကုသလမူလေန– မူလနှင့်၊ ကေမူလာ– ကုန်သော၊ ဓမ္မာ၊ သန္တိ၊ သဗ္ဗေ၊ တေ ဓမ္မာ၊ ကုသလမူလေန– မူလအားဖြင့်၊ အညမညမူလာ– တစ်ပါးသည် တစ်ပါး၏ မူလရှိကုန်သလော။

(မူလမူလ နယ) ကုသလမူလမူလာ– ကုသိုလ်မူလဟု ဆိုအပ်သော မူလမည်ကုန်သလော။

ကေမူလမူလာ– တူသောမူလဟု ဆိုအပ်သော မူလရှိကုန်သလော၊ ကုသလမူလကာ– ကုသိုလ်ဟု ဆိုအပ်သော မူလရှိကုန်သလော။

ယမိုက်ဆယ်ကျမ်း

* *မူ, ခန်, အာ, ဓာ, သစ်နှင့် သင်, အနု, စိတ်, ဓမ္မာ, ဣန်၊ ဟောခဲ့ ဝတိ*။

ဝါရ (၁၀) ပါး

* *မူ , ဟေ , နိ , သမ် ၊ တစ်ဖန် ပ , သ ၊ အာ နှစ်ဝ၊ ပစ် , သ – ဆယ်ပါး ဝါရများ*။

http://www.dhammadownload.com

မူလယမက

	ဓမ္မာ	မူလာ	မူလေန ဧကမူလာ	မူလေန အညမညမူလာ
ကုသလာ	ကုသလမူ ၃	ကုသလမူ ၃	ကုသလမူ ၃	ကုသလမူ ၃
	ကု ၂၁ (ကုမူ ၃ ကြဉ်) စေ ၃၅		ကု ၂၁ (ကုမူ ၃ ကြဉ်) စေ ၃၅	
			ကုသလသမုဋ္ဌာနရုပ်	
အကုသလာ	အကုသလမူ ၃	အကုသလမူ ၃	(မောဒွေ မောကြဉ်) အကုသလမူ ၃	(မောဒွေမောကြဉ်) အကုသလမူ ၃
	အကု–၁၂ (အကုမူ–၃ကြဉ်) စေ ၂၄		အကု–၁၂ (အကုမူ ၃ ကြဉ် စေ ၂၄	
			အကုသလသမုဋ္ဌာနရုပ်	
အဗျာကတာ	အဗျာကတမူ ၃	အဗျာကတမူ ၃	အဗျာကတမူ ၃	အဗျာကတမူ ၃
	ဝိ ၃၆၊ ကြိ ၂၀ (အဗျာမူ ၃ကြဉ်) စေ ၃၅၊ရုပ် ၂၈၊ နိဗ္ဗာန်		(အဟိတ် အဗျာကမှတစ်ပါး) သဟိတ် အဗျာကတ	
နာမ	နာမမူ ၉	နာမမူ ၉	(မောဒွေ မောကြဉ်) နာမမူ ၉	(မောဒွေ မောကြဉ်) နာမမူ ၉
	စိတ် ၈၉ (နာမမူ ၉ ကြဉ်) စေ ၄၆၊ နိဗ္ဗာန်		သဟိတ် ၇၁၊ (နာမမူ ၉ကြဉ်) စေ ၄၆	
			နာမသမုဋ္ဌာနရုပ်	
သာမညလက္ခဏာ	စိတ် ၈၉၊ စေ ၅၂၊ ရုပ် ၂၈ နိဗ္ဗာန်	လော,ဒေါ, မော, အလော, အဒေါ, အမော ဤဟိတ်– ၆	သဟိတ် ၇၁၊ (မောဒွေမောကြဉ်) စေ ၅၂ သဟိတ် စိတ္တဇရုပ် သဟိတ် ပဋိကမ္မဇရုပ်	(မောဒွေ မောကြဉ်) ဟိတ် ၆

http://www.dhammadownload.com

ကုသလပဒ၊ မူလယမက

အနုလောမပုစ္ဆာ ယေ ကေစိ ကုသလာဓမ္မာ၊ သဗ္ဗေ တေ ကုသလမူလာတိ
နှစ်ဘက်ရ ဝိဘင်း တီဏေဝ ကုသလမူလာနိ။
တစ်ဘက်ရ ဝိဘင်း အဝသေသာ ကုသလာ ဓမ္မာ၊ န ကုသလာမူလာ။
ပဋိလောမပုစ္ဆာ ယေ ဝါ ပန ကုသလမူလာ၊ သဗ္ဗေ တေ ဓမ္မာ ကုသလာတိ
။ ဝိဘင်း အာမန္တာ။
အရကောက် အနုလောမ သန္နိဋ္ဌာန်ပုဒ်၏အရကား– ကုသိုလ်စိတ်– ၂၁၊ ကုသလမူ ၃–ခုကြဉ်သော စေတသိက် ၃၅–ခု ရ၏၊ ကုသလမူ ၃–ခုလည်း ရ၏၊ သံသယကား ကုသလမူ ၃–ခုသာ ရ၏။ (တစ်နည်း) သံသယကား နောက်သာရ၏။
ပဋိလောမသန္နိဋ္ဌာန်၏ အရကား– ကုသလမူ ၃–ခုရ၏၊ သံသယလည်း ၄င်းရ၏။

ကေမူလ ယမက

အနု–ပုစ္ဆာ ယေ ကေစိ ကုသလာ ဓမ္မာ၊ သဗ္ဗေ တေ ကုသလမူလေန ဧကမူလာတိ
ဝိဘင်း အာမန္တာ။
ပဋိ–ပုစ္ဆာ ယေ ဝါ ပန ကုသလမူလေန ဧကမူလာ၊ သဗ္ဗေ တေ ဓမ္မာ ကုသလာတိ
တစ်ဘက်ရ ဝိဘင်း ကုသလသမုဋ္ဌာနံ ရူပံ ကုသလမူလေန ဧကမူလံ၊ န ကုသလံ။
နှစ်ဘက်ရ ဝိဘင်း ကုသလံ ကုသလမူလေန ဧကမူလဉ္စေဝ ကုသလဉ္စ။
အရကောက် အနု– သန္နိဋ္ဌာန်ပုဒ်၏အရကား ကု– ၂၁၊ စေ– ၃၈ ရ၏၊ သံသယလည်း ၄င်းရ၏။
ပဋိ–သန္နိဋ္ဌာန် အရကား ကုသလသမုဋ္ဌာနရုပ်ရ၏၊ ကု– ၂၁၊ စေ– ၃၈လည်း ရ၏။
သံသယကား နောက်သာ ရ၏။

အညမညမူလယမက

အနု–ပုစ္ဆာ ယေ ကေစိ ကုသလမူလေန ဧကမူလာ ဓမ္မာ၊ သဗ္ဗေ တေ ကုသလမူလေန အညမညမူလာတိ
နှစ်ဘက်ရဝိဘင်း မူလာနိယာနိ ဧကတော ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ ကုသလမူလာနိ ဧကမူလာနိစေဝ အညမညမူလာနိ စ။
တစ်ဘက်ရ ဝိဘင်း အဝသေသာ ကုသလမူလ သဟဇာတာ ဓမ္မာ ကုသလမူလေန ဧကမူလာ န စ အညမည မူလာ။
ပဋိ–ပုစ္ဆာ ယေ ဝါ ပန ကုသလမူလေန အညမညမူလာ၊ သဗ္ဗေ တေ ဓမ္မာ ကုသလာတိ
ဝိဘင်း အာမန္တာ။
အရကောက် အနုလောမသန္နိဋ္ဌာန်အရကား ကု– ၂၁၊ ကုသလမူ ၃–ခုကြဉ်သော စေ– ၃၅၊ ကုသလ သမုဋ္ဌာနရုပ်ရ၏၊ ကုသလမူ ၃–ခုလည်း ရ၏၊ သံသယကား နောက်သာရ၏။
ပဋိ–လည်း ၄င်းနောက်သာရ၏။

http://www.dhammadownload.com

ကုသလသမုဋ္ဌာနရုပ်	ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ ကု- ၂၁၊ စေ- ၃၈ နာမက္ခန္ဓာတို့သည် ယထာရဟပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ်- ၁၇။

အကုသလပဒ ကေမူလယမက

အနု တစ်ဘက်ရ ဝိဘင်း	အဟေတုက် အကုသလ် အကုသလမူလေန န ကေမူလ်။
။ နှစ်ဘက်ရ ဝိဘင်း	သဟေတုက် အကုသလ် အကုသလမူလေန ကေမူလ်။

အကုသလသမုဋ္ဌာနရုပ်	ပဉ္စဝေါ-- အကု- ၁၂၊ စေ- ၂၇ နာမက္ခန္ဓာတို့သည် ယထာရဟပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ်။
အဟိတ် အဗျာကတ	အဟိတ်စိတ်- ၁၈၊ (ဆန္ဒကြဉ်) အည- ၁၂၊ ပဉ္စဝေါ-- (ဒွေပဉ္စဝိညာဉ်- ၁၀ ကြဉ်) ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ အဟိတ်ဝိပါက်၊ အဟိတ်ကြိယာ နာမက္ခန္ဓာတို့သည်ယထာရဟ ပြုအပ်သော (အဟိတ်) စိတ္တဇရုပ်၊ အဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ၂-ခုနှင့် ယထာရဟအတူ ဥပါဒ် သော အဟိတ် ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်၊ ဗာဟိရရုပ်၊ အာဟာရဇရုပ်၊ ဥတုဇရုပ်၊ အသညသတ် ကမ္မဇရုပ်၊ ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်၊ နိဗ္ဗာန်။
သဟိတ် အဗျာကတ	သဟိတ်ဝိပါက်- ၂၁၊ သဟိတ်ကြိယာ- ၁၇၊ စေ- ၃၈၊ ပဉ္စဝေါ-- အရူပ-၄၊ ရဟန္တာတို့စုတိကြဉ်သော သဟိတ်ဝိပါက်, သဟိတ်ကြိယာ နာမက္ခန္ဓာတို့သည် ယထာရဟပြုအပ်သော သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်၊ သဟိတ် ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ – ၁၃တို့နှင့် ယထာရဟအတူဥပါဒ်သော သဟိတ်ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်။
အဟိတ်နာမ်	အဟိတ်စိတ်- ၁၈၊ ဆန္ဒကြဉ် အည- ၁၂၊ မောဟမူဒွေ၌ မောဟ၊ နိဗ္ဗာန်။
သဟိတ်နာမ်	သဟိတ်စိတ်- ၇၁၊ မောဟမူဒွေ၌ မောဟကြဉ် စေ- ၅၂။
နာမသမုဋ္ဌာနရုပ်	ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ အရူ-ဝိ-၄၊ ရဟန္တာတို့၏ စုတိကြဉ်သော ကု, အကု, သဟိတ်ဝိပါက်, သဟိတ်ကြိယာ နာမက္ခန္ဓာတို့သည် ယထာရဟပြုအပ်သော သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်၊ သဟိတ် ပဉ္စ ဝေါကာ ပဋိသန္ဓေ- ၁၃ တို့နှင့် ယထာရဟ အတူ ဥပါဒ်သော သဟိတ် ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်။

မူလယမိုက် သာမည လက္ခဏာ

၁။ မူလ- လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ၊ အလောဘ၊ အဒေါသ၊ အမောဟ ဟ်တ် ၆-ပါး။

၂။ ကေမူလ (မူလက)- သဟိတ်စိတ်- ၇၁၊ (မောဒ္ဒေ၌ မောကြဉ် စေ- ၅၂)၊ သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်, သဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်။

၃။ အညမညမူလ- မောဟမူဒ္ဒေ၌ မောဟကြဉ် ဟိတ် ၆-ပါး။

ဝေဒနာတိက်

ယေကေစိ သုခါယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တာ ဓမ္မာ၊ သဗ္ဗေတေ သုခါယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တ မူလာတိ ပဥ္စေဝ သုခါယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တမူလာနိ၊ အဝသေသာ သုခါယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တာဓမ္မာ၊ နသုခါယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တမူလာ။

ယေ ဝါ ပန- အာမန္တာ။

အနု-တစ်ဘက်ရ သုခသဟဂုတ်- ၆၃ (သုခါယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တမူ ၅-ကြဉ်) စေ- ၄၁။

နှစ်ဘက်ရ သုခါယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တမူ ၅-ခု။
(ပဋိလောမလည်း ၄င်းရ၏။)

ယေ ကေစိ သုခါယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တာ ဓမ္မာ၊

သဗ္ဗေ တေ သုခါယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တမူလေန ကေမူလာတိ

တစ်ဘက်ရ အဟေတုက်

နှစ်ဘက်ရ သဟေတုက်

ပဋိလောမ ယေဝါ ပန---

တစ်ဘက်ရ သုခဋ္ဌ သုခါယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တ သမုဋ္ဌာနဋ္ဌရုပ်

နှစ်ဘက်ရ သုခါယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တံ

အနု-တစ်ဘက်ရ အဟိတ်သုခသဟဂုတ်စိတ်- ၃ (ဆန္ဒ, ဝေကြဉ်) စေ- ၁၁။

နှစ်ဘက်ရ သဟိတ်သုခသဟဂုတ်စိတ်- ၆ဝ (ဝေ, ဒေါစတုက်, ဝိစိကြဉ်) စေ- ၄၆။

ပဋိ - တစ်ဘက်ရ သဟိတ်သုခသဟဂုတ်- ၆ဝ၌ ရှိသော သုခဝေ-၆ဝ ပဥ္စဝေါ-ခါ ရဟန္တာတို့၏ စုတိကြဉ်

သဟိတ် သုခသဟဂုတ် နာမက္ခန္ဓာတို ----- သဟိတ် စိတ္တဇရုပ်, သုခသဟဂုတ် ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာတို့နှင့် ယထာရဟ အတူဥပါဒ်သော သဟိတ်ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်။

နှစ်ဘက်ရ သဟိတ် သုခသဟဂုတ်စိတ်- ၆ဝ၊ စေ- ၄၆။

http://www.dhammadownload.com

ခန္ဓယမက

ပဏ္ဏတ္တိ, ပဝတ္တိ, ပရိညာ- ၃

ဥဒ္ဒေသ, နိဒ္ဒေသ

	ပရိစ္ဆေဒ	ပရိစ္ဆိန္နုဒ္ဒေသ	ဝိဘာဂဝါရ (၃)
တနည်းကား	ခန္ဓုဒ္ဒေသ	နာမဝဝတ္ထာန်	နယဝါရ (၃)
	ပဒုဒ္ဒေသ	ရူပက္ခန္ဓော	ပဒသောဓနဝါရ
		ဝေဒနာက္ခန္ဓော	ပဒသောဓနမူလစက္က
		သညာက္ခန္ဓော	သုဒ္ဓခန္ဓဝါရ
		သင်္ခါရက္ခန္ဓော	သုဒ္ဓခန္ဓမူလစက္က
		ဝိညာဏက္ခန္ဓော	

ပဒသောဓနမူလစက္ကဝါရ							
ပဒသောဓနဝါရ		ခန္ဓာ	ခန္ဓော				
			ရူ	ဝေ	သညာ်	သင်	ဝိညာ်
ရူပ်	ရူပက္ခန္ဓော	။		။	။	။	။
ဝေဒနာ	ဝေဒနာက္ခန္ဓော	။	။		။	။	။
သညာ	သညာက္ခန္ဓော	။	။	။		။	။
သင်္ခါရာ	သင်္ခါရက္ခန္ဓော	။	။	။	။		။
ဝိညာဏ်	ဝိညာဏက္ခန္ဓော	။	။	။	။	။	

သုဒ္ဓခန္ဓနှင့် သုဒ္ဓခန္ဓမူလစက္က

			ရူ	ဝေ	သညာ်	သင်	ဝိညာ်
ရူပ်	ခန္ဓော	ခန္ဓာ	*				
ဝေဒနာ	။	။		*			
သညာ	။	။			*		
သင်္ခါရာ	။	။				*	
ဝိညာဏ်	။	။					*

* ဤအမှတ်ဖြင့် သုဒ္ဓခန္ဓ ပဋိလောမ သံသယကို ပြသည်၊ သုဒ္ဓခန္ဓမူလစက္က၌ကား ဤအမှတ်ပြကို ချန်၍ မူလီသွတ်ပါ၊ ဥဒ္ဒေသ၌ကား ပဋိလောမ သံသယ ခန္ဓသဒ္ဒါ ကျေနေ၍ ခန္ဓာ ရူပ် စသည်ဖြင့် ဟောသည်။

	ဝါရ	နယ	ယမက		ပုစ္ဆာ	အတ္ထ
ဤသို့လျှင် ခန္ဓယမိုက် ပဏ္ဏတ္တိဝါရ၏ ဥဒ္ဒေသဝါရ၌	ပဒသောဓန	အနုလုံ ပစ္စနိက်	ရူပက္ခန္ဓယမကအစရှိသောအားဖြင့် (၅)		အနုလောမပုစ္ဆာ ပဋိ ။ (၂)	သန္နိဋ္ဌာန် သံသယ
		၂	၁၀		၂၀	၄၀
	။ မူလစက္က	၂	မူလ ၁၀	၄၀	၈၀	၁၆၀
	သုဒ္ဓခန္ဓ	၂		၁၀	၂၀	၄၀
	။ မူလစက္က	၂	မူလ ၁၀	၄၀	၈၀	၁၆၀
	၄	၈		၁၀၀	၂၀၀	၄၀၀

http://www.dhammadownload.com

ဟောရိုးစစ်– မူလယမယကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမဲ့၌ ခန္ဓယမကကို ပဟာတော်မူ၏။ ထိုခန္ဓယမကသည်လည်း ပဏ္ဏတ္တိဝါရ, ပဝတ္တိဝါရ, ပရိညာဝါရ အားဖြင့် ၃–ပါးအပြားရှိ၏။ ထို ၃–ပါးတို့တွင် ပဏ္ဏတ္တိဝါရကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထိုပဏ္ဏတ္တိဝါရသည်လည်း ဥဒ္ဒေသ၊ နိဒ္ဒေသ အားဖြင့် ၂–ပါးအပြားရှိ၏။ ထို ၂–ပါးတို့တွင် ဥဒ္ဒေသကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထိုဥဒ္ဒေသသည်လည်း ပရိစ္ဆေဒဝါရ, ပရိစ္ဆေဒပရိစ္ဆေဒ္ဒေသဝါရ, ဝိဘာဂဝါရ အားဖြင့် ၃–ပါးအပြားရှိ၏။ တစ်နည်းကား – ခန္ဓုဒ္ဒေသ, နာမဝဝတ္ထာန်, နယဝါရ အားဖြင့် ၃–ပါးအပြားရှိ၏။ ထို ၃–ပါးတို့တွင် ခန္ဓုဒ္ဒေသကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ဟောဟန်ကား– ပဉ္စက္ခန္ဓာ ဟူသည်တည်း၊ ထိုနောင် နာမဝဝတ္ထာန်ကို ဟောတော်မူ၏။ ဟောဟန်ကား ရူပက္ခန္ဓော, ဝေဒနာက္ခန္ဓော, သညာက္ခန္ဓော, သင်္ခါရက္ခန္ဓော, ဝိညာဏက္ခန္ဓော ဟူသည်တည်း။

အနက်။ ။ ပဉ္စ– ငါးပါးကုန်သော၊ ခန္ဓာ– ခန္ဓာတို့သည်၊ ဟောန္တိ– ဖြစ်ကုန်၏။ ရူပက္ခန္ဓော– ရူပက္ခန္ဓာလည်းကောင်း, (ပ) ဝိညာဏက္ခန္ဓော– ဝိညာဏက္ခန္ဓာသည်လည်းကောင်း၊ ဣတိ ဣမေ– ဤသည်တို့တည်း။ (တစ်နည်း) ရူပက္ခန္ဓော– လည်းကောင်း (ပ) ဝိညာဏက္ခန္ဓော– လည်းကောင်း၊ ဣတိ– ဤသို့၊ ပဉ္စ– ငါးပါးကုန်သော၊ ခန္ဓာ– ခန္ဓာတို့သည်၊ ဟောန္တိ– ဖြစ်ကုန်၏။

ပဒသောဓန အနုလုံ

ယမက	အနုလောမပုစ္ဆာ		ပဋိလောမပုစ္ဆာ	
	သန္နိဋ္ဌာန်	သံသယ	သန္နိဋ္ဌာန်	သံသယ
ရူပက္ခန္ဓယမက	ရူပ်	ရူပက္ခန္ဓော	ရူပက္ခန္ဓော	ရူပ်

ဝိဘင်းထုတ်စနစ်

အနုလုံ၌ သန္နိဋ္ဌာန်က ပိုသည်ကို တစ်ဘက်ရ၊ သန္နိဋ္ဌာန် သံသယတူသည်ကို နှစ်ဘက်ရ။
ပစ္စနိက်၌ သံသယက ပိုသည်ကို တစ်ဘက်ရ၊ သန္နိဋ္ဌာန် သံသယမှ ကြွင်းသည်ကို နှစ်ဘက်ရ။

* *လုံ–တစ်ဘက်ရ၊ ဌာန်ပိုမှ၊ တူမျှနှစ်ဖက်သာ။*
နိက်–တစ်ဘက်ရ၊ ယ–ပိုမှ၊ ကြွင်းက နှစ်ဖက်သာ။

http://www.dhammadownload.com

ပဒသောဓနဝါရ အရကောက်ဇယား

ယမက			
ရူပက္ခန္ဓ	ပိယရုပ်, သာတရုပ်	ရူပံ	
	ရုပ္ပနလက္ခဏာရှိသော ရုပ်– ၂၈	။	ရူပက္ခန္ဓော
	လောကုတ်– ၈၊ စေ– ၃၆၊ နိဗ္ဗာန်၊ ပညတ်		
ဝေဒနာက္ခန္ဓ	ဝေဒနာစေတသိက်	ဝေဒနာ	ဝေဒနာ ။
	ဝေဒနာက္ခန္ဓာမှတစ်ပါး ခန္ဓာ ၄–ပါး၊ နိဗ္ဗာန်၊ ပညတ်		
သညာက္ခန္ဓ	ဒိဋ္ဌိစေတသိက်ဟု ဆိုအပ်သော သညာ	သညာ	
	သဉ္ဇာနနလက္ခဏာရှိသော သညာက္ခန္ဓာ	။	သညာ ။
	ဒိဋ္ဌိသညာ, သညာက္ခန္ဓာမှတစ်ပါး ခန္ဓာ ၄–ပါး၊ နိဗ္ဗာန်၊ ပညတ်		
သင်္ခါရက္ခန္ဓ	စိတ်– ၈၉၊ ဝေဒနာ, သညာ၊ ရုပ်– ၂၈	သင်္ခါရာ	
	သင်္ခါရက္ခန္ဓာ– ၅၀	။	သင်္ခါရ ။
	နိဗ္ဗာန်၊ ပညတ်		
ဝိညာဏက္ခန္ဓ	ဝိညာဏက္ခန္ဓာ	ဝိညာဏံ	ဝိညာဏ ။
	ဝိညာဏက္ခန္ဓာမှတစ်ပါး ခန္ဓာ ၄–ပါး၊ နိဗ္ဗာန်၊ ပညတ်		

ပဒသောဓန မူလစက္က သုဒ္ဓခန္ဓ

သုဒ္ဓခန္ဓ မူလစက္ကတို့၏ ပဋိလောမ

အရတရား	ခန္ဓာ	ရူ ဝေ စ သော ခန္ဓာ တစ်ပါးစီ
မှ တစ်ပါး ခန္ဓာ ၄–ပါး	။	
ရူ– ဝေ– သဉ်– သင်– ဝိဉ် ခန္ဓာ	။	။
နိဗ္ဗာန်၊ ပညတ်		

ပိယရူပ်, သာတရူပ်

တဏှာ၏ အာရုံဖြစ်သော ချစ်အပ် သာယာအပ်သော လောကီစိတ် ကောသိတိ, စေတသိက် ဒွေပညာသ, ရုပ် အဌဝီသဟု ဆိုအပ်သော အပေါင်းဖြစ်သော ပိယရုပ်, သာတရုပ်၊ (တစ်နည်းကား) တဏှာ၏ အာရုံဖြစ်ထိုက်သော ချစ်အပ် သာယာအပ်သော လောကီစိတ် ကောသိတိ, စေတသိက် ဒွေပညာသဟု ဆိုအပ်သော ပိယရုပ်, သာတရုပ်။ (ပဒသောဓနအတွက်)

http://www.dhammadownload.com

ပဒသောဓန

ရူပက္ခန္ဓာယမက အနုလို ရူပံ ရူပက္ခန္ဓောတိ၊ ပိယရူပံ သာတရူပံ ရူပံ၊ န ရူပက္ခန္ဓော။

ရူပက္ခန္ဓော ရူပဉ္စေဝ၊ ရူပက္ခန္ဓော စ။

ရူပက္ခန္ဓော ရူပံတိ၊ အာမန္တာ။

အရကောက် အနု သန္နိဋ္ဌာန်ပုဒ်အရ– ပိယရုပ်၊ သာတရုပ်ရ၏။ ရုပ္ပနလက္ခဏာရှိသော ရုပ် ၂၈–ခုလည်း ရ၏။ သံသယကား နောက်သာ ရ၏။ ပဋိလောမလည်း ၄င်း နောက်သာရ၏။

ပစ္စနိက် န ရူပံ န ရူပက္ခန္ဓောတိ၊ အာမန္တာ။

န ရူပက္ခန္ဓော န ရူပံတိ၊ ပိယရူပံ သာတရူပံ န ရူပက္ခန္ဓော၊ ရူပံ။

ရူပဉ္စ ရူပက္ခန္ဓဉ္စ ဌပေတွာ အဝသေသာ နစေဝ ရူပံ န စ ရူပက္ခန္ဓော။

အရကောက် အနုလောမသန္နိဋ္ဌာန်အရ– လောကုတ်– ၈၊ စေ– ၃၆၊ နိဗ္ဗာန်၊ ပညတ် ရ၏။ သံသယ ၄င်းရ၏။ ပဋိလောမသန္နိဋ္ဌာန်အရ– ပိယရုပ်၊ သာတရုပ်ရ၏။ အနုလောမ သံသယလည်းရ၏။

သုဒ္ဓခန္ဓ, သုဒ္ဓခန္ဓမူလစက္က (အနုလောမ လို + နိက်)

ယမက	အရတရား	ခန္ဓော	
ရူပက္ခန္ဓ	တဏှာ၏ အာရုံဖြစ်သော ချစ်အပ် သာယာအပ်သော လောကီစိတ်–၈၁ စေ– ၅၂၊ ရုပ်– ၂၈	ရူပံ	ခန္ဓော
	လောကုတ်– ၈၊ စေ– ၃၆၊ (ရူပံ ဌပေတွာ အဝသေသာ ခန္ဓာ)		။
	နိဗ္ဗာန်၊ ပညတ် (ရူပဉ္စ ခန္ဓေစ ဌပေတွာ အဝသေသာ)		
ဝေဒနာက္ခန္ဓ	ဝေဒနာက္ခန္ဓာ	ဝေဒနာ	။
	–မှတစ်ပါး ခန္ဓာ ၄–ပါး (ဝေဒနံ ဌပေတွာ အဝသေသာ ခန္ဓာ)		။
	နိဗ္ဗာန်၊ ပညတ်		
သညာက္ခန္ဓ	ဒိဋ္ဌိသညာ, သညာက္ခန္ဓာ	သညာ	။
	––မှတစ်ပါး ခန္ဓာ ၄–ပါး		။
	နိဗ္ဗာန်၊ ပညတ်		
သင်္ခါရက္ခန္ဓ	စိတ်– ၈၉၊ စေ– ၅၂၊ ရုပ်– ၂၈	သင်္ခါရာ	။
	နိဗ္ဗာန်၊ ပညတ်		
ဝိညာဏက္ခန္ဓ	ဝိညာဏက္ခန္ဓာ	ဝိညာဏံ	။
	––မှတစ်ပါး ခန္ဓာ ၄–ပါး		။
	နိဗ္ဗာန်၊ ပညတ်		

ယမကလက်ဆောင် အောက် ၅–ကျမ်း

အရကောက်

ဝိဘင်း	ပဋိသန္ဓေစိတ်	စုတိစိတ်	စေတသိက်	ကမ္မဇကလာပ်	ကာလအားဖြင့်		ဥပပန္န	စဝန္တ	ပုဂ္ဂိုလ်		ဘုံ		
					ဥပ္ပါဒ	ဘင်			ပဋိသန္ဓေ	ပဝတ္တိ	ပဉ္စ	အသည	အရူပ
ပဥ္စဝေါ–ဥ	၁၅		၃၅	၃. ၇. ၄	။		ပဥ္စဝေါ		၄	၃	၂၆		
။ စ		၁၅	၃၅	အဆုံးစွန်–ကမ္မဇရုပ်		။		ပဥ္စဝေါ	၄	၄	၂၆		
ပဥ္စဝေါ							ပဥ္စဝေါ	ပဥ္စဝေါ	၄	၃/၄	၂၁		
အသည–ဥ				အစစွာ–ဇီဝိတနဝက	။		အသည		သု			။	
။ စ				အဆုံးစွန်–ဇီဝိတနဝက		။		အသည	သု			။	
အသည							အသည	အသည	သု			။	
အရူပ– ဥ	၄		၃၀		။		အရူပ		တိ	၃			၄
အရူပ –စ		၄	၃၀			။		အရူပ	တိ	၄			၄
အရူပါနံ							အရူပ	အရူပ	တိ	၃/၄			၄
စတု+ပဥ္စ ဥ	၁၉		၃၅	၃. ၇. ၄	။		စတု+ပဥ္စ		၄	၃	၂၆		၄
။ စ		၁၉	၃၅	အဆုံးစွန်–ကမ္မဇရုပ်		။		စတု+ပဥ္စ	၄	၃/၄	၂၁		၄
သဗ္ဗ ဥ	၁၉		၃၅	၃. ၇. ၄–အစစွာ	။		ခပ်သိမ်း		၄	၃	၂၆	၁	၄
သဗ္ဗ စ		၁၉	၃၅	အဆုံးစွန် ကမ္မဇ,ဇီဝိတ–		။		ခပ်သိမ်း	၄	၄	၂၆	၁	၄
သဗ္ဗ ဥ+စ							ခပ်သိမ်း	။	၄	၄	၂၆	၁	၄
သုဒ္ဓါ ဥ	ရူပဉ် ၁		၃၀	၄	။		သုဒ္ဓါ			အနာ	သုဒ္ဓါ ၅		
။ ပရိနိဗ္ဗန္တ		ရူပဉ် ၁	၃၀	အဆုံးစွန် ကမ္မဇရုပ်		။		သုဒ္ဓါ/ပရိ		၂	။ ၅		
သုဒ္ဓါဝါသာနံ							သုဒ္ဓါ	သုဒ္ဓါ		၂	။ ၅		

ယေ အရူပံ ဥပပဇ္ဇိတွာ ပရိနိဗ္ဗာယိဿန္တိ ကာမသုဂတိ ၇–ဘုံ၊ သုဘကိဏှာတိုင်အောင်သော ရူပါဝစရ ၉–ဘုံမှ အောက်မဂ်ကို ရ၍ အရူပဘုံသို့ ဖြစ်၍ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုလတံ့သော ပဥ္စဝေါ ဥပပဇ္ဇန္တဖြစ်သော တိဟိတ် ပုထုဇဉ်၊ ဥပပဇ္ဇန္တ စဝန္တဖြစ်သော အောက်ဖလဋ္ဌာန်–၃၊ အရူပဘုံချင်းချင်းဖြစ်၍ ပရိနိဗ္ဗာန် ပြုလတံ့သော . . . အရူပ ဥ– စ ဖြစ်သော အောက်ဖလဋ္ဌာန် ၃–ယောက်။

http://www.dhammadownload.com

ပဝတ္တိဝါရကျမ်းတက်

ဥပ္ပါဒဝါရ နိရောဓဝါရ ဥ + နိဝါရ	ပစ္စုပ္ပန္နဝါရ အတီတ ॥ အနာဂတ ॥ ပွန် + တီ ॥ ပွန် + နာ ॥ တီ + နာ ॥	အနုလုံ ပစ္စနိက်	ပုဂ္ဂလဝါရ ဩကာသဝါရ ပုဂ္ဂလော-	ရူပက္ခန္ဓာမူ ॥ (ပ) ॥ သင်္ခါရက္ခန္ဓာမူ	ဝေဒနာက္ခန္ဓာ မူလီ အစရှိ သောအားဖြင့်	အနုလောမ ပဋိလောမ	ပုစ္ဆာ ဝိသဇ္ဇနာ	သန္နိဋ္ဌာန် သံသယ
၃	၆	၂	၃	၄	၄	၂	၂	၂

ဆိုရိုး

ပဉ္စဝေါ ဥပပဇ္ဇန္တ ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ ၁၅–ခု၊ စေ ၃၅–ခု၊ ကမ္မဇကလာပ် ၃–စည်း, ၇–စည်း, ၄–စည်း တို့၏ ဥပ္ပါဒက္ခဏသမင်္ဂီဟု ဆိုအပ်သော ပဉ္စဝေါကာရ ဥပပဇ္ဇန္တဖြစ်သော ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ် ၄– ယောက်၊ အောက်ဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ် ၃–ယောက် (တို့အား ပဉ္စဝေါကာရ ၂၆–ဘုံ)။

အသညသတ်ဥပပဇ္ဇန္တ အစစ္စာသော ဇီဝိတနဝက ကလာပ်ရုပ်တို့၏ ဥပ္ပါဒက္ခဏသမင်္ဂီဟု ဆိုအပ်သော အသညသတ် ဥပပဇ္ဇန္တဖြစ်သော သုဂတိအဟိတ် ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ် (တို့အား အသညသတ်ဘုံ)။

အရူပဥပပဇ္ဇန္တ အရူပ ပဋိသန္ဓေ ၄–ခု၊ စေ– ၃၀–တို့၏ ဥပ္ပါဒက္ခဏသမင်္ဂီဟု ဆိုအပ်သော အရူပ ဥပပဇ္ဇန္တ ဖြစ်သော တိဟိတ်ပုထုဇဉ်၊ အောက်ဖလဋ္ဌာန်– ၃ (တို့အား အရူပ ၄–ဘုံ)။

ခပ်သိမ်းသော စဝန္တ စုတိစိတ်– ၁၉၊ စေ– ၃၅၊ အဆုံးစွန်သောကမ္မဇရုပ်၊ ဇီဝိတနဝက ကလာပ်ရုပ် တို့၏ ဘင်္ဂက္ခဏသမင်္ဂီဟု ဆိုအပ်သော ခပ်သိမ်းသော စဝန္တဖြစ်သော ပု– ၄၊ ဖလ– ၄ (တို့အား စတုဝေါကာရ ၄–ဘုံ၊ ပဉ္စဝေါကာရ ၂၆–ဘုံ၊ အသညဘုံ)

ပဉ္စဝေါ စဝန္တ ပဉ္စဝေါကာရ စုတိစိတ်– ၁၅၊ စေ– ၃၅၊ အဆုံးစွန်သော ကမ္မဇရုပ်တို့၏ ဘင်္ဂက္ခဏသမင်္ဂီ ဟု ဆိုအပ်သော ပဉ္စဝေါကာရ စဝန္တဖြစ်သော ပု– ၄၊ ဖလ– ၄ (တို့အား ပဉ္စဝေါ– ၂၆)

အသည စဝန္တ အဆုံးစွန်သော ဇီဝိတနဝက ကလာပ်ရုပ်တို့၏ ဘင်္ဂက္ခဏသမင်္ဂီဟု ဆိုအပ်သော အသညသတ် စဝန္တဖြစ်သော သုဂတိအဟိတ် ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ် (တို့အား အသညသတ်ဘုံ)။

အရူပ စဝန္တ အရူပ စုတိစိတ်– ၄၊ စေ– ၃၀ တို့၏ ဘင်္ဂက္ခဏသမင်္ဂီဟု ဆိုအပ်သော အရူပစဝန္တဖြစ် သော တိပု၊ ဖလ– ၄ (တို့အား အရူပ ၄–ဘုံ)။

ခပ်သိမ်းသော ဥပပဇ္ဇန္တ ပဋိသန္ဓေ– ၁၉၊ စေ– ၃၅၊ ကမ္မဇကလာပ် ၃–စည်း, ၇–စည်း, ၄–စည်း၊ အစ စ္စာသော ဇီဝိတနဝက ကလာပ်ရုပ်တို့၏ ဥပ္ပါဒက္ခဏသမင်္ဂီဟု ဆိုအပ်သော ခပ်သိမ်းသော ဥပပဇ္ဇန္တဖြစ်သော ပု–၄၊ အောက်ဖလ– ၃ (တို့အား စတု–၄၊ ပဉ္စ– ၂၆၊ အသညသတ်ဘုံ)။

http://www.dhammadownload.com

ခန္ဓပုဂ္ဂလ, ပုဂ္ဂလော- ပစ္စုပ္ပန္န

	ပုဂ္ဂိုလ်-ဘုံ	ရူ	ဝေ	သညာ
၁	ပဉ္စဝေါကာရ ဥ+စ	॥	॥	॥
၂	အသညသတ္တ ဥ+စ	॥		
၃	အရူပ ဥ+စ		॥	॥

ရူပက္ခန္ဓော
ဝေဒနာက္ခန္ဓော } ဥပ္ပဇ္ဇတိ/နိရုဇ္ဈတိ
သညာက္ခန္ဓော } ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ/ နိရုဇ္ဈိတ္ထ

အတီတပုဂ္ဂလ

ခပ်သိမ်းသော ဥပပဇ္ဇန္တ, စဝန္တဖြစ်သော ပုထုဇဉ်-၄၊ ဖလဋ္ဌာန်- ၄ (ခန္ဓာ ၅-ပါးလုံးဖြစ်ဖူး) ပစ္စနိက် နတ္ထိ၊ အရမရှိ။

ပဋိသန္ဓေ------ (ပ) ------- စုတိ
ဥပပဇ္ဇန္တ ———— ပဝတ္တိ ———— စဝန္တ

ပစ္စုပ္ပန် ဥပ္ပါဒဝါရအတွက် ဖြစ်ဆဲ ဥပပဇ္ဇန္တကိုယူ၍ စဝန္တသည် ပစ္စနိက်အကြွင်းဖြစ်၏။
နိရောဓဝါရအတွက် ချုပ်ဆဲ စဝန္တကိုယူ၍ ဥပပဇ္ဇန္တသည် ပစ္စနိက်အကြွင်းဖြစ်၏။
အတီတပုဂ္ဂလောအတွက် ပဉ္စဝေါကို သုဒ္ဓါဝါသ, ကြွင်းဟု ၂-မျိုးခွဲ။
အနာဂတပုဂ္ဂလောအတွက် စတုဝေါ, ပဉ္စဝေါကို ပစ္ဆိမဘဝိက, ကြွင်းဟု ၂-မျိုးခွဲ။
ပွန်+တီ တွဲရာ၌ သုဒ္ဓါဝါသ စဝန္တကို သုဒ္ဓါဝါသပရိနိဗ္ဗန္တ အဖြစ်ဖြင့် ထုတ်သည်။

ခန္ဓ- အတီတ- ပုဂ္ဂလောကာသ

ပုဂ္ဂိုလ်-ဘုံ		ခန္ဓော		
		ရူပ	ဝေ	သညာ
ပဉ္စ	သုဒ္ဓါဝါသ ဥ-စ			
	ကြွင်း ပဉ္စဝေါ ဥ-စ	॥	॥	॥
	အသည ဥ-စ	॥		
	အရူပ ဥ-စ		॥	॥

ခန္ဓ-ဩကာသဝါရ

		ခန္ဓော		
ဝိဘင်းပါဠိ	အရကောက်	ရူပ	ဝေဒနာ	သညာ
ပဉ္စဝေါကာရေ	ခန္ဓာ ၅-ပါး၏ ဖြစ်ရာဖြစ်သော ပဉ္စဝေါကာရ ၂၆-ဘုံ	॥	॥	॥
အသညသတ္တေ	ရူပက္ခန္ဓာ၏သာ ॥ အသညသတ်ဘုံ	॥		
အရူပေ	နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး၏သာဖြစ်ရာဖြစ်သောအရူပ ၄-ဘုံ		॥	॥

ယတ္ထ ရူပက္ခန္ဓော ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တတ္ထ ဝေဒနာက္ခန္ဓော ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ၊ အသညသတ္တေ တတ္ထ ရူပက္ခန္ဓော ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ နောစ တတ္ထ ဝေဒနာက္ခန္ဓော ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ပဉ္စဝေါကာရေ တတ္ထ ရူပက္ခန္ဓော စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဝေဒနာက္ခန္ဓော စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

http://www.dhammadownload.com

ပစ္စုပ္ပန္န–ပုဂ္ဂလ အနုလုံ အနုလောမ ယဿ ရူပက္ခန္ဓော ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တဿ ဝေဒနာက္ခန္ဓော ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ၊ အသညသတ္တံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ တေသံ ရူပက္ခန္ဓော ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ နောစ တေသံ ဝေဒနာက္ခန္ဓော ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ပဉ္စဝေါကာရံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ တေသံ ရူပက္ခန္ဓော စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဝေဒနာက္ခန္ဓော စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

အရကောက် အနုလောမသန္နိဋ္ဌာန်အရ အသညသတ်ဥပပဇ္ဇန္တပုဂ္ဂိုလ်ရ၏၊ ပဉ္စဝေါကာရဥပပဇ္ဇန္တပုဂ္ဂိုလ်လည်းရ၏။ သံသယကား နောက်သာရ၏။

ပဋိလောမ ယဿ ဝါ ပန ဝေဒနာက္ခန္ဓော ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တဿ ရူပက္ခန္ဓော ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ၊ အရူပံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ တေသံ ဝေဒနာက္ခန္ဓော ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ နော စ တေသံ ရူပက္ခန္ဓော ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ပဉ္စဝေါကာရံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ တေသံ ဝေဒနာက္ခန္ဓော စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ရူပက္ခန္ဓော စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

အရကောက် ပဋိလောမသန္နိဋ္ဌာန်အရ အရူပဥပပဇ္ဇန္တပုဂ္ဂိုလ်ရ၏၊ ပဉ္စဝေါကာရ ဥပပဇ္ဇန္တပုဂ္ဂိုလ်လည်းရ၏။ သံသယကားနောက်သာရ၏။

ပစ္စနိက် ယဿ ရူပက္ခန္ဓော နုပ္ပဇ္ဇတိ၊ တဿ ဝေဒနာက္ခန္ဓော နုပ္ပဇ္ဇတီတိ၊ အရူပံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ တေသံ ရူပက္ခန္ဓော နုပ္ပဇ္ဇတိ၊ နော စ တေသံ ဝေဒနာက္ခန္ဓော နုပ္ပဇ္ဇတိ။ သဗ္ဗေသံ စဝန္တာနံ တေသံ ရူပက္ခန္ဓော စ နုပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဝေဒနာက္ခန္ဓော စ နုပ္ပဇ္ဇတိ။

ယဿ ဝါ ပန ဝေဒနာက္ခန္ဓော နုပ္ပဇ္ဇတိ၊ တဿ ရူပက္ခန္ဓော နုပ္ပဇ္ဇတီတိ၊ အသညသတ္တံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ တေသံ ဝေဒနာက္ခန္ဓော နုပ္ပဇ္ဇတိ၊ နောစ တေသံ ရူပက္ခန္ဓော နုပ္ပဇ္ဇတိ။ သဗ္ဗေသံ စဝန္တာနံ တေသံ ဝေဒနာက္ခန္ဓော စ နုပ္ပဇ္ဇတိ၊ ရူပက္ခန္ဓော စ နုပ္ပဇ္ဇတိ။

အရကောက် ပစ္စနိက်အကြွင်းကား ခပ်သိမ်းသော စဝန္တပုဂ္ဂိုလ်ရ၏။

ဧကာသဝါရ

ပစ္စနိက် အကြွင်းမရှိ ပါဠိဂတိ ဝိဘင်း။ ယတ္ထ ရူပက္ခန္ဓော နုပ္ပဇ္ဇတိ၊ တတ္ထ ဝေဒနာက္ခန္ဓော နုပ္ပဇ္ဇတီတိ၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ အနုသန္နိဋ္ဌာန် – အရ နာမက္ခန္ဓာ – – – အရူပ ၄–ပုံရ၏၊ သံသယ အရမရှိ။

အတီတ–ပုဂ္ဂလောကာသ ဆိုရိုး

အသညသတ္တာနံ အသညသတ်ဥပပဇ္ဇန္တ, စဝန္တဖြစ်သော သုဂတိအဟိတ်ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား အသညသတ်ဘုံ။

ပဉ္စဝေါကာရာနံ ပဉ္စဝေါကာရ ဥ, စ ဖြစ်သော ပု–၄၊ ဖလ–၄ တို့အား သုဒ္ဓါဝါသကြဉ်သော ပဉ္စဝေါကာရ ၂၁–ဘုံ။

အရူပါနံ အရူပ ဥ, စ ဖြစ်သော တိပု၊ ဖလ– ၄ တို့အား အရူပ ၄–ဘုံ။

သုဒ္ဓါဝါသာနံ သုဒ္ဓါဝါသ ဥ, စ ဖြစ်သော အနာဂါမိဖလဋ္ဌာန်, အရဟတ္တဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား သုဒ္ဓါဝါသ ၅–ဘုံ။ (တစ်နည်း) သုဒ္ဓါဝါသ ဥ, စ ဖြစ်သော အနာဂါမိဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်၊ စဝန္တဖြစ်သော အရဟတ္တဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား သုဒ္ဓါဝါသ ၅–ဘုံ။

http://www.dhammadownload.com

ခန္ဓ–အနာဂတ–ပုဂ္ဂလ (ဥပ္ပါဒ)

	ပုဂ္ဂိုလ်	ရူ	ဝေ	သညာဒိ
၁	ပစ္ဆိမဘဝိက ဉ+စ			
၂	အရူပဘုံသို့ ဉ+စ		။	။
၃	ကြွင်း ဉ+စ (ပဥ္စဝေါ ဖြစ်ပြန်ကောင်း)	။	။	။

ခန္ဓ–အနာဂတ–ပုဂ္ဂလ (နိရောဓ)

	ပုဂ္ဂိုလ်		ရူ	ဝေ	သညာဒိ
၁	ပစ္ဆိမဘဝိက	(စ) ပရိနိဗ္ဗန္တ			
		ပဥ္စဝေါ–ဉ	။	။	။
		အရူပ–ဉ		။	။
၂		အရူပဘုံသို့–စ		။	။
၃		ကြွင်း ဉ+စ	။	။	။

ဝိဘာင်းနှင့် အရကောက်

ပစ္ဆိမဘဝိက ပစ္ဆိမဘဝိကာနံ (ကာမာဝစရေ/ ရူပါဝစရေ/ အရူပေ ပစ္ဆိမဘဝိကာနံ)

ပရိနိဗ္ဗန္တ ပစ္ဆိမဘဝိကစဝန္တကို ပရိနိဗ္ဗန္တာနံ (ကာမာဝစရေ/ ရူပါဝစရေ/ အရူပေ ပရိနိဗ္ဗန္တာနံ)

ပစ္ဆိမဘဝိက ဥပပဇ္ဇန္တ ပစ္ဆိမဘဝိကာနံ ကာမာဝစရံ/ ရူပါဝစရံ/ အရူပံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ

အရူဘုံသို့ ယေ အရူပံ ဥပပဇ္ဇိတွာ ပရိနိဗ္ဗာယိဿန္တိ။

ပစ္ဆိမဘဝိက ပစ္ဆိမဘဝိက စတုဝေါကာရ, ပဥ္စဝေါကာရ ဥပပဇ္ဇန္တဖြစ်သော တိဟိတ်ပုထုဇဉ်၊ အောက်ဖလ– ၃၊ စဝန္တဖြစ်သော အရဟတ္တဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ် (တို့အား စတုဝေါကာရ ၄–ဘုံ၊ အပါယ်ကြဉ်သော ပဥ္စဝေါကာရ ၂၂–ဘုံ)။

အရူဘုံသို့ ကာမသုဂတိ ၇–ဘုံ၊ သုဘကိဏှာတိုင်အောင်သော ရူပါဝစရ ၉–ဘုံမှ အောက်မဂ်ကိုရ၍ အရူပဘုံသို့ ဖြစ်၍ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုလတံ့သော ပဥ္စဝေါ ဥပပဇ္ဇန္တဖြစ်သော တိ– ပု၊ ဥပပဇ္ဇန္တ စဝန္တဖြစ်သော အောက်ဖလဋ္ဌာန်–၃၊ အရူပဘုံချင်းဖြစ်၍ ပရိနိဗ္ဗာန် . . . အရူပ ဉ+စ ဖြစ်သော အောက်ဖလဋ္ဌာန် ၃–ယောက်။

ပဥ္စဝေါ ဖြစ်ပြန်ကောင်း ပဥ္စဝေါကာရဘုံ၌ နောင်ဖြစ်ပြန်ကောင်းသော ပဥ္စဝေါ ဉ+စ– ပု ၄၊ အောက်ဖလ– ၃၊ အသညာ, အရူပ ဉ+စ– သုဂတိအဟိတ်, တိဟိတ်ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်။

* *ပစ္ဆိ, ဘုံသွား၊ ဘုံချင်းအားဖြင့်၊ ပဥ္စဝေါပြန်၊ ဤလေးတန်၊ မှတ်ရန် ခန္ဓ အနာဂတ။*

http://www.dhammadownload.com

အနာဂတ– ပုဂ္ဂလောကာသ

	ပုဂ္ဂိုလ်–ဘုံ	ရူ	ဝေ	သညာဒိ
၁	ပဉ္စဝေါကာရ ဥ+စ	။	။	။
၂	အသညသတ္တ ဥ+စ	။		
၃	အရူပ ဥ+စ		။	။

ဝိဘင်းထုတ်ရာ၌ ပဉ္စဝေါ, အရူပတို့၌ ၁။ ပစ္ဆိမဘဝိက၊ ၂။ ကြွင်းဟု နှစ်မျိုးစီမှတ်၍ အနုလုံ၌ သာမန်ဝိဘင်းထုတ်သော်လည်း ပစ္ဆိမဘဝိကမပါဟု မှတ်ရမည်၊ ပစ္ဆိမဘဝိကသည် ပစ္စနိက်၌သာ နေသည်။

အရကောက်ရာ၌ကား ၁။ ပစ္ဆိမဘဝိက၊ ၂။ မဖြစ်ပြန်ကောင်း၊ ၃။ ဖြစ်ပြန်ကောင်း ၃–မျိုး ခွဲ၍ အနုလုံ၌ ဖြစ်ပြန်ကောင်းသာ ရသည်၊ မဖြစ်ပြန်ကောင်းကို ပစ္စနိက် ပစ္ဆိမဘဝိက၌သွင်း၍ အတုအဖြစ် ကောက်ရသည်၊ အသညသတ်၌ကား ပစ္ဆိမဘဝိကမရှိ၊ မဖြစ်ပြန်ကောင်း, ဖြစ်ပြန်ကောင်းသာ ရှိသည်။

* *ပစ္ဆိမစစ်၊ ပါယ်ကြဉ်လစ်၍၊ မဖြစ်ပြန်တွင်၊ ကနိဋ္ဌကြဉ်၊ သုဒ်ကြဉ် ဖြစ်ပြန်ကောင်း။*

အနာဂတပုဂ္ဂလောကာသ အရကောက် ဆိုရိုး

ပစ္ဆိမဘဝိက ပစ္ဆိမဘဝိက စတု, ပဉ္စ ဥပပန္နက္ခ– တိပု၊ အောက်ဖလ–၃၊ စဝန္တ–အရဟတ္တဖလဋ္ဌာန် တို့အား စတု–၄၊ အပါယ်ကြဉ် ပဉ္စဝေါ– ၂၂။

မဖြစ်ပြန်ကောင်း မိမိဖြစ်ခိုက်သော နောင်မဖြစ်ပြန်ကောင်းသော စတု, ပဉ္စ ဥ+စ– ပု ၄၊ အောက်ဖလ–၃ တို့အား စတု–၄၊ အကနိဋ္ဌကြဉ် ပဉ္စဝေါ– ၂၅၊ အသညသတ်ဘုံ၌ နောင်မဖြစ်ပြန်ကောင်း သော အသည ဥ+စ – သုဂတိအဟိတ်ပုထုဇဉ်–တို့အား အသညသတ်ဘုံ။

ပဉ္စဝေါ ဖြစ်ပြန်ကောင်း မိမိဖြစ်ခိုက်သောဘုံ၌ နောင်ဖြစ်ပြန်ကောင်းသော ပဉ္စဝေါ ဥ+စ– ပု ၄၊ အောက် ဖလ– ၃ တို့အား သုဒ္ဓါကြဉ် ပဉ္စဝေါ– ၂၁။

အသည ဖြစ်ပြန်ကောင်း အသညသတ်ဘုံ၌ နောင်ဖြစ်ပြန်ကောင်းသော အသည ဥ+စ– သု– အသညဘုံ။

အရူပ ဖြစ်ပြန်ကောင်း မိမိဖြစ်ခိုက်သောဘုံ၌ နောင်ဖြစ်ပြန်ကောင်းသော အရူပ ဥ+စ– တိပု၊ အောက် ဖလ– ၃ တို့အား အရူပ ၄–ဘုံ။

http://www.dhammadownload.com

ခန္ဓယမက ပဝတ္တိဝါရ ပုဂ္ဂလဆိုင်ရာအားလုံး

ပွန်၊ တီ၊ နာ၊ ပွန် + တီ၊ ပွန် + နာ၊ တီ + နာ၊ ဥ၊ နိ၊ ဥ + နိ။

		ပစ္စုပ္ပန္န	အတီတ				အနာဂတ
ရူပက္ခန္ဓာ	ဥ	ပဉ္စဝေါကာရဲ ဥပပဇ္ဇန္တ အသညသတ္တဲ့ ။	ရူပက္ခန္ဓာ–ဝေဒနာက္ခန္ဓာဒိ ဥ, နိ, ဥ+နိ	သဗ္ဗဥပပန္နတ္တ သဗ္ဗစဝန္တ	ရူပက္ခန္ဓာ	ဥ	(ပစ္ဆိမဘဝိက, အရူပဘုံသို့မှ တစ်ပါး) အားလုံး
	နိ	ပဉ္စဝေါကာရာ စဝန္တ အသညသတ္တာ ။				နိ	(ပရိနိဗ္ဗန္တ, ပစ္ဆိမအရူ– ဥပ, အရူပဘုံသို့ စဝန္တမှတစ်ပါး) အားလုံး
ဝေဒနာက္ခန္ဓာ	ဥ	ပဉ္စဝေါကာရဲ ဥပပဇ္ဇန္တ အရူပံ ။			ဝေဒနာက္ခန္ဓာ	ဥ	(ပစ္ဆိမဘဝိကမှတစ်ပါး) အားလုံး
	နိ	ပဉ္စဝေါကာရာ စဝန္တ အရူပါ ။				နိ	(ပရိနိဗ္ဗန္တမှတစ်ပါး) အားလုံး
သညာက္ခန္ဓာ–ဒိ	ဥ	ပဉ္စဝေါကာရဲ ဥပပဇ္ဇန္တ အရူပံ ။			သညာက္ခန္ဓာ–ဒိ	ဥ	(ပစ္ဆိမဘဝိကမှတစ်ပါး) အားလုံး
	နိ	ပဉ္စဝေါကာရာ စဝန္တ အရူပါ ။				နိ	(ပရိနိဗ္ဗန္တမှ တစ်ပါး) အားလုံး

ပွန် + တီ အတိတ်ဘက်က အားလုံးရ၍ ပစ္စုပ္ပန်၌ မရသော ဥ, စ– သည် အတိတ်တစ်ဘက်ရ၊ ပစ္စုပ္ပန်၌ ရှိသောအရာသည် နှစ်ဘက်ရ။

ပစ္စနိက် အလုံးစုံရသော ပုဒ်မျိုးကို ပစ္စနိက် သန္နိဋ္ဌာန်ထားလျှင် နတ္ထိ ဝိဘင်းထုတ်၊ သံသယထားလျှင် ပါဠိဂတိ ဝိဘင်းထုတ်။

* *လုံးစုံ ရပုဒ်၊ နိက်သံထုတ်က၊ နတ္ထိ–ပြ၊ နိက် ယ–ပါဠိဂတိထား။*

တီ + နာ ပွန် + တီကဲ့သို့ အနာဂတ်မရသော အရာကို အတိတ်တစ်ဘက်ရ၊ အနာဂတ်ရသော အရာကို နှစ်ဘက်ရထုတ်။

ပွန် + နာ ပစ္စုပ္ပန်နှင့် အတိတ် (သို့) အနာဂတ် တွဲရာ၌ ပစ္စုပ္ပန်ဘက်မှ ဖြစ်ဆဲ ဥပပဇ္ဇန္တကို ယူလျှင် အတိတ်, အနာဂတ်ဘက်၌ စဝန္တပို၏၊ ပစ္စုပ္ပန်ဘက်မှ ချုပ်ဆဲ စဝန္တကိုယူလျှင် အတိတ် အနာဂတ်ဘက်၌ ဥပပဇ္ဇန္တပို၏၊ အနာဂတ်မရသော ပစ္စုပ္ပန်ဆိုင်ရာ ဥပပဇ္ဇန္တ (သို့) စဝန္တကို တစ်ဘက်ရထုတ်။

http://www.dhammadownload.com

ခန္ဓယမက ပဝတ္တိဝါရ ပုဂ္ဂလောကာသဆိုင်ရာအားလုံး

ပွန်၊ တီ၊ နာ၊ ပွန် + တီ၊ ပွန် + နာ၊ တီ + နာ၊ ဥ၊ နိ၊ ဥ + နိ

ပစ္စုပ္ပန္န			အတီတ		အနာဂတ		
ရူပက္ခန္ဓော	ဥ	ပဉ္စဝေါကာရံ ဥပပဇ္ဇန္တာ အသညသတ္တံ ။	ရူပက္ခန္ဓော	(သုဒ္ဓါဝါသမှတစ်ပါး) ပဉ္စဝေါ ဥ+စ အသည ဥ+စ	ရူပက္ခန္ဓော	ဥ	(ပစ္ဆိမဘဝိကမှတစ်ပါး) ပဉ္စဝေါ, အသည ဥ+စ
	နိ	ပဉ္စဝေါကာရာ စဝန္တာနံ အသညသတ္တာ ။				နိ	(ပရိနိဗ္ဗန္တမှတစ်ပါး) ပဉ္စဝေါ, အသည ဥ+စ
ဝေဒနာက္ခန္ဓော	ဥ	ပဉ္စဝေါကာရံ ဥပပဇ္ဇန္တာ အရူပ ။	ဝေဒနာက္ခန္ဓော	(သုဒ္ဓါဝါသမှတစ်ပါး) ပဉ္စဝေါ ဥ+စ အရူပ ဥ+စ	ဝေဒနာက္ခန္ဓော	ဥ	ပစ္ဆိမဘဝိကမှတစ်ပါး ပဉ္စဝေါ, အရူ ဥ+စ
	နိ	ပဉ္စဝေါကာရာ စဝန္တာနံ အရူပံ ။				နိ	(ပရိနိဗ္ဗန္တမှတစ်ပါး) ပဉ္စဝေါ, အရူ ဥ+စ
သညာက္ခန္ဓော	ဥ	ပဉ္စဝေါကာရံ ဥပပဇ္ဇန္တာ အရူပံ ။	သညာက္ခန္ဓော	(သုဒ္ဓါဝါသမှတစ်ပါး) ပဉ္စဝေါ ဥ+စ အရူပ ဥ+စ	သညာက္ခန္ဓော	ဥ	(ပစ္ဆိမဘဝိကမှတစ်ပါး) ပဉ္စဝေါ, အရူ ဥ+စ
	နိ	ပဉ္စဝေါကာရာ စဝန္တာနံ အရူပံ ။				နိ	(ပရိနိဗ္ဗန္တမှတစ်ပါး) ပဉ္စဝေါ, အရူ ဥ+စ

ပစ္ဆိမဘဝိကတွင် သုဒ္ဓါဝါသ ပါပြီးဖြစ်၏။

ခန္ဓယမိုက် ပရိညာဝါရ ပါဠိအရကောက်

ကာလ	ယော (ပုဂ္ဂိုလ်)	ရူပက္ခန္ဓ	ဝေဒနာက္ခန္ဓ	ဝိဘင်း
ပွန်	အရဟတ္တမဂ္ဂဋ္ဌာန်	ပရိဇာနာတိ	ပရိဇာနာတိ	အဂ္ဂမဂ္ဂသမင်္ဂီ
တိတ်	အရဟတ္တဖလဋ္ဌာန်	ပရိဇာနိတ္ထ	ပရိဇာနိတ္ထ	အရဟာ
နာ	ကျွတ်ထိုက်သော ပုထုဇဉ် အောက်မဂ္ဂဋ္ဌာန် ၃ အောက်ဖလဋ္ဌာန် ၃	ပရိဇာနိဿတိ	ပရိဇာနိဿတိ	ယေမဂ္ဂံ ပဋိလဘိဿန္တိ၊ တေ
	မကျွတ်ထိုက်သော ပုထုဇဉ်			ယေ ပုထုဇ္ဇနာ မဂ္ဂံ န ပဋိလဘိဿန္တိ၊ တေ

ပရိဇာနာတိ (ပရိဇာနိတ္ထ၊ ပရိဇာနိဿတိ)– ပိုင်းခြား၍သိဆဲ။ (သိဘူး၊ သိလတ္တံ့)

ပရိညာဝါရ၌ ပုထုဇဉ်နှင့် အရိယာပုဂ္ဂိုလ်အားဖြင့် ၉–ယောက်ကို ဟောသည်၊ ပုထုဇဉ် ၂–မျိုးခွဲလျှင် ၁၀–ယောက်၊

ကောဋ္ဌာသတင်ပုံဇယား

	ပုစ္ဆာ	ဝိသဇ္ဇနာ
၁	ရူပံ ရူပက္ခန္ဓောတိ	ပိယရူပံ သာတရူပံ ရူပံ န ရူပက္ခန္ဓော၊ ရူပက္ခန္ဓော ရူပဉ္စေဝ ရူပက္ခန္ဓော စ။
	ရူပံ–ဟူသော သန္နိဋ္ဌာန်ပုဒ်၏အရကား ပိယရုပ်, သာတရုပ် ရ၏၊ ရူပ္ပနလက္ခဏာရှိသော ရုပ်အဌဝိသဟုဆိုအပ်သော ရူပက္ခန္ဓာလည်းရ၏၊ သံသယကား နောက်သာရ၏၊ ထိုသို့ရသောကြောင့် ရူပသည် ရူပက္ခန္ဓာမည်သလောဟု မြတ်စွာဘုရား၌ တစ်စုံတစ်ခုသော သံသယသည် မရှိငြားသော်လည်း ဝေနေယျဖွာသယအားဖြင့် မေးတော်မူဦး၏	
၂	ခန္ဓာ ဝေဒနာက္ခန္ဓောတိ၊	ဝေဒနာက္ခန္ဓော ခန္ဓော စေဝ ဝေဒနာက္ခန္ဓော စ၊ အဝသေသာ ခန္ဓာ န ဝေဒနာက္ခန္ဓော။
	ခန္ဓာဟူသော သန္နိဋ္ဌာန်ပုဒ်၏ အရကား– ဝေဒနာက္ခန္ဓာမှ တစ်ပါး ခန္ဓာ ၄–ပါးရ၏၊ ဝေဒနာက္ခန္ဓာလည်းရ၏၊ သံသယကား နောက်သာရ၏၊ ထိုသို့ရသောကြောင့် ခန္ဓာတို့သည် ဝေဒနာက္ခန္ဓာမည်သလောဟု.....	
၃	ဝေဒနာ ဝေဒနာက္ခန္ဓောတိ	အာမန္တာ
	သန္နိဋ္ဌာန်ပုဒ်၏ အရကား– ဝေဒနာစေတသိက်ရ၏၊ သံသယလည်း ၎င်းရ၏၊ ထိုသို့ရသောကြောင့် ဝေဒနာသည် ဝေဒနာက္ခန္ဓာမည်သလောဟု	
၄	ယော ရူပက္ခန္ဓံ ပရိဇာနာတိ၊ သော ဝေဒနာက္ခန္ဓံ ပရိဇာနိတ္တာတိ၊	နော။
	သန္နိဋ္ဌာန်ပုဒ်၏အရကား အရဟတ္တမဂ္ဂဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်ရ၏၊ ထိုအရဟတ္တမဂ္ဂဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်သည် ရူပက္ခန္ဓာကို ပိုင်းခြား၍ သိဆဲသော်ကားဟုတ်၏၊ ဝေဒနာက္ခန္ဓာကို ပိုင်းခြား၍ မသိဘူးသောကြောင့် သော ဝေဒနာက္ခန္ဓံ ပရိဇာနိတ္တ ဟူသော သံသယပုဒ်၏အရ မရှိ၊ ထိုသို့ သန္နိဋ္ဌာန်ပုဒ်၏အရသာရှိ၍ သံသယပုဒ်၏ အရ မရှိသောကြောင့် အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည် ရူပက္ခန္ဓာကို ပိုင်းခြား၍ သိဆဲ၊ ထို–ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဝေဒနာက္ခန္ဓာကို ပိုင်းခြား၍ သိဘူးပြီလောဟု	
၅	ယဿ ရူပက္ခန္ဓော နုပ္ပဇ္ဇိတ္ထ၊ တဿ ဝေဒနာက္ခန္ဓော နုပ္ပဇ္ဇိတ္ထာတိ၊	နတ္ထိ။
	ဘဝများစွာ သံသရာ၌ ရူပက္ခန္ဓာ မဖြစ်ဘူးသော ပုဂ္ဂိုလ်မည်သည်မရှိ၊ ဖြစ်ဘူးသောသူသာ ရှိသောကြောင့် ယဿ ရူပက္ခန္ဓော နုပ္ပဇ္ဇိတ္ထ–ဟူသော သန္နိဋ္ဌာန်ပုဒ်၏ အရမရှိ၊ ထိုသို့ သန္နိဋ္ဌာန်ပုဒ်၏ အရမရှိလျှင် တဿ ဝေဒနာက္ခန္ဓော နုပ္ပဇ္ဇိတ္ထ–ဟူသော သံသယပုဒ်၏ အရလည်း မရှိ၊ ထိုသို့ သန္နိဋ္ဌာန် သံသယ ၂–ပုဒ်လုံး၏ အရမရှိသောကြောင့် အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်အား ရူပက္ခန္ဓာမဖြစ်ဘူးလေ၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား ဝေဒနာက္ခန္ဓာ မဖြစ်ဘူးလေသလောဟု....	
၆	ယတ္ထ ရူပက္ခန္ဓော နုပ္ပဇ္ဇတိ၊ တတ္ထ ဝေဒနာက္ခန္ဓော နုပ္ပဇ္ဇတီတိ ၊	ဥပ္ပဇ္ဇတိ။
	သန္နိဋ္ဌာန်ပုဒ်၏အရကား နာမက္ခန္ဓာ ၄–ပါး၏သာ ဖြစ်ရာဖြစ်သော အရူပ ၄–ဘုံရ၏၊ ထို အရူပ ၄–ဘုံသည် ရူပက္ခန္ဓာ၏ ဖြစ်ရာသော်ကား မဟုတ်၊ ဝေဒနာက္ခန္ဓာ၏သာ ဖြစ်ရာဖြစ်သောကြောင့် တတ္ထ ဝေဒနာက္ခန္ဓော နုပ္ပဇ္ဇတိ– ဟူသော သံသယပုဒ်၏ အရ မရှိ၊ ထိုသို့ သန္နိဋ္ဌာန်ပုဒ်၏ အရသာရှိ၍ သံသယပုဒ်၏ အရ မရှိသောကြောင့် အကြင်ဘုံ၌ ရူပက္ခန္ဓာမဖြစ်ဆဲမဟုတ်၊ ထိုဘုံ၌ ဝေဒနာက္ခန္ဓာ ဖြစ်ဆဲ မဟုတ်လောဟု.......	

http://www.dhammadownload.com

	ဝိဘင်း	အမေး ၄–ပါးတို့တွင်	သန္တိဋ္ဌာန်ပုဒ်၏ အရ သာဖြစ်၍ သံသယပုဒ်၏ အရ မဖြစ် ကောင်းသော – – ကို	သန္တိဋ္ဌာန် သံသယ ၂–ပုဒ် လုံး၏ အရဖြစ်သော– – ကို	အဖြေ ၅–ပါးတို့တွင်
၁	ရှည် (ဖြောင့်)	ပုရေပဉှာ၊ ပစ္ဆာပဉှာ နှစ်ပါး ၏ လက္ခဏာနှင့် ပြည့်စုံသော ပရိပုဏ္ဏပဉှာဖြင့် မေးတော် မူသည်အားလျော်က်ပတ်စွာ	ပုရိမကောဋ္ဌာသတင်တော် မူ၍ သံသယကို ပဋိသိဝ် မြစ်၍	ပစ္ဆိကောဋ္ဌာသ တင်တော်မူ၍ သံသယကို ပဋိသိဝ် မမြစ်မူ၍	ပုရိမကောဋ္ဌာသ၊ ပစ္ဆိမ ကောဋ္ဌာသ၂–ပါး၏ သရုပ် ကိုပြသောအားဖြင့် သရူပ ဒဿန ဝိသဇ္ဇ နာဖြင့်– ၏
၂	ရှည် (လိမ်)	။	ပစ္ဆိမကောဋ္ဌာသတင်တော်မူ၍ သံသယကို ပဋိသိဝ်မြစ်၍	ပုရိမကောဋ္ဌာသတင်တော်မူ၍ သံသယကို ပဋိသိဝ်မမြစ်မူ၍	။
၃	အာမန္တာ	ပစ္ဆိမကောဋ္ဌာသ၏ အရ နှင့်တူသော ပစ္ဆာပဉှာဖြင့် မေးတော် – –	. . သာလျှင် ဖြစ်သောကြောင့် သန္တိဋ္ဌာန်ပုဒ်၏ အရကို ဝန်ခံ တော်မူသောအားဖြင့် – – –		အာမန္တာ–ဟု ပဋိဝစန ဝိသဇ္ဇ နာဖြင့် ဖြေ တော်မူ၏။
၄	နော	မောဃပဉှာဖြင့် မေးတော် – –		မဟုတ်သည်သာလျှင်ဖြစ် သောကြောင့် သံသယပုဒ်၏ အရကိုမြစ်တော်မူသောအားဖြင့်	နော–ဟု ပဋိသေဓ ဝိသဇ္ဇ နာဖြင့် – –၏။
၅	နတ္ထိ	။	သန္တိဋ္ဌာန်ပုဒ်၏ အရကို ပယ် မြစ်တော်မူသောအားဖြင့်		နတ္ထိ–ဟု ပဋိက္ခေပ ဝိသဇ္ဇ နာဖြင့် – –၏။
၆	ဥပ္ပဇ္ဇတိ	ပုရိမကောဋ္ဌာသ၏ အရနှင့် တူသော ပုရေပဉှာဖြင့် မေးတော် – – –	သန္တိဋ္ဌာန်၏အရသို့လိုက်၍ နုပ္ပဇ္ဇတိ–ဟူသော ပုစ္ဆာပါဠိ၌ နှ–အက္ခရာကို ပယ်တော်မူ၍		အနုလုံပါဠိဖြင့် ဥပ္ပဇ္ဇတိ– ဟု ပါဠိဂတိ ဝိသဇ္ဇ နာဖြင့် – – – ၏။

http://www.dhammadownload.com

http://www.dhammadownload.com

၁။ ရူပံ–ဟူသော သန္နိဋ္ဌာန်ပုဒ်၏အရကား ပိယရုပ်, သာတရုပ် ရ၏၊ ရုပ္ပနလက္ခဏာရှိသော ရုပ်အဋ္ဌဝီသ ဟုဆိုအပ်သော ရူပက္ခန္ဓာလည်းရ၏၊ သံသယကား နောက်သာရ၏၊ ထိုသို့ရသောကြောင့် ရူပသည်ရူပက္ခန္ဓာ မည်သလောဟု မြတ်စွာဘုရား၌ တစ်စုံတစ်ခုသော သံသယသည် မရှိငြားသော်လည်း ဝေနေယျဇ္ဈာသယအားဖြင့် မေးတော်မူဦး၍ အမေး ၄–ပါးတို့တွင် ပုရေပဥှာ, ပစ္ဆာပဥှာ ၂–ပါး၏ လက္ခဏာနှင့် ပြည့်စုံသော ပရိပုဏ္ဏပဥှာဖြင့် မေးတော်မူသည်အားလျောက်ပတ်စွာ သန္နိဋ္ဌာန်ပုဒ်၏ အရသာဖြစ်၍ သံသယပုဒ်၏အရမဖြစ်ကောင်းသော ပိယရုပ်, သာတရုပ်ကို ပိယရူပံ သာတရူပံ ရူပံ၊ န ရူပက္ခန္ဓော–ဟု ပုရိမကောဋ္ဌာသ တင်တော်မူ၍ သံသယကို ပဋိသိမ်မြစ်၍ သန္နိဋ္ဌာန် သံသယ ၂–ပုဒ်လုံး၏ အရဖြစ်သော ရုပ္ပနလက္ခဏာရှိသော ရုပ်အဋ္ဌဝီသဟု ဆိုအပ်သော ရူပက္ခန္ဓာကို ရူပက္ခန္ဓော ရူပဉ္စေဝ ရူပက္ခန္ဓော စ–ဟု ပစ္ဆိမကောဋ္ဌာသ တင်တော်မူ၍ သံသယကို ပဋိသိမ် မမြစ်မူ၍ အဖြေ ၅–ပါးတို့တွင် ပုရိမကောဋ္ဌာသ, ပစ္ဆိမကောဋ္ဌာသ ၂–ပါး၏ သရုပ်ကို ပြသောအားဖြင့် သရူပဒဿန ဝိသဇ္ဇနာဖြင့် ဖြေတော်မူ၏။

၂။ ခန္ဓာဟူသော သန္နိဋ္ဌာန်ပုဒ်၏ အရကား– ဝေဒနာက္ခန္ဓာမှ တစ်ပါး ခန္ဓာ ၄–ပါးရ၏၊ ဝေဒနာက္ခန္ဓာလည်းရ၏၊ သံသယကား နောက်သာရ၏၊ ထိုသို့ရသောကြောင့် ခန္ဓာတို့သည် ဝေဒနာက္ခန္ဓာမည်သလောဟု မြတ်စွာဘုရား၌ .....မေးတော်မူဦး၍ အမေး ၄–ပါးတို့တွင် ပုရေပဥှာ, ပစ္ဆာပဥှာ ၂–ပါး၏ လက္ခဏာနှင့်ပြည့်စုံသော ပရိပုဏ္ဏပဥှာဖြင့် မေးတော်မူသည်အား လျောက်ပတ်စွာ သန္နိဋ္ဌာန်ပုဒ်၏ အရသာဖြစ်၍ သံသယပုဒ်၏ အရမဖြစ်ကောင်းသော ဝေဒနာက္ခန္ဓာမှတစ်ပါး ခန္ဓာ ၄–ပါးကို ပုရိမကောဋ္ဌာသ တင်တော်မူ၍ သံသယကို ပဋိသိမ်မြစ်၍ သန္နိဋ္ဌာန်,သံသယ ၂–ပုဒ်လုံး၏ အရ ဖြစ်သော ဝေဒနာက္ခန္ဓာကို ပစ္ဆိမကောဋ္ဌာသ တင်တော်မူ၍ သံသယကို ပဋိသိမ် မမြစ်မူ၍ ဖြေတော်မူအပ်လျက် မဖြေမူ၍ အဝသေသာ ဟူသောပါဠိဖြင့် အကြွင်းကို သိလွယ်စိမ့်သောငှါ သန္နိဋ္ဌာန်, သံသယ ၂–ပုဒ်လုံး၏ အရဖြစ်သော ဝေဒနာက္ခန္ဓာကို ဝေဒနာက္ခန္ဓော ခန္ဓော စေဝ ဝေဒနာက္ခန္ဓော စ ဟု ပုရိမကောဋ္ဌာသ တင်တော်မူ၍ သံသယကို ပဋိသိမ် မမြစ်မူ၍ သန္နိဋ္ဌာန်ပုဒ်၏ အရသာဖြစ်၍ သံသယပုဒ်၏အရ မဖြစ်ကောင်းသော ဝေဒနာက္ခန္ဓာမှ တစ်ပါး ခန္ဓာ ၄–ပါးကို အဝသေသာ ခန္ဓာ န ဝေဒနာက္ခန္ဓော ဟု ပစ္ဆိမကောဋ္ဌာသ တင်တော်မူ၍ သံသယကို ပဋိသိမ် မြစ်၍ အဖြေ ၅–ပါးတို့တွင် ပုရိမကောဋ္ဌာသ, ပစ္ဆိမကောဋ္ဌာသ ၂–ပါး၏ သရုပ်ကို ပြသော အားဖြင့် သရူပဒဿနဝိသဇ္ဇနာဖြင့် ဖြေတော်မူ၏။

၃။ သန္နိဋ္ဌာန်ပုဒ်၏ အရကား– ဝေဒနာစေတသိက်ရ၏၊ သံသယလည်း ၎င်းရ၏၊ ထိုသို့ရသောကြောင့် ဝေဒနာသည် ဝေဒနာက္ခန္ဓာမည်သလောဟု မြတ်စွာဘုရား၌ ...... အမေး ၄–ပါးတို့တွင် ပစ္ဆိမကောဋ္ဌာသ၏ အရနှင့်တူသော ပစ္ဆာပဥှာဖြင့် မေးတော်မူသည်အား လျောက်ပတ်စွာ ဝေဒနာသည် ဝေဒနာက္ခန္ဓာမည်သည်သာလျှင် ဖြစ်သောကြောင့် သန္နိဋ္ဌာန်ပုဒ်၏အရကို ဝန်ခံတော်မူသောအားဖြင့် အဖြေ၅ပါးတို့တွင် အာမန္တာ ဟု ပဋိဝစန ဝိသဇ္ဇနာဖြင့် ဖြေတော်မူ၏။

၄။ ......မောဃပဥှာဖြင့် မေးတော်မူသည်အားလျောက်ပတ်စွာ ရူပက္ခန္ဓာကို ပိုင်းခြား၍ သိဆဲသောပုဂ္ဂိုလ်သည် ဝေဒနာက္ခန္ဓာကို ပိုင်းခြား၍ မသိဘူးသောကြောင့် သံသယပုဒ်၏အရကို မြစ်တော်မူသော အားဖြင့် ....

http://www.dhammadownload.com

ယမကလက်ဆောင် အောက် ၅–ကျမ်း

ခန္ဓယမက ပဝတ္တိဝါရ၌ အဌကထာလာ ဌာန ၂၇–ပါး ဇယားချုပ်ပုံ

	အသညသတ္တဌာန ၄–ပါး	အရူပဌာန ၇–ပါး	ပဉ္စဝေါကာရဌာန ၆–ပါး	သုဒ္ဓါဝါသဌာန ၄–ပါး
၁	အသညသတ္တံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ	အရူပံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ	ပဉ္စဝေါကာရံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ	သုဒ္ဓါဝါသံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ
၂	အသညသတ္တေ တတ္ထ	အရူပေ တတ္ထ	ပဉ္စဝေါကာရေ တတ္ထ	သုဒ္ဓါဝါသေ တတ္ထ
၃	အသညသတ္တာနံ	အရူပါနံ	ပဉ္စဝေါကာရာနံ	သုဒ္ဓါဝါသာနံ
၄	အသညသတ္တာ စဝန္တာနံ	အရူပါ စဝန္တာနံ	ပဉ္စဝေါကာရာ စဝန္တာနံ	
၅		အရူပေ ပစ္ဆိမဘဝိကာနံ	ပဉ္စဝေါကာရေ ပစ္ဆိမဘဝိကာနံ	
၆		အရူပေ ပရိနိဗ္ဗန္တာနံ	ပဉ္စဝေါကာရေ ပရိနိဗ္ဗန္တာနံ	သုဒ္ဓါဝါသေ ပရိနိဗ္ဗန္တာနံ
၇		ယေစ အရူပံ ဥပပဇ္ဇိတွာ ပရိနိဗ္ဗာယိဿန္တိ		

	သဗ္ဗဌာန ၂–ပါး	သာဓာရဏဌာန ၂–ပါး	စတုဝေါကာရ ပဉ္စဝေါကာရဌာန ၂–ပါး
၁	သဗ္ဗေသံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ	ပစ္ဆိမဘဝိကာနံ	စတုဝေါကာရံ ပဉ္စဝေါကာရံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ
၂	သဗ္ဗေသံ စဝန္တာနံ	ပရိနိဗ္ဗန္တာနံ	စတုဝေါကာရာ ပဉ္စဝေါကာရာ စဝန္တာနံ

http://www.dhammadownload.com

အာယတနယမက

ဥဒ္ဒေသကျမ်းတက်

ပဏ္ဏတ္တိဝါရ, ပဝတ္တိဝါရ, ပရိညာဝါရ အားဖြင့်– ၃

ဥဒ္ဒေသ, နိဒ္ဒေသ– ၂

တစ်နည်းအား	ပရိစ္ဆေဒဝါရ	ပရိစ္ဆိန္နုဒ္ဒေသဝါရ	ဝိဘာဂဝါရ
	အာယတနုဒ္ဒေသ	နာမဝဝတ္ထာန်	နယဝါရ
	ဒွါဒသာယတနာနိ	စက္ခာယတနံ၊ သောတာယတနံ၊ ဃာနာယတနံ၊ ဇိဝှါယတနံ၊ ကာယာယတနံ၊ ရူပါယတနံ၊ သဒ္ဒါယတနံ၊ ဂန္ဓာယတနံ ရသာယတနံ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနံ၊ မနာယတနံ၊ ဓမ္မာယတနံ။	ပဒသောဓန ဝါရ ။ မူလစက္က ။ သုဒ္ဓါယတန ။ ။ မူလစက္က ။

ကျမ်းတက်နှင့်အရေအတွက်

ဤသို့ ၄ ဝိဘာဂဝါရ၌–	ဝါရ	နယ	မူလ	ယမက	ပုစ္ဆာ	အတ္ထ
		အနုလုံ ပစ္စနိက် ၂		စက္ခာယတနယမက အစရှိသောအားဖြင့် ၁၂	အနုလောမ ပဋိလောမ	သန္နိဋ္ဌာန် သံသယ
	ပဒသောဓန	၂	×	၂၄	၄၈	၉၆
	။ မူလစက္က	၂	၂၄	၂၆၄	၅၂၈	၁၀၅၆
	သုဒ္ဓါယတန	၂	×	၂၄	၄၈	၉၆
	။ မူလစက္က	၂	၂၄	၂၆၄	၅၂၈	၁၀၅၆
	၄	၈	၄၈	၅၇၆	၁၁၅၂	၂၃၀၄

http://www.dhammadownload.com

ပဏ္ဏတ္တိဥဒ္ဒေသဇယား

ပဒသောဓနေ မူလစက္ကဝါရ

ပဒသောဓနဝါရ		အာယတနံ	စက္ခာယတနံ	သောတ ။	ဃာန ။	ဇိဝှါ ။	ကာယ ။	ရူပ ။	သဒ္ဒ ။	ဂန္ဓ ။	ရသ ။	ဖောဋ္ဌဗ္ဗ ။	မန ။	ဓမ္မ ။
စက္ခု	စက္ခာယတနံ	။		။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။
သောတံ	သောတာယတနံ	။	။		။	။	။	။	။	။	။	။	။	။
ဃာနံ	ဃာနာယတနံ	။	။	။		။	။	။	။	။	။	။	။	။
ဇိဝှါ	ဇိဝှါယတနံ	။	။	။	။		။	။	။	။	။	။	။	။
ကာယော	ကာယာယတနံ	။	။	။	။	။		။	။	။	။	။	။	။
ရူပံ	ရူပါယတနံ	။	။	။	။	။	။		။	။	။	။	။	။
သဒ္ဒေါ	သဒ္ဒါယတနံ	။	။	။	။	။	။	။		။	။	။	။	။
ဂန္ဓော	ဂန္ဓာယတနံ	။	။	။	။	။	။	။	။		။	။	။	။
ရသော	ရသာယတနံ	။	။	။	။	။	။	။	။	။		။	။	။
ဖောဋ္ဌဗ္ဗော	ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနံ	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။		။	။
မနော	မနာယတနံ	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။		။
ဓမ္မော	ဓမ္မာယတနံ	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	

သုဒ္ဓါယတန, သုဒ္ဓါယတနမူလစက္က

		အာယတနံ	စက္ခာယတနံ	သောတ ။	ဃာန ။	ဇိဝှါ ။	ကာယ ။	ရူပ ။	သဒ္ဒ ။	ဂန္ဓ ။	ရသ ။	ဖောဋ္ဌဗ္ဗ ။	မန ။	ဓမ္မ ။
စက္ခု	အာယတနံ	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။
(ပ)	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။
ဓမ္မော	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။

http://www.dhammadownload.com

ပဒသောဓနေ (လို၊ နိုက်)အရကောက်

ယမက	အရတရား		
စက္ခာယတနံ	ဒိဗ္ဗစက္ခု ပညာစက္ခု	စက္ခု	
	စက္ခာယတန	။	စက္ခာယတနံ
	စက္ခု ၃-ပါးမှ တစ်ပါး အာယတန ၁၁-ပါး၊ ပညတ်		
သောတာယတနံ	ဒိဗ္ဗသောတ တဏှာသောတ	သောတံ	
	သောတာယတန	။	သောတာယတနံ
	သောတ ၃-ပါးမှတစ်ပါး အာယတန ၁၁-ပါး၊ ပညတ်		
ဃာနာယတနံ	ဃာနယတန	ဃာနံ	ဃာနာယတနံ
	ဃာနာယတနမှတစ်ပါး အာယတန ၁၁-ပါး၊ ပညတ်		
ဇိဝှာယတနံ	ဇိဝှါယတန	ဇိဝှါ	ဇိဝှါယတနံ
	ဇိဝှါယတနမှတစ်ပါး အာယတန ၁၁-ပါး၊ ပညတ်		
ကာယာယတနံ	စိတ် ၈၉၊ စေ ၅၂၊ နိ ဟု ဆို--နာမကာယ၊ ကာယာယတနမှတစ်ပါး ရုပ်၂၇ --သော ရူပကာယ၊ ဆင်အပေါင်း မြင်းအပေါင်းအစရှိသောပညတ်ကိုကာယ	ကာ ယော	
	ကာယာယတန	။	ကာယာယတနံ
	တွင်းလိုက်အစရှိသော အစိတ်အစိတ်သော ကေဒေသပညတ်		
ရူပါယတနံ	တဏှာ၏အာရုံဖြစ်သော ချစ်အပ်သာယာအပ်သော လောကီ-၈၁၊ စေ-၅၂ ရူပါယတနမှတစ်ပါး ရုပ် ၂၇	ရူပံ	
	ရူပါယတန	။	ရူပါယတနံ
	လောကုတ်-၈၊ စေ- ၃၆၊ နိဗ္ဗာန်၊ ပညတ်		
သဒ္ဒါယတနံ	သဒ္ဒါယတန	သဒ္ဒေါ	သဒ္ဒါယတနံ
	သဒ္ဒါယတနမှတစ်ပါး အာယတန ၁၁-ပါး၊ ပညတ်		
ဂန္ဓာယတနံ	သမ္မာဝါစာ-သီလဂန္ဓ၊ --သမာဓိဂန္ဓ၊ --ပညာဂန္ဓ	ဂန္ဓော	
	ဂန္ဓာယတန	။	ဂန္ဓာယတနံ
	ဂန္ဓ ၄-ပါးမှတစ်ပါး အာယတန ၁၁-ပါး၊ ပညတ်		
ရသာယတနံ	အတ္ထရသ-- ဓမ္မရသ --ဝိမုတ္တိရသ	ရသော	
	ရသာယတန	။	ရသာယတနံ
	ရသ ၄-ပါးမှတစ်ပါး အာယတန ၁၁-ပါး၊ ပညတ်		
ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနံ	ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတန	ဖောဋ္ဌ	ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနံ
	ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနမှတစ်ပါး အာယတန ၁၁-ပါး၊ ပညတ်		
မနော	မနာယတန	မနော	မနာယတနံ
	မနာယတနမှတစ်ပါး အာယတန ၁၁-ပါး၊ ပညတ်		
ဓမ္မော	-- ပရမတ္ထဓမ္မ၊ အပေါင်းဖြစ်သော ပညတ်ကိုဓမ္မ	ဓမ္မော	
	ဓမ္မာယတန	။	ဓမ္မာယတနံ
	တွင်းလိုက်အစရှိသော အစိတ်အစိတ်သော ကေဒေသပညတ်		

http://www.dhammadownload.com

စက္ခု ဒိဗ္ဗစက္ခုဟု ဆိုအပ်သော ဒုတိယဝိဇ္ဇာဉာဏ်၊ ပညာစက္ခုဟု ဆိုအပ်သော တတိယဝိဇ္ဇာဉာဏ်။

သောတ ဒိဗ္ဗသောတဟု ဆိုအပ်သော အဘိဉာဏ်၊ တဏှာသောတဟု ဆိုအပ်သော လောဘစေတသိက်။

ဂန္ဓ သမ္မာဝါစာ, သမ္မာကမ္မန္တ, သမ္မာအာဇီဝဟု ဆိုအပ်သော သီလဂန္ဓ၊ သမ္မာဝါယာမ, သမ္မာသတိ, သမ္မာသမာဓိဟု ဆိုအပ်သော သမာဓိဂန္ဓ၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ, သမ္မာသင်္ကပ္ပဟု ဆိုအပ်သော ပညာဂန္ဓ။

ရသ ဖိုလ် ၄-ခု စိတ္တုပ္ပါဒ်ဟု ဆိုအပ်သော အတ္ထရသ၊ မဂ် ၄-ခု စိတ္တုပ္ပါဒ်ဟု ဆိုအပ်သော ဓမ္မရသ၊ နိဗ္ဗာန်ဟု ဆိုအပ်သော ဝိမုတ္တိရသ။

တစ်နည်းကား ကုသိုလ်, အကုသိုလ် အစရှိသော ပရမတ္ထဟု ဆိုအပ်သော အတ္ထရသ၊ ကုသလာဓမ္မာ, အကုသလာဓမ္မာ အစရှိသော ဝစီဘေဒ သဒ္ဒဟု ဆိုအပ်သော ဓမ္မရသ၊ နိဗ္ဗာန်ဟု ဆိုအပ်သော ဝိမုတ္တိရသ။

ဓမ္မ ဓမ္မာယတနမှတစ်ပါး စိတ်တစ်ခုယုတ် ကိုးဆယ်၊ ဩဠာရိကရုပ် ၁၂ပါးသဟု ဆိုအပ်သော ပရမတ္ထဓမ္မ။

ပဒသောဓန မူလစက္က, သုဒ္ဓါယတန
သုဒ္ဓါယတန မူလစက္က တို့၏ ပဋိလောမ

အရတရား	အနုလောမ	ပစ္စနီယ	အနုလောမပစ္စနီယ
- - - မှ တစ်ပါး အာယတန ၁၁-ပါး	။		
စက္ခာယတန (သော/ဃာ-စသော တစ်ပါးစီ)	။	။	
ပညတ်			

ပညတ်မရကြောင်း

အာယတနထိုက်သော ပရမတ္ထတရားသက်သက်ကိုသာ ဟောသောကြောင့် သုဒ္ဓါယတန အနုလုံ၌ ပညတ်မရ။

ဝိဘင်း စက္ခု စက္ခာယတနံတိ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု, ပညာစက္ခု စက္ခု၊ န စက္ခာယတနံ။
စက္ခာယတနံ စက္ခုစေဝ စက္ခာယတနဉ္စ။

စက္ခာယတနံ စက္ခုတိ၊ အာမန္တာ။

န စက္ခု န စက္ခာယတနံတိ၊ အာမန္တာ။

န စက္ခာယတနံ န စက္ခုတိ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု, ပညာစက္ခု န စက္ခာယတနံ စက္ခု။
စက္ခုဉ္စ စက္ခာယတနဉ္စ ဌပေတွာ အဝသေသံ နစေဝစက္ခု
နစ စက္ခာယတနံ၊

http://www.dhammadownload.com

သဒ္ဒါယတနနှင့် သဒ္ဒါယတန မူလစက္က (အနုလောမ လိုနိုက်)

ယမက	အရတရား		အာယတနံ
စက္ခာယတနံ	စက္ခု ၃–ပါး	စက္ခု	။
	–မှတစ်ပါး အာယတန ၁၁–ပါး (စက္ခုံ ဠပေတွာ အဝသေသာ အာယတနာ)		။
	ပညတ် (စက္ခုံ စ အာယတနဥ္စ ဠပေတွာ အဝေသေသာ		
သောတာယတနံ	သောတ ၃–ပါး	သောတံ	။
	–မှတစ်ပါး အာယတန ၁၁–ပါး (သောတံ ။)		။
	ပညတ်		
ဃာနာယတနံ (ဇိဝှာယတနံ)	ဃာနာယတန (ဇိဝှာယတန)	ဃာနံ (ဇိဝှာ)	။
	–မှတစ်ပါး အာယတန ၁၁–ပါး		။
	ပညတ်		
ကာယာယတနံ	အာယတနထိုက်သော စိတ် ၈၉၊ စေ ၅၂၊ နိဗ္ဗာန်ဟု ဆိုအပ်သော နာမကာယ ရုပ် ၂၈ဟု ဆိုအပ်သော ရူပကာယ	ကာယော	။
	ပညတ်		
ရူပါယတနံ	တဏှာ၏ အာရုံဖြစ်ထိုက်သော ကိ ၈၁၊ စေ ၅၂၊ ရုပ် ၂၈	ရူပံ	။
	လောကုတ် ၈၊ စေ ၃၆၊ နိဗ္ဗာန်		။
	ပညတ်		
သဒ္ဒါယတနံ	သဒ္ဒါယတန	သဒ္ဒေါ	။
	–မှတစ်ပါး အာယတန ၁၁–ပါး		။
	ပညတ်		
ဂန္ဓာယတနံ	ဂန္ဓ ၄–ပါး	ဂန္ဓော	။
	–မှတစ်ပါး အာယတန ၁၁–ပါး		။
	ပညတ်		
ရသာယတနံ	ရသ ၄–ပါး	ရသော	။
	–မှတစ်ပါး အာယတန ၁၁–ပါး		။
	ပညတ်		
ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနံ (မနာယတနံ)	ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတန (မနာယတန)	ဖော (မနော)	။
	–မှတစ်ပါး အာယတန ၁၁–ပါး		။
	ပညတ်		
ဓမ္မာယတနံ	ပရမတ္ထဓမ္မ	ဓမ္မော	။
	ပညတ်		

http://www.dhammadownload.com

အာယတန–ဩကာသဝါရ

စက္ခာ–သောတာယတန်	ဃာ–ပ–ဖောဋ္ဌဗ္ဗာ	ရူပါယတန်	မနာယတန်	ဓမ္မာယတန်
ကာမာဝစရေ	ကာမာဝစရေ	ကာမာဝစရေ	ကာမာဝစရေ	ကာမာဝစရေ
ရူပါဝစရေ		ရူပါဝစရေ	ရူပါဝစရေ	ရူပါဝစရေ
		အသညသတ္တေ		အသညသတ္တေ
			အရူပေ	အရူပေ

ဝိကလဇယား

အာ ယတန				ပုဂ္ဂိုလ်		ဘုံ		
				ပုထုဇဉ်	အပါယ်	မနုဿ	စတုမဟာရာဇ်	ကာမာဝစရ
စ သော	မဖြစ် ကောင်း	အပါယ် ဩပပါတိက	ဥ/စ	၃	၄	॥	ဘုမ္မဿိတဝိနိပါတိက အသုရာ ဟုဆိုအပ်	၆
စ သော ဃာ	သော	သံသေဒဇ, ဂဗ္ဘသေယျက	ဥ/စ	၃/၁	နိ ကြဉ်၃	॥	॥	၅
စ သော ဃာ ဇိ	မဖြစ်မီ စုတိလတ့်သော	ဂဗ္ဘသေယျက	ဥ/စ	၃/၁	နိ ကြဉ်၃	॥	॥	၅

ဝိကလ ၃–ချက်တွင် မဖြစ်ကောင်း ဝိကလ ၂–ချက်၊ မဖြစ်မီ စုတိလတ္တံ့ ၁–ချက်ဟု မှတ်ပါ၊ ထိုတွင် စ, သောအတွက် ၁, ၂, ၃–ဝိကလ၊ ဃာန–အတွက် ၂, ၃–ဝိကလ၊ ဇိဝှါ–အတွက် ၃–ဝိကလများ ဖြစ်သည်။

စက္ခု, သောတ–တွင်– စက္ခု တစ်ဘက်ရကား– (၁) စက္ခာယတနသာဖြစ်၍ သောတာယတန မဖြစ်ကောင်းသော အပါယ် ဩပပါတိက ဥပပဇ္ဇန္တဖြစ်သော ဒုဂ္ဂတိအဟိတ် ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်၊ (၂) သံသေဒဇ, ဂဗ္ဘသေယျက ဥပပဇ္ဇန္တဖြစ်သော ဒုဂ္ဂတိအဟိတ် သုဂတိအဟိတ် ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်၊ (၃) စက္ခာယတနသာဖြစ်၍ သောတာယတန မဖြစ်မီ စုတိလတ္တံ့သော ဂဗ္ဘသေယျက ဥပပဇ္ဇန္တဖြစ်သော ဒုဂ္ဂတိအဟိတ် သုဂတိအဟိတ် ပုထုဇဉ် ပုဂ္ဂိုလ်။

သောတတစ်ဘက်ရကား– (၁) သောတာယတနသာဖြစ်၍ စက္ခာယတနမဖြစ်ကောင်းသော အပါယ် ဩပပါတိက ဥပ– ၃၊ (၂) သံသေဒဇ, ဂဗ္ဘသေယျက ဥပ–၃, ၁။

ပစ္စနိက်ကြွင်း– (၁) စက္ခာယတန သောတာယတနမဖြစ်ကောင်းသော အပါယ် ဩပပါတိက ဥပ– ၃၊ (၂) သံသေဒဇ, ဂဗ္ဘသေယျက ဥပ–၃, ၁၊ (၃) စက္ခာယတန သောတာယတန ၂–ပါးမဖြစ်မီ စုတိလတ္တံ့သော ဂဗ္ဘသေယျက ဥပ–၃, ၁။

http://www.dhammadownload.com

အရကောက်

		ပဋိသန္ဓေစိတ်	စုတိစိတ်	စေတသိက်	ကမ္မဇကလာပ်	ခဏသမင်္ဂီ		ဥပပတ္တိ	စဝတ္တိ	ပုဂ္ဂိုလ်		ဘုံ		
						ဥပ္ပါဒ	ဘင်္ဂ			ပုထုဇဉ်	ဖလဋ္ဌာန်	ပဉ္စဝေါ	အသည	အရူပ
ပဉ္စဝေါ	ကာမဥပပတ္တိ	၁၀		၃၃	၃–စည်း, ၇–စည်း	॥		ကာမာ		၄	၂	ကာ ၁၁		
ပဉ္စဝေါ	ကာမစဝတ္တိ		၁၀	၃၃	အဆုံးစွန်သောကမ္မဇရုပ်		॥		ကာ	၄	၄	॥		
ပဉ္စဝေါ	ကာမာဝစရာနံ							ကာ	ကာ	၄	၄၊၂	॥		
ပဉ္စဝေါ	ရူပ ဥပ	ရူ ၅		၃၅	၄–စည်း	॥		ရူ		တိ	၃	ရူ ၁၅		
ပဉ္စဝေါ	ရူပစဝတ္တိ		ရူ ၅	၃၅	အဆုံးစွန်သောကမ္မဇရုပ်		॥		ရူ	တိ	၄	॥		
ပဉ္စဝေါ	ရူပါဝစရာနံ							ရူ	ရူ	တိ	၄၊၃	॥		
	ရူပါဝစရာနံ							ရူ	ရူ	တိ	၄၊၃	၁၀		
	အရူပါဝစရာနံ							အရူ	အရူ					၄

အာယတန ပစ္စုပ္ပန္န–ပုဂ္ဂလ, ပုဂ္ဂလော

	ပုဂ္ဂိုလ်	စ သ+အ	သော သ+အ	ဃာ သ+အ	ဇိ သ+အ	ကာယ	ရူပ	မန	ဓမ္မ
၁	ကာမ ဉ–စ	॥	॥	॥	॥	॥	॥	॥	॥
၂	ရူပါဝစရ ဉ–စ	॥	॥				॥	॥	॥
၃	အသညသ ဉ–စ						॥		॥
၄	အရူပ ဉ–စ							॥	॥

မှတ်ချက်။ ॥ ချို့တဲ့ကောင်းသော အာယတနများကို သ+အ အမှတ်ဖြင့် ပြထားသည်၊ ချို့တဲ့လျှင် အ၊ မချို့တဲ့ လျှင် သ–ဟု သိရမည်၊ သစက္ခုကာနံ, အစက္ခုကာနံ စသည်ဖြင့် သိလေ။

စက္ခာယတနံ
သောတာယတနံ
ဃာ, ဇိ, ကာ, ရူ, မန, ဓမ္မာယတနံ

} ဥပ္ပဇ္ဇတိ/ နိရုဇ္ဈတိ
ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ/နိရုဇ္ဈိတ္ထ

ပစ္စုပ္ပန် ဥပ္ပါဒဝါရအတွက် ဖြစ်ဆဲ ဥပပတ္တိကိုယူ၍ စဝတ္တိသည် ပစ္စနိက်အကြွင်း ဖြစ်၏။

နိရောဓဝါရအတွက် ချုပ်ဆဲ စဝတ္တိကိုယူ၍ ဥပပတ္တိသည် ပစ္စနိက်အကြွင်းဖြစ်၏။

http://www.dhammadownload.com

အာယတနနှင့် ပုဂ္ဂိုလ်ဝေဖန်ပုံ

စက္ခာယတနဖြစ်ဆဲကား သစက္ခုကကာမ, ရူပ ဥပပဇ္ဇန္တပုဂ္ဂိုလ်၊ ဖြစ်ဆဲမဟုတ်ကား ခပ်သိမ်းသော စဝန္တ၊ ဝိကလ ၁, ၂, ၃ အစက္ခုကကာမ, အသညာ, အရူပ ဥပပဇ္ဇန္တပုဂ္ဂိုလ်။

သောတဖြစ်ဆဲကား သသောတကကာမ, ရူပ ဥပပဇ္ဇန္တပုဂ္ဂိုလ်၊ ဖြစ်ဆဲမဟုတ်ကား ခပ်သိမ်းသော စဝန္တ၊ ဝိကလ ၁, ၂, ၃ အသောတကကာမ, အသညာ, အရူပ ဥပပဇ္ဇန္တပုဂ္ဂိုလ်။

ဃာနဖြစ်ဆဲကား သဃာနကကာမ ဥပပဇ္ဇန္တပုဂ္ဂိုလ်၊ ဖြစ်ဆဲမဟုတ်ကား ခပ်သိမ်းသော စဝန္တ၊ ဝိကလ ၂, ၃ အဃာနကကာမ, ရူပ, အရူပ ဥပပဇ္ဇန္တပုဂ္ဂိုလ်။

ဇိဝှါဖြစ်ဆဲကား သဇိဝှါကကာမဥပပဇ္ဇန္တပုဂ္ဂိုလ်၊ ဖြစ်ဆဲမဟုတ်ကား ခပ်သိမ်းသော စဝန္တ၊ ဝိကလ ၃ အဇိဝှါကကာမ, ရူပ, အရူပ ဥပပဇ္ဇန္တပုဂ္ဂိုလ်။

ကာယဖြစ်ဆဲကား ခပ်သိမ်းသော ကာမဝစရဥပပဇ္ဇန္တပုဂ္ဂိုလ်၊ ဖြစ်ဆဲမဟုတ်ကား ခပ်သိမ်းသော စဝန္တ၊ ရူပ, အရူပ ဥပပဇ္ဇန္တပုဂ္ဂိုလ်။

ရူပဖြစ်ဆဲကား ကာမ, ရူပ, အသညာ ဥပပဇ္ဇန္တ ပုဂ္ဂိုလ်၊ ဖြစ်ဆဲမဟုတ်ကား ခပ်သိမ်းသော စဝန္တ၊ အရူပ ဥပပဇ္ဇန္တပုဂ္ဂိုလ်။

မနဖြစ်ဆဲကား စတုဝေါ, ပဉ္စဝေါ ဥပပဇ္ဇန္တ ပုဂ္ဂိုလ်၊ ဖြစ်ဆဲမဟုတ်ကား ခပ်သိမ်းသော စဝန္တ, အသညာ။

ဓမ္မဖြစ်ဆဲကား ခပ်သိမ်းသော ဥပပဇ္ဇန္တပုဂ္ဂိုလ်၊ ဖြစ်ဆဲမဟုတ်ကား ခပ်သိမ်းသော စဝန္တပုဂ္ဂိုလ်။

ဆိုရိုး

စက္ခု, သောတ ၂–ဘက်ရ စက္ခာယတန, သောတာယတန ၂–ပါး ဖြစ်ကောင်းသော ပဉ္စဝေါ– ပဋိ– ၁၅၊ စေ– ၃၅၊ ကမ္မဇ ကလာပ်၃–စည်း, ၇–စည်း, ၄–စည်းတို့၏ ဥပ္ပါဒက္ခဏသမင်္ဂီဟု ဆိုအပ်သော သစက္ခုက သသောတက ပဉ္စဝေါကာရ ဥပပဇ္ဇန္တဖြစ်သော ပု–၄၊ အောက်ဖလ– ၃။

စက္ခု, ဃာန ၂–ဘက်ရ စက္ခာယတန, ဃာနာယတန ၂–ပါးဖြစ်ကောင်းသော ကာမ ပဋိ– ၁၀၊ စေ– ၃၃၊ ကမ္မဇကလာပ် ၃–စည်း, ၇–စည်း တို့၏ဥပ္ပါဒက္ခဏသမင်္ဂီဟု ဆိုအပ်သော သစက္ခုက သဃာနက ကာမာဝစရ ဥပပဇ္ဇန္တဖြစ်သော ပု– ၄၊ အောက်ဖလ– ၂။

မှတ်ချက်။ ။ ချို့တဲ့ကောင်းသော စက္ခု, သောတ, ဃာန, ဇိဝှါ အာယတနများ၏ အနုလုံ ၂–ဘက်ရ ကောက်ရာ၌ အစဆုံး၌ (စ, သော, ဃာ, ဇိဝှာယတန) ဖြစ်ကောင်းသော– ဟူသော ဝိသေသန၊ (ပဉ္စဝေါ, ကာမာဝစရ) ဥပပဇ္ဇန္တ၏ ရှေ့၌ သစက္ခုက စသော ဝိသေသနများ ထည့်၍ ဆိုရမည်။

မချို့ကောင်းသော အာယတနများအတွက် ဝိကလဆိုစရာမလို၊ ဖြစ်ကောင်းသော, သကာယက– စသော ဝိသေသနများလည်း မလိုပါ။

http://www.dhammadownload.com

အာယတန– အတီတ– ပုဂ္ဂလောကာသ

	ပုဂ္ဂိုလ်–ဘုံ	စ–သော	ဃာ	ရူ	မန	ဓမ္မ
ပဉ္စဝေါကာရ	ကာမ ဥ+စ	॥	॥	॥	॥	॥
	သုဒ္ဓါဝါသ ဥ+စ					
	ကြွင်းရူပ ဥ+စ	॥		॥	॥	॥
	အသည ဥ+စ			॥		॥
	အရူပ ဥ+စ				॥	॥

အတီတပုဂ္ဂလ

ခပ်သိမ်းသော ဥပပဇ္ဇန္တ , စဝန္တ ဖြစ်သော ပုထု–၄၊ ဖလ–၄၊ (အာယတန အားလုံး ဖြစ်ဘူး)

အတီတပုဂ္ဂလောအတွက် ပဉ္စဝေါကို သုဒ္ဓါဝါသ, ကြွင်းဟု ၂–မျိုးခွဲ။

အနာဂတပုဂ္ဂလောအတွက် စတုဝေါ, ပဉ္စဝေါကို ပစ္ဆိမဘဝိက, ကြွင်းဟု ၂–မျိုးခွဲ။

ပွန် + တီ တွဲရာ၌ သုဒ္ဓါဝါသ စဝန္တကို သုဒ္ဓါဝါသပရိနိဗ္ဗန္တ အဖြစ်ဖြင့် ထုတ်သည်။

အာယတန– အနာဂတ– ပုဂ္ဂလ (ဥပ္ပါဒ)

	ပုဂ္ဂိုလ်	စ–သော	ဃာ	ရူပ	မန	ဓမ္မ
၁	ပစ္ဆိမဘဝိက ဥ+စ					
၂	အရူပဘုံသို့ ဥ+စ				॥	॥–
၃	ရူပဘုံသို့ ဥ+စ	॥		॥	॥	॥
၄	ကြွင်း ဥ+စ	॥	॥	॥	॥	॥

အနာဂတ–ပုဂ္ဂလ (နိရောဓ)

		ပုဂ္ဂိုလ်	စ–သော	ဃာ	ရူပ	မန	ဓမ္မ
၁	ပစ္ဆိမဘဝိက	(စ) ပရိနိဗ္ဗန္တ					
		အရူပ – ဥ				॥	॥
		ရူပ – ဥ	॥		॥	॥	॥
		ကာမ – ဥ	॥	॥	॥	॥	॥
၂	အရူပဘုံသို့ – စ					॥	॥
၃	ရူပဘုံသို့ – စ		॥		॥	॥	॥
၄	ကြွင်း – ဥ+စ		॥	॥	॥	॥	॥

ယေ ရူပါဝစရံ ဥပပဇ္ဇိ တွာ ပရိနိဗ္ဗာယိဿန္တိ

ကာမသုဂတိ ၇–ဘုံမှ ရူပါဝစရဘုံသို့ ဖြစ်၍ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုလတ္တံ့သော ကာမာဝစရ ဥ+စ ဖြစ်သော တိဟိတ်ပုထုဇဉ် အောက်ဖလဋ္ဌာန်–၃၊ ရူပါဝစရဘုံချင်းချင်းဖြစ်၍ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုလတ္တံ့သော ရူပါဝစရ ဥပပဇ္ဇန္တ စဝန္တဖြစ်သော တိဟိတ်ပုထုဇဉ် အောက်ဖလဋ္ဌာန်– ၃။

အနာဂတ–ပုဂ္ဂလ

ကာမဖြစ်ပြန်ကောင်း ကာမာဝစရဘုံ၌ နောင်ဖြစ်ပြန်ကောင်းသော ကာမ ဉ, စ ဖြစ်သော ပု–၄၊ အောက်ဖလ– ၂၊ ရူပ, အရူပ ဉ, စ ဖြစ်သော သုဂတိအဟိတ်, တိဟိတ်ပုထုဇဉ်။

ပဉ္စဝေါဖြစ်ပြန်ကောင်း ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ နောင်ဖြစ်ပြန်ကောင်းသော ပဉ္စဝေါ ဉ, စ ဖြစ်သော ပု–၄၊ အောက်ဖလ– ၃၊ အသညာ, အရူပ ဉ, စဖြစ်သော သုဂတိအဟိတ်၊ တိဟိတ်ပုထုဇဉ်။

မန, ဓမ္မ ဖြစ်လတ္တံ့ ပစ္ဆိမဘဝိကမှတစ်ပါး ခပ်သိမ်းသော ဉ, စ ပု–၄၊ အောက်ဖလ– ၃။

အနာဂတ ပုဂ္ဂလောကာသ

ပဉ္စဝေါကာရ သုံးမျိုး– ပစ္ဆိမဘဝိက၌ အပါယ်ကြဉ် – – – ပဉ္စဝေါ – ၂၂၊ မဖြစ်ပြန်ကောင်း၌ အကနိဋ္ဌကြဉ် ပဉ္စဝေါ– ၂၅၊ ဖြစ်ပြန်ကောင်း၌ သုဒ္ဓါဝါသကြဉ် – ပဉ္စဝေါ– ၂၁–ဘုံ။

* *ပစ္ဆိမစစ်၊ ပါယ်ကြဉ်လစ်၍၊ မဖြစ်ပြန်တွင်၊ ကနိဋ္ဌကြဉ်၊ သုဒ်ကြဉ် ဖြစ်ပြန်ကောင်း။*

ပစ္ဆိမဘဝိကဆိုရိုး

ပစ္ဆိမဘဝိက စတု+ပဉ္စဝေါ ဉပပဇ္ဇန္တဖြစ်သော တိ–ပု၊ အောက်ဖလ– ၃၊ စဝန္တဖြစ်သော အရဟတ္တဖလဋ္ဌာန်တို့အား စတု–၄၊ အပါယ်ကြဉ်သော ပဉ္စဝေါ– ၂၂–ဘုံ။

ပစ္ဆိမဘဝိက ကာမ (ရူပ) ဉပ – တိ–ပု အောက်ဖလ– ၃၊ စဝန္တ – အရဟတ္တဖလဋ္ဌာန် ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ကာမသုဂတိ ၇–ဘုံ၊ (အသညကြဉ် ရူပ – ၁၅) ပစ္ဆိဘဝိက အရူပ ဉပ– အောက်ဖလ – ၃၊ အရဟတ္တဖလဋ္ဌာန် ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား အရူပ – ၄–ဘုံ၊

မဖြစ်ပြန်ကောင်း

မိမိဖြစ်ခိုက်သောဘုံ၌ နောင်မဖြစ်ပြန်ကောင်းသော စတု+ ပဉ္စ – ဉ+စ – ပု– ၄၊ အောက်ဖလ–၃၊ စတု – ၄၊ အကနိဋ္ဌကြဉ် – ပဉ္စ – ၂၅၊ (ကာမ ဉ–စ ပု–၄၊ အောက်ဖလ– ၃ – ကာမ ၁၁–ဘုံ / ရူပ ဉ–စ တိပု၊ အောက်ဖလ– ၃ – အကနိဋ္ဌကြဉ်သော ရူပ ၁၄–ဘုံ / အရူပ ဉ–စ တိပု၊ အောက်ဖလ– ၃ အရူပ ၄) အသညသတ်ဘုံ၌ နောင်မဖြစ်ပြန်ကောင်းသော အသညာ ဉ–စ သု– –အသညသတ်ဘုံ။

ဖြစ်ပြန်ကောင်း– မိမိဖြစ်ခိုက်သော ဘုံ၌ နောင်(စက္ခာယတန, သော, ဃာ, ဇိ) ဖြစ်ပြန်ကောင်းသော ကာမ– ဉ+စ ပု–၄၊ အောက်ဖလ– ၂၊ ကာမ – ၁၁–ဘုံ၊

မိမိဖြစ်ခိုက်သော ဘုံ၌ နောင်ဖြစ်ပြန်ကောင်းသော ရူပ ဉ+စ တိ–ပု၊ အောက်ဖလ – ၃၊ ဝေဟပ္ဖိုလ်တိုင် ရူပ – ၁၀၊

အနာဂတ–ပုဂ္ဂလောကာသ အနုလုံ၌ ဖြစ်ပြန်ကောင်းကိုသာ ကောက်ရမည်၊ မဖြစ်ပြန်ကောင်းကို ပစ္စနိက် ပစ္ဆိမဘဝိက အတုဉ် သွင်း၍ကောက်။

ထိုတွင် ချို့တဲ့ကောင်းသော စ, သော, ဃာ, ဇိ အာယတနတို့အတွက် မိမိဖြစ်ခိုက်သော ဘုံ၌ နောင် (စ, သော, ဃာ, ဇိ) ၂–ပါးဖြစ်ပြန်ကောင်းသော– ဟု ဝိသေသန မ, ၍ ဆိုပါ။

http://www.dhammadownload.com

အာယတန ယမက ပဝတ္တိ ပုဂ္ဂလဆိုင်ရာ အားလုံး

ပွန်၊ တီ၊ နာ၊ ပွန် + တီ၊ ပွန် + နာ၊ တီ + နာ၊ ဥ၊ နိ၊ ဥ + နိ၊

		ပစ္စုပ္ပန္န	အတီတ				အနာဂတ
စက္ခု၊ သောတ	ဥ	သစက္ခုက ကာမဥပပဇ္ဇန္တိ ရူပါဝစရ ॥	စက္ခု၊ သောတ	ခပ်သိမ်းသော ဥပပဇ္ဇန္တိ + စဝန္တိ	စက္ခု၊ သောတ	ဥ	(ပစ္ဆိမဘဝိက အရူပဘုံသို့ မှတစ်ပါး) ကြွင်း ဥ+စ
	နိ	သစက္ခုက ကာမ စဝန္တိ ရူပါဝစရ ॥				နိ	(ပဉ္စဝေါ ပရိနိဗ္ဗန္တိ, အရူပ ပစ္ဆိမဘဝိက, အရူပဘုံသို့စဝန္တိမှတစ်ပါး) ကြွင်း ဥ+စ
ဃာန	ဥ	သဃာနက ကာမဥပပဇ္ဇန္တိ	ဃာန		ဃာန	ဥ	(ပစ္ဆိမဘဝိက ရူ, အရူဘုံသို့မှတစ်ပါး) ကြွင်း ဥ+စ
	နိ	သဃာနက ကာမ စဝန္တိ				နိ	(ကာမပရိနိဗ္ဗန္တိ, ရူ အရူပစ္ဆိမဘဝိက, ရူ– အရူဘုံသို့ စဝန္တိမှတစ်ပါး)ကြွင်း ဥ+စ
ရူပ	ဥ	ကာမ ဥပပဇ္ဇန္တိ ရူပ ॥ အသည ॥	ရူပ		ရူပ	ဥ	(ပစ္ဆိမဘဝိက, အရူပဘုံသို့မှတစ်ပါး) ကြွင်း ဥ+စ
	နိ	ကာမ စဝန္တိ ရူပ ॥ အသည ॥				နိ	(ပဉ္စဝေါပရိနိဗ္ဗန္တိ, အရူပပစ္ဆိမဘဝိက, အရူ ဘုံသို့ စဝန္တိမှတစ်ပါး) ကြွင်း ဥ+စ
မန	ဥ	ကာမ ဥပပဇ္ဇန္တိ ရူပ ॥ အရူပ ॥	မန		မန	ဥ	(ပစ္ဆိမဘဝိကမှတစ်ပါး) ကြွင်း ဥ+စ
	နိ	ကာမ စဝန္တိ ရူပ ॥ အရူပ ॥				နိ	(ပရိနိဗ္ဗန္တိမှတစ်ပါး) ကြွင်း ဥ+စ
ဓမ္မ	ဥ	ခပ်သိမ်းသော ဥပပဇ္ဇန္တိ	ဓမ္မ		ဓမ္မ	ဥ	(ပစ္ဆိမဘဝိကမှတစ်ပါး) ကြွင်း ဥ+စ
	နိ	ခပ်သိမ်းသော စဝန္တိ				နိ	(ပရိနိဗ္ဗန္တိမှတစ်ပါး) ကြွင်း ဥ+စ

http://www.dhammadownload.com

အာယတနယမက ပဝတ္တိ ပုဂ္ဂလောကာသဆိုင်ရာ အားလုံး

ပွန်၊ တီ၊ နာ၊ ပွန် + တီ၊ ပွန် + နာ၊ တီ + နာ၊ ဥ၊ နိ၊ ဥ + နိ၊

	ပစ္စုပ္ပန္န			အတီတ		အနာဂတ	
စက္ခု၊ သောတ	ဥ	သစက္ခုကကာမ ဥပ ရူပါဝစရ ဥပ	စက္ခု၊ သောတ	(သုဒ္ဓါဝါသမှ တစ်ပါး) ပဥ္စဝေါ ဥ+စ	စက္ခု၊ သောတ	ဥ	(ပစ္ဆိမဘဝိကမှတစ်ပါး) ကြွင်း ပဥ္စဝေါ ဥ+စ
	နိ	သစက္ခုက ကာမစဝန္တ ရူပါဝစရ စဝန္တ				နိ	(ပရိနိဗ္ဗန္တမှတစ်ပါး) ပဥ္စဝေါ ဥ+စ
ဃာန	ဥ	သဃာနက ကာမ ဥပ	ဃာန	ကာမ ဥ+စ	ဃာန	ဥ	(ပစ္ဆိမဘဝိကမှတစ်ပါး) ကြွင်း ကာမ ဥ+စ
	နိ	သဃာနက ကာမစဝန္တ				နိ	(ပရိနိဗ္ဗန္တမှတစ်ပါး) ကြွင်း ကာမ ဥ+စ
ရူပ	ဥ	ကာမ ဥပပဇ္ဇန္တ ရူပ ။ အသည ။	ရူပ	(သုဒ္ဓါဝါသမှ တစ်ပါး) ပဥ္စဝေါ ဥ+စ အသည ဥ+စ	ရူပ	ဥ	(ပစ္ဆိမဘဝိကမှတစ်ပါး) ကြွင်း ပဥ္စဝေါ အသည ဥ+စ
	နိ	ကာမ စဝန္တ ရူပ ။ အသည ။				နိ	(ပရိနိဗ္ဗန္တမှတစ်ပါး) ကြွင်း ပဥ္စဝေါ၊ အသည ဥ+စ
မန	ဥ	ကာမ ဥပပဇ္ဇန္တ ရူပ ။ အရူပ ။	မန	(သုဒ္ဓါဝါသမှ တစ်ပါး) ပဥ္စဝေါ ဥ+စ အရူပ ဥ+စ	မန	ဥ	(ပစ္ဆိမ ဘဝိကမှတစ်ပါး) စတု ပဥ္စဝေါ ဥ+စ
	နိ	ကာမ စဝန္တ ရူပ ။ အရူပ ။				နိ	(ပရိနိဗ္ဗန္တမှတစ်ပါး) ကြွင်း စတု ပဥ္စဝေါ ဥ+စ
ဓမ္မ	ဥ	ခပ်သိမ်းသော ဥပပဇ္ဇန္တ	ဓမ္မ	(သုဒ္ဓါဝါသမှ တစ်ပါး) စတု ပဥ္စဝေါ၊ အသည ဥ+စ	ဓမ္မ	ဥ	(သုဒ္ဓါ ပစ္ဆိမဘဝိကမှတစ်ပါး) ခပ်သိမ်းသော ဥ+စ
	နိ	ခပ်သိမ်းသော စဝန္တ				နိ	(ပရိနိဗ္ဗန္တမှတစ်ပါး) ကြွင်း ခပ်သိမ်းသော ဥ+စ

ပစ္ဆိမဘဝိကတွင် သုဒ္ဓါဝါသ ပါပြီးဖြစ်၏။

ဓာတုယမက

ဤသို့ ပဏ္ဏတ္တိဝါရ၌-	ဝါရ	နယ	မူလ	ယမက	ပုစ္ဆာ	အတ္ထ
		အနုလုံ ပစ္စနိက် ၂		စက္ခုဓာတုယမကအစရှိသောအားဖြင့် ၁၈	အနုလောမပုစ္ဆာ ပဋိလောမ ။	သန္နိဋ္ဌာန် သံသယ
	ပဒသောဓန	၂	×	၃၆	၇၂	၁၄၄
	။ မူလစက္က	၂	၃၆	၆၁၂	၁၂၂၄	၂၄၄၈
	သုဒ္ဓဓာတု	၂	×	၃၆	၇၂	၁၄၄
	။ မူလစက္က	၂	၃၆	၆၁၂	၁၂၂၄	၂၄၄၈
	၄	၈	၇၂	၁၂၉၆	၂၅၉၂	၅၁၈၄

ပဏ္ဏတ္တိနိဒ္ဒေသ ထူးရာ

ယမက	အရတရား	သန္နိဋ္ဌာန်	သံသယ
	စက္ခုဝိညာဏဓာတ်	စက္ခု ဝိညာဏ	စက္ခုဝိညာဏဓာတု
	– – မှတစ်ပါး စိတ်–၈၇၊ စေ– ၅၂၊ ရုပ်– ၂၈၊ နိဗ္ဗာန်၊ ပညတ်		
အမှာ	သောတဝိညာဏဓာတ် စသည့်နည်းတူ		
	မနောဓာတ် ၃–ခုမှတစ်ပါး စိတ်– ၈၆ (ဌပေတွာ အဝသေသာ)	မနော	
	မနောဓာတ် ၃–ခု	။	မနောဓာတု
	စေ– ၅၂၊ ရုပ်– ၂၈၊ နိဗ္ဗာန်၊ ပညတ် (မနဥ္စ မနောဓာတုဥ္စ ဌပေတွာ အဝသေသာ)		

အကြွင်း အာယတနနှင့်တူ၏။

ပဝတ္တိဝါရ၌ မဟောသောဓာတ်

ပဋိသန္ဓေ စုတိအခါ၌ မဖြစ်သောကြောင့် သဒ္ဒဓာတ် (မနောဝိညာဏဓာတ်ကြဉ်သော) ဆဝိညာဏဓာတ်၊ ဤ ၇–ပါးတို့ကို ဓာတုယမိုက် ပဝတ္တိဝါရ, ဝိသဇ္ဇနာဝါရ၌ မဟောအပ်ကုန်။

(မနောဝိညာဏဓာတ်သည် မနာယတနနှင့်တူ၏။)

http://www.dhammadownload.com

ဝိဘင်း

စက္ခု စက္ခုဓာတုတိ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု ပညာစက္ခု စက္ခု၊ န စက္ခုဓာတု။

စက္ခုဓာတု စက္ခုစေဝ စက္ခုဓာတု စ။

စက္ခုဓာတု စက္ခုတိ၊ အာမန္တာ။

စက္ခုဝိညာဏံ စက္ခုဝိညာဏဓာတူတိ၊ အာမန္တာ။

စက္ခုဝိညာဏဓာတု စက္ခုဝိညာဏန္တိ၊ အာမန္တာ။ (စက္ခုဝိညာဏဓာတ်ရ၏။)

မနော မနောဓာတူတိ၊ မနောဓာတုံ ဌပေတွာ အဝသေသော မနော န မနောဓာတု။

မနောဓာတု မနောစေဝ မနောဓာတုစ။

မနောဓာတု မနောတိ၊ အာမန္တာ။

အနု–အရ မနောဓာတ် ၃–ခုမှတစ်ပါး စိတ် ၈၆–ခုရ၏။ မနောဓာတ် ၃–ခုလည်းရ၏။

သံသယ နောက်သာရ၏။ ပဋိလောမလည်း ၄င်းနောက်သာရ၏။

ပစ္စနိက် န မနော န မနောဓာတူတိ၊ အာမန္တာ။

န မနောဓာတု န မနောတိ၊ မနောဓာတုံ ဌပေတွာ အဝသေသော နမနောဓာတု မနော။

မနဥ္စ မနောဓာတုဥ္စ ဌပေတွာ အဝသေသော န စေဝ မနော နစ မနောဓာတု။

ပဋိလောမအရ မနောဓာတ် ၃–ခုမှတစ်ပါး စိတ် ၈၆–ခု ရ၏။ စေ– ၅၂၊ ရုပ်– ၂၈၊ နိဗ္ဗာန်၊ ပညတ်လည်း ရ၏။

ပဝတ္တိဝါရ ယမကပေါင်း

ပုဂ္ဂလဝါရ၌– ယမက (လုံ + နိက်) – ၃၀၆

ဩကာသ, ပုဂ္ဂလောကာသတို့လည်း နည်းတူ။

ပစ္စုပ္ပန္နဝါရ၌– ယမက – ၉၁၈

အတိတ်, အနာဂတ်တို့လည်း နည်းတူ။

ဥပ္ပါဒဝါရ ယမက စုစုပေါင်း– ၅၅၀၈

နိရောဓ, ဥပ္ပါဒ နိရောဓတို့လည်း နည်းတူ။

ထို့ကြောင့် ဓာတုယမိုက် ပဝတ္တိဝါရ စုစုပေါင်း ယမက – ၁၆၅၂၄

ပုစ္ဆာ – ၃၃၀၄၈

အတ္ထ – ၆၆၀၉၆

http://www.dhammadownload.com

သစ္စယမက

ဥဒ္ဒေသကျမ်းတက်

ပဏ္ဏတ္တိဝါရ, ပဝတ္တိဝါရ, ပရိညာဝါရ အားဖြင့်– ၃

ဥဒ္ဒေသ, နိဒ္ဒေသ– ၂

	ပရိစ္ဆေဒဝါရ	ပရိစ္ဆိန္နုဒ္ဒေသဝါရ	ဝိဘာဂဝါရ
တစ်နည်းကား	သစ္စုဒ္ဒေသ	နာမဝဝတ္ထာန်	နယ ဝါရ
	စတ္တာရိသစ္စာနိ	ဒုက္ခသစ္စံ	ပဒသောဓန ။
		သမုဒယသစ္စံ	။ မူလစက္က ။
		နိရောဓသစ္စံ	သုဒ္ဓသစ္စ ။
		မဂ္ဂသစ္စံ	။ မူလစက္က ။

ဝါရ	နယ	မူလ	ယမက	ပုစ္ဆာ	အတ္ထ
	အနုလုံ ပစ္စနိက် ၂		ဒုက္ခသစ္စယမက အစရှိသောအားဖြင့် ၄	အနုလောမ ပဋိလောမ ၂	သန္နိဋ္ဌာန် သံသယ ၂
ပဒသောဓန	၂	×	၈	၁၆	၃၂
- ။ မူလစက္က	၂	၈	၂၄	၄၈	၉၆
သုဒ္ဓသစ္စ	၂	×	၈	၁၆	၃၂
။ မူလစက္က	၂	၈	၂၄	၄၈	၉၆
၄	၈	၁၆	၆၄	၁၂၈	၂၅၆

ပဒသောဓန မူလစက္ကဝါရ / ပဒသောဓနဝါရ		သစ္စံ	ဒုက္ခံ	သမုဒယံ	နိရောဓံ	မဂ္ဂံ
ဒုက္ခံ	ဒုက္ခသစ္စံ	။		။	။	။
သမုဒယော	သမုဒယသစ္စံ	။	။		။	။
နိရောဓော	နိရောဓသစ္စံ	။	။	။		။
မဂ္ဂေါ	မဂ္ဂသစ္စံ	။	။	။	။	

သုဒ္ဓသစ္စနှင့် သုဒ္ဓသစ္စမူလစက္က		သစ္စံ	ဒုက္ခံ	သမုဒယံ	နိရောဓံ	မဂ္ဂံ
ဒုက္ခံ	သစ္စံ	။	*			
သမုဒယော	။	။		*		
နိရောဓော	။	။			*	
မဂ္ဂေါ	။	။				*

http://www.dhammadownload.com

ပဒသောဓနေ လုံ၊ နိုက်

သစ္စာ	အရတရား	သန္နိဋ္ဌာန်	သံသယ
ဒုက္ခသစ္စာ	ကာယိကဒုက္ခ, စေတသိကဒုက္ခ	ဒုက္ခံ	ဒုက္ခသစ္စံ
	လောကီစိတ် ၈၁၊ (တဏှာ, ကာယိကဒုက္ခ, စေတသိကဒုက္ခမှတစ်ပါး) စေ ၅၁၊ ဣန္ဒြိယ ဗဒ္ဓရုပ် ၂၈–ခု		။
	ကာယိကဒုက္ခ၊ စေတသိကဒုက္ခ၊ ဒုက္ခသစ္စာမှတစ်ပါး သစ္စာ ၃–ပါး သစ္စဝိမုတ်ဖြစ်သော မဂ်စိတ္တုပ္ပါဒ် ၂၉၊ ဖိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ် ၃၇၊ အနိန္ဒြိယ ဗဒ္ဓဖြစ်သော ဥတုဇရုပ်ကလာပ် ၂–ခု၊ ပညတ်		
သမုဒယသစ္စာ	တဏှာမှတစ်ပါး – – သမုဒယ သာမည	သမုဒယော	
	တဏှာဟု ဆိုအပ်သော သမုဒယသစ္စာ	။	သမုဒယသစ္စံ
	သမုဒယသာမည၊ သမုဒယသစ္စာမှတစ်ပါး သစ္စာ ၃–ပါး သစ္စဝိမုတ် – – ဥတုဇရုပ်ကလာပ် ၂–ခု၊ ပညတ်		
နိရောဓသစ္စာ	ကာမကုသိုလ်သည် ပယ်အပ်သော – – နိရောဓသာမည	နိရောဓော	
	နိဗ္ဗာန်ဟု ဆိုအပ်သော နိရောဓသစ္စာ	။	နိရောဓသစ္စံ
	နိရောဓသာမည၊ နိရောဓသစ္စာမှတစ်ပါး သစ္စာ ၃–ပါး သစ္စဝိမုတ် – – ဥတုဇရုပ်ကလာပ် ၂–ခု၊ ပညတ်		
မဂ္ဂသစ္စာ	သဟိတ်ကာမာဝစရ ဝိပါက် – – မဂ္ဂသာမည	မဂ္ဂေါ	
	မဂ်စိတ် ၄–ခု၌ရှိသော မဂ္ဂင် ၈–ပါးဟု ဆိုအပ်သော မဂ္ဂသစ္စာ	။	မဂ္ဂသစ္စံ
	မဂ္ဂသာမည၊ မဂ္ဂသစ္စာမှတစ်ပါး – – ပညတ် *		

* ဖိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်– ၂၉

ပဒသောဓနေမူလစက္က, သုဒ္ဓသစ္စ, သုဒ္ဓသစ္စမူလစက္ကတို့၏ ပဋိလောမ

အရတရား	သစ္စာ	ဒုက္ခသစ္စ စသော တစ်ပါးစီ
– – –မှတစ်ပါး သစ္စာ ၃–ပါး	။	
ဒုက္ခသစ္စာ (သမုဒယသစ္စာ၊ နိရောဓ၊ မဂ္ဂသစ္စာ)	။	။
သစ္စဝိမုတ်ဖြစ်သော – – – ပညတ်		

သုဒ္ဓသစ္စနှင့် သုဒ္ဓသစ္စမူလစက္ကတို့၏ အနုလောမ (လုံ၊ နိက်)

ယမက	အရတရား		
ဒုက္ခသစ္စာ	ကာယိကဒုက္ခ, စေတသိကဒုက္ခ	ဒုက္ခံ	သစ္စံ
	- - မှတစ်ပါး သစ္စာ ၄-ပါး၊ (ဌပေတွာ အဝသေသာ သစ္စာ)		॥
	သစ္စဝိမုတ် - - - ပညတ် (ဒုက္ခဥ္စ သစ္စဥ္စ ဌပေတွာ အဝသေသံ)		
သမုဒယသစ္စာ	သမုဒယသာမည, သမုဒယသစ္စာ	သမုဒယော	॥
	- - - မှတစ်ပါး သစ္စာ ၃-ပါး၊ (ဌပေတွာ အဝသေသာ သစ္စာ)		॥
	သစ္စဝိမုတ် - - - ပညတ်		
နိရောဓသစ္စာ	သစ္စာထိုက်သော နိရောဓသာမည, နိရောဓသစ္စာ	နိရောဓော	॥
	- - - မှတစ်ပါး သစ္စာ ၃-ပါး၊ (ဌပေတွာ အဝသေသာ သစ္စာ)		॥
	သစ္စဝိမုတ် - - - ပညတ်		
မဂ္ဂသစ္စာ	သစ္စာထိုက်သော မဂ္ဂသာမည, မဂ္ဂသစ္စာ	မဂ္ဂေါ	॥
	- - - မှတစ်ပါး သစ္စာ ၃-ပါး၊ (ဌပေတွာ အဝသေသာ သစ္စာ)		॥
	သစ္စဝိမုတ် - - - ပညတ်		

ကာယိကဒုက္ခ ဒုက္ခသဟဂုတ် ကာယဝိညာဏ်၌ရှိသော ဝေဒနာဟု ဆိုအပ်သော ကာယိကဒုက္ခ။

စေတသိကဒုက္ခ ဒေါသမူဒွေ၌ရှိသော ဝေဒနာဟု ဆိုအပ်သော စေတသိကဒုက္ခ။

သမုဒယသာမည တဏှာမှတစ်ပါး ကိလေသာ ၉-ပါး၊ ထိုကိလေသာ ၉-ပါးနှင့်တကွဖြစ်သော အကုသိုလ် ဒွါဒသ စိတ္တုပ္ပါဒ်၊ ထိုအကုသိုလ် စိတ္တုပ္ပါဒ်၏ အာရုံဖြစ်သော လောကီကုသိုလ် စိတ္တုပ္ပါဒ် ဟု ဆိုအပ်သော သမုဒယသာမည။

နိရောဓသာမည ကာမကုသိုလ်သည် ပယ်အပ်သော ကိလေသာ၏ အဘာဝဟု ဆိုအပ်သော တဒင်္ဂနိရောဓ, မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်သည် ပယ်အပ်သော နီဝရဏ၏ အဘာဝဟု ဆိုအပ်သော ဝိက္ခမ္ဘန နိရောဓ, မဂ်သည် ပယ်အပ်သော ကိလေသာ၏ အဘာဝဟု ဆိုအပ်သော သမုစ္ဆေဒ နိရောဓ၊ ဖိုလ်သည် ပယ်အပ်သော ကိလေသာ၏ အဘာဝဟု ဆိုအပ်သော ပဋိပဿဒ္ဓိ နိရောဓ၊ စိတ်စေတသိက်တို့၏ ဘင်ဟု ဆိုအပ်သော ခဏနိရောဓ အစရှိသော နိရောဓ သာမည။

မဂ္ဂသာမည သဟိတ်ကာမာဝစရ ဝိပါက် ကြိယာ, မဟဂ္ဂုတ်စိတ်၌ရှိသော ပဥ္စင်္ဂိကမဂ်၊ မဟာကုသိုလ် စိတ် ၈-ခု၌ရှိသော အဋ္ဌင်္ဂိကမဂ်၊ ဖိုလ် ၄-ခု၌ရှိသော အဋ္ဌင်္ဂိကမဂ်၊ မိစ္ဆာမဂ်၊ ဇာင်မဂ်၊ သကဋမဂ် အစရှိသော မဂ္ဂသာမည။

http://www.dhammadownload.com

ဤသုဒ္ဓသစ္စဝါရ၌ သစ္စာထိုက်သောတရားကိုသာ ဟောသောကြောင့် နိရောဓ, မဂ္ဂတို့၌ သစ္စာထိုက်သော နိရောဓသာမည, မဂ္ဂသာမညဟု ဆိုသည်။

ထိုသို့ သစ္စာထိုက်သော တရားကိုသာ ဟောသောကြောင့် မဂ္ဂသာမည၌ ဖိုလ်၌ရှိသော အဋ္ဌင်္ဂိကမဂ်ကို မဟော၊ ထိုသို့ မဟောသောကြောင့် ဖိုလ် စိတ္တုပ္ပါဒ် ၃၇–ခုလုံး ကြွင်းသည်။

ပဝတ္တိဝါရ

ပဝတ္တိဝါရ၌ ဒုက္ခ, သမုဒယ, မဂ္ဂ သစ္စာ ၃–ပါးကိုသာ ဟောသည်၊ နိရောဓသစ္စာကို မဟော။

နိရောဓ သစ္စာဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်တရား၌ ဥပ္ပါဒ်, ဌီ, ဘင်ဟု ဆိုအပ်သော ခဏတ္တယ မရှိရကား ဥပဇ္ဇတိဟူ၍လည်းကောင်း, နိရုဇ္ဈတိဟူ၍လည်းကောင်း ဟောခြင်းငှာ မသင့်သောကြောင့် ဥပ္ပါဒ, နိရောဓကိုဟောသော ပဝတ္တိဝါရ၌ နိရောဓသစ္စာကို မဟော။

ကာလအပိုင်းအခြား

ခန္ဓ, အာယတနတို့၌ကား ပဋိသန္ဓေ, စုတိကိုသာ ဟောသည်၊ သစ္စယမိုက်၌ ပဋိသန္ဓေ, ပဝတ္တိ, စုတိ ကာလအားလုံးကိုဟောသည်။

ပုဂ္ဂိုလ်

ပဝတ္တိပါဟောခြင်းကြောင့် ပုထုဇဉ် ၄–ယောက်, အရိယာပုဂ္ဂိုလ် ၈–ယောက် ပေါင်း ၁၂–ယောက်လုံးကို ဟောသည်။

http://www.dhammadownload.com

သစ္စ–ပစ္စယုပ္ပန္နဝါရ

ဒုက္ခနှင့်တွဲသော သစ္စာများအတွက်

၁။ ဥပပဇ္ဇန္တ (ဒုက္ခ)

၂။ စဝန္တ (ဒုက္ခ)

၃။ ပဝတ္တိဥပါဒ်, ပဝတ္တိဘင် (ဒု+သ+မ)

ဤ ၃–ချက်အပေါ် မူတည်၍ ဝိဘင်းထုတ် အရကောက်ရမည်။

ပဋိ ဘ . . . ရုံ စုတိ . . .

ဥပပဇ္ဇန္တ ——— ပဝတ္တိ ——— စဝန္တ

ဥ+ဘ

ဒုက္ခ }	တဏှာ	ဥ+ဘ	ဒု–သ
သမုဒယ }	ပဋ္ဌဝေါမဂ်	ဥ+ဘ	ဒု–မ
မဂ္ဂ }	အရူပမဂ်	ဥ+ဘ	မ
	အရူပဖိုလ်	ဥ+ဘ	

ဒုက္ခနှင့်မတွဲသော သမုဒယ + မဂ္ဂသစ္စာများအတွက်

၁။ ဥပ္ပါဒ (ခပ်သိမ်းသော စိတ်တို့၏ ဥပ္ပါဒက္ခဏ သမင်္ဂီ – – ပု–၄ ၊ အရိ–၈ ၊)

၂။ ဘင် (။ ဘင်က္ခဏ ။)

၃။ နိရောဓ+အသညာ (နိရောဓသမာပတ် ဝင်စားခိုက်သော အနာဂါမ်,ရဟန္တာ၊ သုဂအဟိတ်)

ဤ ၃–ချက်ပေါ် မူတည်၍ ဟောရမည်။

* ပုဂ္ဂလောကာသ၌ နိရောဓသမာပန္နာန် မလို။

တဏှာဝိပ္ပယုတ် ဥပါဒ်

ပဋ္ဌဝေါကာရ ပဝတ္တိအခါ အရူ–ဝိ– ၄ မှတစ်ပါး တဏှာကင်းသော စိတ် ၇၇–ခု၊ (လောတြိကြဉ်) စေ– ၄၉၊ စိတ္တဇရုပ်တို့၏ ဥပ္ပါဒက္ခဏသမင်္ဂီဟု ဆိုအပ်သော ပုထုဇဉ် – ၄၊ အရိယာ ၈–ယောက်တို့အား (ပဋ္ဌဝေါ – ၂၆)။

http://www.dhammadownload.com

စတုဝေါကာရ ပဝတ္တိအခါ မောဒွေ၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ မဟာကု–မဟာကြိ အရူပစိတ်– ၁၂၊ (လောတြိ, ဒေါ်စတုက်, ထိ, မိ, ဝိရတိ, အပ္ပမညာကြဉ်) စေ– ၃၈ တို့၏ ဥပ္ပါဒက္ခဏာသမင်္ဂီဟု ဆိုအပ်သော တိ–ပု၊ ဖလဈာန် ၄–ယောက်တို့အား (စတု–၄)။

ပဝတ္တိဘင်

ပဝတ္တိအခါ ပဋိသန္ဓေမှစ၍ စုတိ၏အနန္တရတိုင်အောင် ဖြစ်ထိုက်သော စိတ်တို့၏ ဘင်္ဂက္ခဏာသမင်္ဂီဟု ပု–၄၊ အရိယာ– ၈ (စတု–၄၊ ပဉ္စဝေါ– ၂၆)။

အရူပ မဂ်, ဖိုလ် ဥပါဒ်

အရူပဘုံ၌ အထက်မဂ်– ၃၊ ဖိုလ်– ၄၊ စေ– ၃၆ တို့၏ ဥပ္ပါဒက္ခဏာသမင်္ဂီဟု အထက်မဂ္ဂဈာန်–၃၊ ဖလဈာန်– ၄ (အရူ–၄)။

တဏှာဥပါဒ်

ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ လော– ၈၊ စေ– ၂၂၊ စိတ္တဇရုပ်တို့၏ ဥပ္ပါဒက္ခဏာသမင်္ဂီဟု ဆိုအပ်သော ပု–၄၊ အောက်ဖလ– ၃ (ပဉ္စဝေါ– ၂၆)။

စတုဝေါကာရဘုံ၌ လော – ၈၊ စေ – ၂၂ တို့၏ ဥပ္ပါဒက္ခဏာသမင်္ဂီဟု ဆိုအပ်သော တိ ပု၊ အောက်ဖလ–၃ (စတုဝေါ– ၄)။

မဂ္ဂဝိပ္ပယုတ္တ ဥပါဒ်

ပဉ္စဝေါကာရ ပဝတ္တိအခါ အရူပ ဝိပါက် ၄–ခုမှတစ်ပါး မဂ်ကင်းသော စိတ်– ၈၁၊ စေ– ၅၂၊ စိတ္တဇရုပ်တို့၏ ဥပ္ပါဒ – – ပု– ၄၊ ဖလ–၄ (ပဉ္စဝေါ –၂၆)

စတုဝေါကာရ ပဝတ္တိအခါ လောဘမူ၊ မောဟမူ၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ မဟာကု, မဟာကြိ အရူပစိတ် ၁၂၊ (ဒေါ်စတုက်–ဝိရတီ–အပ္ပမညာကြဉ်) စေ– ၄၃ တို့၏ ဥပ္ပါဒ – – တိ ပု၊ ဖလ– ၄ (အရူပ–၄)

ပဉ္စဝေါမဂ် ဥပါဒ်

ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ မဂ်– ၄၊ စေ– ၃၆၊ စိတ္တဇရုပ်တို့၏ ဥပ္ပါဒ မဂ္ဂဈာန်– ၄ (အပါယ်ကြဉ် – ၂၂)

အရူပမဂ်ဥပါဒ်

အရူပဘုံ၌ အထက် မဂ်– ၃၊ စေ– ၃၆ တို့၏ ဥပ္ပါဒ – – အထက်မဂ္ဂဈာန်– ၃ (အရူပ – ၄)

အရူပဖိုလ်ဥပါဒ်

အရူပဘုံ၌ ဖိုလ်– ၄၊ စေ– ၃၆ တို့၏ ဥပ္ပါဒ – – ဖလဈာန်– ၄ (အရူပ – ၄)

သဗ္ဗဘင်၊ တဏှာ၊ မဂ္ဂဝိပ္ပယုတ် ဥပါဒ်

ခပ်သိမ်းသော စိတ်တို့၏ ဘင်္ဂက္ခဏာသမင်္ဂီ၊ တဏှာကင်း, မဂ်ကင်းသော စိတ်– ၇၇၊ (လောတြိ ၃–ကြဉ်) စေ– ၄၉တို့၏ ဥပ္ပါဒ – – ပု– ၄၊ အရိယာ– ၈ (စတု–၄ ၊ ပဉ္စဝေါ–၂၆)

http://www.dhammadownload.com

ဩကာသဝါရ (၂၁၉-၂၂၀)

ဒုက္ခ+သမုဒယတွဲရာ၌ -

၁။ **စတုဝေါကာရေ, ပဉ္စဝေါကာရေ-** ခန္ဓာ၄-ပါး၏ ဖြစ်ရာဖြစ်သောစတုဝေါကာရ၄-ဘုံ၊ ခန္ဓာ ၅-ပါး၏ ဖြစ်ရာဖြစ်သော ပဉ္စဝေါကာရ ၂၆-ဘုံ၊ (ဒုက္ခ+သမုဒယ)

၂။ **အသညသတ္တေ-** ရူပက္ခန္ဓာ၏သာဖြစ်ရာဖြစ်သော အသညသတ်ဘုံ၊ (ဒုက္ခသာ) (ပစ္စနိက် နတ္ထိ ပါဠိဂတိ)

မဂ္ဂနှင့်တွဲရာ၌-

၁။ **အပါယေ-** လောကီခန္ဓာ၅-ပါး၏ ဖြစ်. . . အပါယ် ၄-ဘုံ၊ (ဒုက္ခ+သမုဒယ)

၂။ **အဝသေသေ စတုဝေါကာရေ ပဉ္စဝေါကာရေ-** ကီ,ကုတ် ခန္ဓာ-၄-ပါး ၅-ပါး၏ဖြစ်. . . စတု. . ၄-ဘုံ၊ အပါယ်ကြဉ် ပဉ္စဝေါ- ၂၂-ဘုံ၊ (ဒု+သ+မ)

၃။ **အသညသတ္တေ-** ရူပက္ခန္ဓာ၏သာဖြစ်. . . အသညသတ်ဘုံ၊ (ဒုက္ခသာ)

အတီတပုဂ္ဂလ (၂၂၁)

အစမထင်သံသရာ. . . ပ. . . သောတာပတ္တိမဂ်. သော. ဖိုလ်. . . ပ. . . ပစ္ဆိမစိတ်

└── ဒု- သ ──┘ └── ဒု-သ-မ ──┘

အနဘိသမေတာဝီ အဘိသမေတာဝီ

အနဘိသမေတာဝီနံ အစမထင်သံသရာမှစ၍ သော–မဂ်တိုင်အောင် သစ္စာ ၄–ပါးတရားတို့ကို သိဖူးပြီးသောအဖြစ်သို့ မရောက်ကုန်သေးသော ပု–၄၊ သော–မဂ္ဂဋ္ဌာန်၊

အဘိသမေတာဝီနံ သော–မဂ္ဂါနန္တရဖိုလ်မှစ၍ ပစ္ဆိမစိတ်တိုင်အောင် သစ္စာ ၄–ပါးတရားတို့ကို သိဖူးပြီးသောအဖြစ်သို့ ရောက်ကုန်ပြီးသော အထက်မဂ္ဂဋ္ဌာန်–၃၊ ဖလဋ္ဌာန်–၄။

ပုဂ္ဂိုလ်	ဒုက္ခ	သမုဒယ	မဂ္ဂ	
ခပ်သိမ်းသော ပု–၄၊ ရိ–၈၊	။	။		**(ဒု+သ–တွဲရာ၌သာလို့)**
အနဘိသမေတာဝီပုဂ္ဂိုလ်	။	။		**(မဂ္ဂနှင့်တွဲရာ၌သာလို့)**
အဘိသမေတာဝီပုဂ္ဂိုလ်	။	။	။	**(မဂ္ဂနှင့်တွဲရာ၌သာလို့)**

ဒုက္ခ+သမုဒယတွဲရာ၌- ခပ်သိမ်းသော ပု–၄၊ အရိယာ– ၈။ (ဒုက္ခ–သမုဒယဖြစ်ဖူး)

ဒုက္ခ+မဂ္ဂ၊ သမုဒယ+မဂ္ဂတွဲရာ၌- ၁။ အနဘိသမေတာဝီ (ဒုက္ခ–သမုဒယ)

၂။ အဘိသမေတာဝီ (ဒုက္ခ–သမုဒယ–မဂ္ဂ)

http://www.dhammadownload.com

အတီတပုဂ္ဂလောကာသ (၂၂၂-၂၂၃)

ဒုက္ခ+သမုဒယတွဲအတွက်

သုဒ္ဓါဝါသ- ပဋိသန္ဓေ- ဘ- (ဘ-၁၅) မ-ဇ-ဇ . . . ပ . . . စုတိ

ဒု ― ဒု+သ

ကြွင်း စတုဝေါ+ပဉ္စဝေါ-ပဋိသန္ဓေ. . . . . ပ. . . . . စုတိ

ဒု-သ

အသညသတ်- ဒုက္ခသာ။

ဝိဘင်း

သုဒ္ဓါ-ပဋိသန္ဓေ- သုဒ္ဓါဝါသံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ၊

သုဒ္ဓါ-ဒုတိယပိုင်း- သုဒ္ဓါဝါသာနံ ဒုတိယေ စိတ္တေ ဝတ္တမာနေ၊

ကြွင်း စတု+ပဉ္စဝေါ- ဣတရေသံ စတုဝေါကာရာနံ ပဉ္စဝေါကာရာနံ၊

အနက်- ဒုတိယေ-နှစ်ခုမြောက်သော၊ စိတ္တေ- ပဋိသန္ဓေနောင်ပဌမဘဝင်စိတ်သည်၊ ဝတ္တမာနေ- ဖြစ်လတ်သော်၊ သုဒ္ဓါဝါသာနံ- သုဒ္ဓါဝါသဘုံ၌ဖြစ်ကုန်သော၊ တေသံ- ထိုပုဂ္ဂိုလ် တို့အား။

ဣတရေသံ- သုဒ္ဓါဝါသဘုံ၌ဒုတိယစိတ်နှင့်ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်မှတပါးကုန်သော၊ စတုဝေါ ကာရာနံ- တို့အားလည်းကောင်း၊ ပဉ္စဝေါကာရာနံ- တို့အားလည်းကောင်း။

ဆိုရိုးများ

သုဒ္ဓါ-ပဋိသန္ဓေ- ရူပါဝစရ ပဉ္စမဈာန်ပဋိသန္ဓေတစ်ခု၊ စေတသိက်တိုသတို့၏ ခဏတ္တယသမင်္ဂီဟုဆိုအပ်သော အနာဂါမိဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား သုဒ္ဓါဝါသငါးဘုံ။

သုဒ္ဓါ-ဒုတိယပိုင်း- သုဒ္ဓါဝါသဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေနောင် ပဌမဘဝင်ဟုဆိုအပ်သော မုချဒုတိယ စိတ်၊ ထိုစိတ်နှင့်သမုဒယသစ္စာဖြစ်ဖူးပြီးသည်ကို အတိတ်၌မရကောင်းသောအဖြစ်ဖြင့် တူသော ကြောင့် တံသဒိသ ဒုတိယစိတ်ဟုဆိုအပ်သော ဘဝင် ၁၅-ချက်၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ ဘဝနိကန္တိကပဌမဇော၊ ဤ ၁၈-ချက်သောစိတ်တို့၏ ခဏတ္တယသမင်္ဂီဟုဆိုအပ်သော အနာဂါ မိဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား သုဒ္ဓါဝါသငါးဘုံ။

ကြွင်း စတု+ပဉ္စဝေါ- သုဒ္ဓါဝါသဖြစ်အံ့၊ ဘဝနိကန္တိကဒုတိယဇောမှစ၍ စုတိတိုင်အောင်၊ ကြွင်းစတုဝေါကာရ,ပဉ္စဝေါကာရဖြစ်အံ့၊ ပဋိသန္ဓေမှစ၍ စုတိတိုင်အောင် ဖြစ်ထိုက်သောစိတ်တို့ ၏ ခဏတ္တယသမင်္ဂီဟုဆိုအပ်သော ပုထုဇဉ် ၄-ယောက်၊ အရိယာ၈-ယောက်တို့အား စတုဝေါ ကာရ၄-ဘုံ၊ ပဉ္စဝေါကာရ ၂၆-ဘုံ။

အသညသတ်- အသညသတ်ဥပပဇ္ဇန္တ,စဝန္တဖြစ်သော သုဂတိအဟိတ် ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ် တို့အား အသညသတ်ဘုံ။

http://www.dhammadownload.com

အတီတပုဂ္ဂလောကာသ (၂၂၃-၂၂၄)

ဒုက္ခ+မဂ္ဂ၊ သမုဒယ+မဂ္ဂ

သုဒ္ဓါဝါသ- ┌── အနဘိသမေတာဝီ ──┐ ┌ အဘိသမေတာဝီ ┐
ပဋိသန္ဓေ- ဘ-(ဘ-၁၅) မ-ဇ-ဇ. . . ပ. . . အရမဂ်-အရဖိုလ်. . . ပ. . . စုတိစိတ်
└ ဒုက္ခ ┘ └ ဒု+သ ┘ └ ဒု+သ+မ ┘
ကြွင်း စတု+ပဉ္စဝေါ- ┌ အနဘိသမေတာဝီ ┐ ┌ အဘိသမေတာဝီ ┐
ပဋိသန္ဓေ- . . . . ပ. . . . . ဝေါ- မဂ်- ဖိုလ်. . . . ပ. . . . စုတိ
└── ဒု+သ ──┘ └ ဒု+သ+မ ┘

အသညသတ်- ဒုက္ခသာ။

ဒုက္ခ+မဂ္ဂတွဲရာ၌-

အနုလောမ တစ်ဘက်ရ- သုဒ္ဓါဝါသာနံ ဒုတိယေ စိတ္တေ ဝတ္တမာနေ, အနဘိသမေတာဝီနံ၊ အသညသတ္တာနံ။
နှစ်ဘက်ရ- အဘိသမေတာဝီနံ တေသံ။
ပဋိလောမ- အာမန္တာ။

အရကောက်-အနုတစ်ဘက်ရ။

သုဒ္ဓါဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေနောင် ပထမဘဝင်ဟု ဆိုအပ်သော မုချဒုတိယစိတ်၊ ထိုစိတ်နှင့် မဂ္ဂသစ္စာဖြစ်ဖူးပြီးသည်ကို အတိတ်၌ မရကောင်းသောအဖြစ်ဖြင့် တူသောကြောင့် တံသဒိသ ဒုတိယစိတ်ဟု ဆိုအပ်သော ထိုဘဝ၌ အရဟတ္တမဂ်ကို မရ–သသူဖြစ်အံ့– ဒုတိယဘဝင်မှစ၍ စုတိတိုင်အောင်၊ ရ–သသူဖြစ်အံ့– ဒုတိယဘဝင် မှစ၍ အရဟတ္တမဂ်တိုင်အောင် ဖြစ်ထိုက်သောစိတ်တို့၏ ခဏတ္တယသမင်္ဂီဟု ဆိုအပ်သော အနာဂါမိဖလဋ္ဌာန်, အရဟတ္တမဂ္ဂဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား သုဒ္ဓါဝါသ ၅–ဘုံ။

ကြွင်းစတု,ပဉ္စဝေါ ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ထိုဘဝ၌ မဂ်ကို မရ–သသူဖြစ်အံ့– ပဋိသန္ဓေမှစ၍ စုတိတိုင်အောင်၊ ရ–သသူဖြစ်အံ့– ပဋိသန္ဓေမှစ၍ သော–မဂ်တိုင်အောင် ဖြစ်ထိုက်သော စိတ်တို့၏ ခဏတ္တယသမင်္ဂီဟု ဆိုအပ်သော ပု–၄၊ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား စတုဝေါ– ၄၊ သုဒ္ဓါဝါသကြဉ် ပဉ္စဝေါ– ၂၁–ဘုံ။

(ဤကား အနဘိသမေတာဝီအစစ်)

တစ်ပါးဘုံကပင် အောက်မဂ်ကို ရပြီးသော်လည်း မိမိဖြစ်ခိုက်သောဘုံ၌ မဂ်ကို မရသေးသေးသော ကြောင့် တတ္ထ အနဘိသမေတာဝီ မည်ကောင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်–

(က) တစ်ပါးဘုံက သော–မဂ်ကို ရ၍ မိမိဖြစ်ခိုက်သောဘုံ၌ သက–မဂ်ကို မရ–သသူဖြစ်အံ့–

http://www.dhammadownload.com

ပဋိသန္ဓေမှ စုတိတိုင်အောင်၊ ရသသူဖြစ်အံ့– ပဋိသန္ဓေမှ စ၍သက–မဂ်တိုင်အောင် ဖြစ်ထိုက်သော စိတ်တို့၏ ခဏတ္တယသမင်္ဂီဟု ဆိုအပ်သော သောတာပတ္တိဖလဋ္ဌာန်, သကဒါဂါမိမဂ္ဂဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်။

(ခ) တစ်ပါးဘုံက သက–မဂ်ကို ရ၍ မိမိဖြစ်ခိုက်ဘုံ၌ အနာဂါမိမဂ်ကို – –

(ဂ) တစ်ပါးဘုံက အနာဂါမိမဂ်ကိုရ၍ မိမိဖြစ်ခိုက်ဘုံ၌ အရဟတ္တမဂ်ကို – –

အနာဂါမိဖလဋ္ဌာန်, အရဟတ္တမဂ္ဂဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်၊ ဤပုဂ္ဂိုလ်တို့အား စတုဝေါကာရ– ၄၊ ကာမသုဂတိ– ၇ဘုံ၊ ဝေဟပ္ဖိုလ်တိုင်အောင်သော ရူပ ၁၀–ဘုံ။

(ဤကား အနဘိသမေတာဝီအတု)

အသညသတ် ဥပပဇ္ဇန္တ ,စဝန္တဖြစ်သော သုဂတိအဟိတ် ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား အသညသတ်ဘုံ။

နှစ်ဘက်ရ– သုဒ္ဓါဝါသဖြစ်အံ့– အရဟတ္တမဂ္ဂါနန္တရဖိုလ်မှစ၍ စုတိ တိုင်အောင် ဖြစ်ထိုက်သော စိတ်တို့၏ ခဏတ္တယသမင်္ဂီဟု ဆိုအပ်သော အရဟတ္တဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်၊ ကြွင်း စတု– ပဉ္စဝေါပုဂ္ဂိုလ်တို့အား မိမိဖြစ်ခိုက်ဘုံ ၌ ရှေ့ဘဝက မဂ်ကို ရဘူးသသူဖြစ်အံ့– ပဋိသန္ဓေမှစ၍ စုတိတိုင်အောင်၊ ဤဘဝတွင်မှသာ ရသသူဖြစ်အံ့– ရ စသော မဂ္ဂါနန္တရဖိုလ်မှစ၍ စုတိတိုင်အောင် ဖြစ်ထိုက်သော စိတ်တို့၏ ခဏတ္တယသမင်္ဂီ ဟု ဆိုအပ်သော အထက်မဂ္ဂဋ္ဌာန်– ၃၊ ဖလဋ္ဌာန်– ၄၊ ဤပုဂ္ဂိုလ်တို့အား စတုဝေါကာရ ၄–ဘုံ၊ အပါယ်ကြဉ် ပဉ္စဝေါ– ၂၂ ဘုံ။

ပစ္စနိက်ကြွင်း။ သုဒ္ဓါဝါသံ ဥပပဇ္ဇန္တာနံ။

သမုဒယ+မဂ္ဂဖြစ်ဖူးတွင် - (၂၂၄-၂၂၅)

အနုလောမတစ်ဘက်ရ- သုဒ္ဓါဝါသဘုံ၌ ဘဝနိကန္တိက ဒုတိယဇောဟုဆိုအပ်သော မုချဒုတိယ အကုသိုလ်စိတ်၊ ထိုစိတ်နှင့် မဂ္ဂသစ္စာဖြစ်ဖူးပြီးသည်ကို အတိတ်၌ မရကောင်းသော အဖြစ်ဖြင့် တူသောကြောင့် တံသဒိသ ဒုတိယစိတ်ဟု ဆိုအပ်သော ထိုဘဝ၌ အရဟတ္တမဂ်ကို မရ–သသူ ဖြစ်အံ့– တတိယဇောမှစ၍ စုတိတိုင်အောင်၊ ရ–သသူဖြစ်အံ့– တတိယဇောမှစ၍ အရဟတ္တမဂ် တိုင်အောင် ဖြစ်ထိုက်သော – – အနာဂါမိဖလဋ္ဌာန်၊ အရဟတ္တမဂ္ဂဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား သုဒ္ဓါဝါသ ၅–ဘုံ။

ကြွင်း စတု, ပဉ္စဝေါပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ထိုဘဝ၌ မဂ်ကို မရ–သသူဖြစ်အံ့–

(ဒုက္ခနှင့် မဂ္ဂအတိုင်း ၁–ဘက်ရ၊ ၂–ဘက်ရ အားလုံးတူပြီ) ။

ပစ္စနိက်ကြွင်း။ သုဒ္ဓါဝါသာနံ ဒုတိယေ စိတ္တေ ဝတ္တမာနေ အသညသတ္တာနံ တေသံ တတ္ထ။

သုဒ္ဓါဘုံ၌ ပဋိ-နောင်ပ-ဘဝင်ဟုဆိုအပ်သောမုချဒုတိယစိတ်၊ ထိုစိတ်နှင့် သမုဒယ+မဂ္ဂသစ္စာ ဖြစ်ဖူးပြီးသည်ကို အတိတ်၌မရကောင်းသောအဖြစ်ဖြင့်တူသောကြောင့် တံသဒိသဒုတိယစိတ်ဟုဆိုအပ်သော ပဋိသန္ဓေ၊ ဘဝင် ၁၅-ချက်၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ ဘဝနိကန္တိကပဉ္စမဇော၊ ဤ ၁၉-ချက်သောစိတ်တို့၏ ခဏတ္တယသမင်္ဂီဟုဆိုအပ်သော အနာဂါမိဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား သုဒ္ဓါဝါသ ၅-ဘုံ၊ အသညသတ် ဥ+စ ဖြစ်သော သုဂတိအဟိတ် ပု-တို့အား အသညသတ်ဘုံ။

http://www.dhammadownload.com

သစ္စ အနာဂတ ပုဂ္ဂလ (၂၂၅-၂၂၈)

၁။ မဂ်ကို ရလတ္တံ့- အဆုံးစွန်တဇော ✱ အရဟန္တ

အစမထင်သံသရာ - - ဇ-ဇ- - - - - -န--ဝေါ-အရမဂ်-ဖိုလ်- - -ရုံ-ပစ္ဆိမစိတ်

ဒု-သ-မ | အရဟတ္တမဂ္ဂါနန္တရ ဒုက္ခ-မဂ္ဂ | ဒု

ကျွတ်-ပု

သော-မဂ်,ဖိုလ်

သက-မဂ်,ဖိုလ်

အနာ-မဂ်,ဖိုလ်

၂။ မဂ်ကို မရလတ္တံ့သော မကျွတ်ထိုက်သော ပုထုဇဉ် ဒု-သ

မှတ်ချက်။ ။ မဂ်ရလတ္တံ့+မရလတ္တံ့သည်- မဂ္ဂသစ္စာနှင့်တွဲရာ၌သာ လိုသည်၊

အဂ္ဂမဂ္ဂသမင်္ဂီနံ အရဟတ္တမဂ်၏ ခဏတ္တယသမင်္ဂီဟု ဆိုအပ်သော အရဟတ္တမဂ္ဂဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်။

အရဟန္တာနံ အရဟတ္တမဂ္ဂါနန္တရဖိုလ်မှစ၍ ပစ္ဆိမစိတ်၏ အနန္တရတိုင်အောင် အရဟတ္တဖလဋ္ဌာန် ပုဂ္ဂိုလ်။

ယဿ စိတ္တဿ အနန္တရာ အဂ္ဂမဂ္ဂံ ပဋိလဘိဿန္တိ

အရဟတ္တမဂ်၏ ရှေး ဝေါဒါန်၏ ခဏတ္တယသမင်္ဂီဟု ဆိုအပ်သော အနာဂါမိဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်။

တဇောမခြားဘဲ မဂ် ၄-တန်ကို ရလတ္တံ့သောသူဖြစ်အံ့- အဆုံးစွန်သော တဇောမှစ၍ အရဟတ္တမဂ်၏ ရှေး ဝေါဒါန်၏ အနန္တရဖြစ်သော အနုလုံတိုင်အောင် ဖြစ်ထိုက်သောစိတ်တို့၏ ခဏတ္တယသမင်္ဂီဟု ဆိုအပ်သော ကျွတ်ထိုက်သော တိဟိတ်ပုထုဇဉ်၊ အောက် မဂ္ဂဋ္ဌာန် ၃-ယောက်၊ အောက်ဖလဋ္ဌာန် ၃-ယောက်။

သောတာပန်ဖြစ်ပြီးမှ တဇောခြားမှုကား - - - သောတာပတ္တိဖလဋ္ဌာန်, အလယ်မဂ္ဂဋ္ဌာန် ၂-ယောက်၊ အလယ်ဖလဋ္ဌာန် ၂-ယောက်။

သကဒါဂါမ်ဖြစ်ပြီးမှ - - - သကဒါဂါမိဖလဋ္ဌာန်, အနာဂါမိမဂ္ဂဋ္ဌာန်, အနာဂါမိဖလဋ္ဌာန်။

အနာဂါမ်ဖြစ်ပြီးမှ - - - အနာဂါမိဖလဋ္ဌာန်။

ကုတရေသံ တဇောမခြားဘဲ မဂ် ၄-တန်ကို ရလတ္တံ့သောသူ ဖြစ်အံ့- အစမထင် သံသရာမှစ၍ အဆုံးစွန်သော တဇော၏ အနန္တရတိုင်အောင် ဖြစ်ထိုက်သော စိတ်တို့၏ ခဏတ္တယသမင်္ဂီဟုဆိုအပ်သော ကျွတ်ထိုက်သော ပုထုဇဉ်။

http://www.dhammadownload.com

သောတာပန်ဖြစ်ပြီးမှ တရားခြားမှုကား – – – ကျွတ်–ပု၊ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဋ္ဌာန်၊ သော–ဖလဋ္ဌာန်။
သကဒါဂါမ်ဖြစ်ပြီးမှ ။ – – – ကျွတ်–ပု၊ အောက်မဂ္ဂဋ္ဌာန် ၂–ယောက်၊ အောက်ဖလဋ္ဌာန်– ၃–ယောက်။
အနာဂါမ်ဖြစ်ပြီးမှ – – – ကျွတ်–ပု၊ အောက်မဂ္ဂဋ္ဌာန် ၃–ယောက်၊ အောက်ဖလဋ္ဌာန် ၃–ယောက်။
မဂ်ကို မရလတ္တံ့သော မကျွတ်ထိုက်သော ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်။
ပစ္ဆိမစိတ္တသမင်္ဂီနံ တိဟိတ်စုတိ တေရသ၊ စေတသိက် ပဋ္ဌတိ သတို့၏ ခဏတ္တယသမင်္ဂီဟု ဆိုအပ်သော အရဟတ္တဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်။

သစ္စအနာဂတ ပုဂ္ဂလောကာသ (၂၂၈-၂၃၆)

၁။ မဂ်ကိုမရလတ္တံ့သူ-

အဆုံးစွန်တရား ↓ ; ✱ ; ┌─အရဟတ္တ─┐

ပဋိသန္ဓေ - - - ဇ-ဇ- - - - - - - - - နု-ဝေါ-အရမဂ်-ဖိုလ်- - -ရုံ-ပစ္ဆိမစိတ်

└─ ဒု+သ+မ ─┘ └── ဒုက္ခ+မဂ္ဂ (အရဟတ္တမဂ္ဂနန္တရ) ──┘ └── ဒုက္ခ ──┘

၂။ မဂ်ကိုမရလတ္တံ့သော မကျွတ် ပု-- ဒု+သ
၃။ အပါယိကာနံ ဒု+သ
၄။ အသညသတ္တာနံ ဒုက္ခသာ။

မှတ်ချက်။ ။ မဂ်ရလတ္တံ့+မရလတ္တံ့နှင့် အပါယိကာ နံသည် မဂ္ဂသစ္စာ နှင့်တွဲရာ၌သာ လိုသည်။

http://www.dhammadownload.com

ပဝတ္တိဝါရ–ပုဂ္ဂလဆိုင်ရာအားလုံး

ပစ္စုပ္ပန်			အတီတ		အနာဂတ		
ဒုက္ခသစ္စာ	ဥ	သဗ္ဗဥပပဇ္ဇန္တ (အရူပမဂ်, ဖိုလ်မှတစ်ပါး) ပဝတ္တိ ဥပါဒ်	ဒုက္ခသစ္စာ ဥ + နိ	သဗ္ဗ ဥ + စ သဗ္ဗ ဥ + ဘ	ဒုက္ခသစ္စာ	ဥ	(ပစ္ဆိမစိတ်မှတစ်ပါး) ဥ+စ, ဥ+ဘ
	နိ	သဗ္ဗစဝန္တ (အရူပမဂ်, ဖိုလ်မှတစ်ပါး) ပဝတ္တိ–ဘင်				နိ	(ပစ္ဆိမစိတ်၏ဘင်မှ တစ်ပါး) ဥ+စ, ဥ+ဘ
သမုဒယသစ္စာ	ဥ	တဏှာ– ဥပါဒ်	သမုဒယသစ္စာ ဥ + နိ	သဗ္ဗ ဥ + စ သဗ္ဗ ဥ + ဘ နိရောဓသမာပတ်	သမုဒယသစ္စာ	ဥ	(အရဟတ္တမဂ်, အရဟန္တ, အရဟတ္တမဂ္ဂါနန္တရမှတစ်ပါး) ဥ+စ, ဥ+ဘ
	နိ	တဏှာ–ဘင်				နိ	။
မဂ္ဂသစ္စာ	ဥ	မဂ်–ဥပါဒ်	မဂ္ဂသစ္စာ ဥ + နိ	(အနဘိသမေတာ ဝီ မှတစ်ပါး) သဗ္ဗ ဥ + စ သဗ္ဗ ဥ + ဘ နိရောဓသမာပတ်	မဂ္ဂသစ္စာ	ဥ	(အရဟတ္တမဂ်, အရဟန္တ,မဂ် ကိုမရလတံ့မှတစ်ပါး) ဥ+စ, ဥ+ဘ
	နိ	မဂ်–ဘင်				နိ	(အရဟတ္တမဂ်ဘင်,အရဟန္တ, မဂ်ကို မရလတံ့မှတစ်ပါး) ဥ+စ, ဥ+ဘ

မှတ်ချက်။ ။ ဒုက္ခသစ္စာ၌ နိရောဓသမာပတ်နှင့် အသညသတ်တို့သည် ဝိဘင်းသီးခြားမထွက်ပါ။

အတီတ– ပုဂ္ဂလ

အနဘိသမေတာဝီပုဂ္ဂိုလ် ဒု–သ

အဘိသမေတာဝီပုဂ္ဂိုလ် ဒု–သ–မ

အနဂတ–ပုဂ္ဂလ

အဆုံးစွန်တဏှာ အရဟန္တ

မဂ်ရလတ္တံ့ – – အစမထင် – – ဓ ဓ – – – – – နု – ဝေါ – အရမဂ် – – အရဖိုလ် – – ဓ – – ပစ္ဆိမ

အရဟတ္တမဂ္ဂါနန္တရ

ဒု–သ–မ ဒု–မ ဒု

မဂ်မရလတ္တံ့ ဒု–သ

http://www.dhammadownload.com

သစ္စ– ပဝတ္တိ– ပုဂ္ဂလောကာသအားလုံးအတွက် ယမက

ပစ္စုပ္ပန်			အတီတ		အနာဂတ		
ဒုက္ခသစ္စာ	ဥ	သဗ္ဗ–ဥပပဇ္ဇန္တ (အရူပမဂ်, ဖိုလ်မှတစ်ပါး) ပဝတ္တိ–ဥပါဒ်	ဒုက္ခသစ္စာ ဥ + နိ	(သုဒ္ဓါဝါသ ပဋိသန္ဓေမှတစ်ပါး) အားလုံး	ဒုက္ခသစ္စာ	ဥ	(ပစ္ဆိမမှတစ်ပါး) အားလုံး
	နိ	သဗ္ဗ–စဝန္တ (အရူပမဂ်, ဖိုလ်မှတစ်ပါး) ပဝတ္တိ–ဘင်				နိ	(ပစ္ဆိမဘင်မှတစ်ပါး) အားလုံး
သမုဒယသစ္စာ	ဥ	တဏှာ– ဥပါဒ်	သမုဒယသစ္စာ ဥ + နိ	သုဒ္ဓါဝါသ ပဋိသန္ဓေ ဒုတိယပိုင်း, အသညသတ်မှတစ်ပါး) အားလုံး	သမုဒယသစ္စာ	ဥ	(အရဟာမဂ်, အရဟန္တ, အရဟတ္တမဂ္ဂါနန္တရ, အသညမှတစ်ပါး) အားလုံး
	နိ	တဏှာ – ဘင်				နိ	॥
မဂ္ဂသစ္စာ	ဥ	မဂ္ဂ– ဥပါဒ်	မဂ္ဂသစ္စာ ဥ + နိ	သုဒ္ဓါဝါသ ပဋိသန္ဓေ ဒုတိယပိုင်း, ဒုတိယ အကု, အနဘိသမေတာဝီ, အသညသတ် မှတစ်ပါး) အားလုံး	မဂ္ဂသစ္စာ	ဥ	(အရဟာမဂ်, အရဟန္တ, မဂ်မရလတ္တံ, အပါယိက, အသညမှတစ်ပါး) အားလုံး
	နိ	မဂ္ဂ – ဘင်				နိ	(အရဟာမဂ်ဘင်, အရဟန္တ, မဂ်မရလတ္တံ, အာပါယိက အသညမှတစ်ပါး)အားလုံး

အတိတ်		သုဒ္ဓါ– ပဋိ – ဘ (ဘွင် ၁၅) မ – ဇ – ဇ – – – – အရမဂ် – – အရဖိုလ် – – – – ပစ္ဆိမ ဒု ... ဒု–သ ... ဒု–သ–မ ကြွင်း စတုဝေါ–ပဉ္စဝေါ ဒု–သ–မ အသညသတ်– ဒု
အနာဂတ်	ဥ + နိ	မဂ်ရလတ္တံ – ပဋိ – – – ဇ – ဇ – – – နု – ဝေါ – – – အရမဂ် – – အရဖိုလ် – – ဇ ပစ္ဆိမ ဒု–သ–မ ... ဒု–မ ... ဒု မဂ် မရလတ္တံ ဒု–သ
		အပါယ် – ဒု– သ အသညသတ်– ဒု

http://www.dhammadownload.com

အဘိဓမ္မာပါဠိ

မူလယမက

အဘိဓမ္မာ မြတ်စွာဟောတမ်း

ဓမ္မသင်, ဝိဘင်္ဂ၊ ဒွါဒသရက်စိ

ခြောက်ရက်ကြာ ကျမ်းတာတုရယ်နှင့်

ပုဂ္ဂလာ – ၇ ရက်၊ ဟောမြွက်ခဲ့သည်

ကထာဝတ် ၈ ရက်ညီ

ဝီသာပ ယမိုက်ကျမ်း

ပဋ္ဌဝိ ပဋ္ဌာန ရယ်လို့

လ,သုံးလီ မယ်တော်မိကို

ဟောသည့် ရက်တမ်း။

ကထာဝတ္ထုကျမ်းနောင် ယမိုက်ကျမ်းကို ဟောရကြောင်း

ကထာဝတ္ထုကျမ်းဝယ် အကျဉ်းအားဖြင့် ဟောတော်မူအပ်သော တရားတို့၌ သန္နိဋ္ဌာန် စသည်တို့၏ အစွမ်းအားဖြင့် အထူးထူးသောနည်းတို့၌ လိမ္မာစေခြင်းငှာ ကထာဝတ္ထုကျမ်းနောင် ယမိုက်ကျမ်းကို ဟောတော်မူပါသည်။

အကျဉ်းချုပ်ကား ။ ။ အကြောင်း အကျိုး စပ်သောကြောင့်တည်း။

(ကုသိုလ်စသော တရားတို့၌ မိစ္ဆာဉာဏ် ကင်းပျောက်ခြင်းသည် အကြောင်း၊သန္နိဋ္ဌာန် သံသယတို့၏ အစွမ်းဖြင့် အထူးထူးသော နည်းတို့၌ ကျွမ်းကျင်လိမ္မာခြင်းသည် အကျိုး)

http://www.dhammadownload.com

ယမိုက်ကျမ်းကို ဟောရကျိုး

ဓမ္မ, ပုဂ္ဂလ, ကြကာသ စသည်လျှင် မှီရာရှိကုန်သော သန္နိဋ္ဌာန်, သံသယတို့၏ အစွမ်းအားဖြင့် အထူးထူးသော နည်းတို့၌ ကျွမ်းကျင်လိမ္မာစေခြင်း အကျိုးငှာ ယမိုက်ကျမ်းကို ဟောတော်မူသည်။

ယမိုက်ကျမ်းမည်ပုံ

အနက်အတ္ထအားဖြင့်လည်းကောင်း, ပါဠိဓမ္မအားဖြင့်လည်းကောင်း အစုံအစုံပြု၍ ဟောသောကျမ်းဖြစ်သောကြောင့် ယမိုက်ကျမ်းမည်သည်။ ယမကသဒ္ဒါ ယုဂဠ(အစုံ)အနက်ဟော။

ယမက (၃)မျိုးနှင့် အဓိပ္ပါယ်

၁–အတ္ထယမက — အနုလောမပုစ္ဆာ၌ သန္နိဋ္ဌာန်, သံသယအရဖြစ်သော ကုသိုလ်စသော အတ္ထ၊ ပဋိလောမပုစ္ဆာ၌ သန္နိဋ္ဌာန်,သံသယအရဖြစ်သောကုသိုလ်မူလစသော အတ္ထ၊ ယင်းအတ္ထ ၂–ပါးစုံကို အတ္ထယမကဟု ခေါ်သည်။

၂– ဓမ္မယမက — အနုလောမပုစ္ဆာ ပါဠိဓမ္မ, ပဋိလောမပုစ္ဆာ ပါဠိဓမ္မ ယင်းဓမ္မ ၂–ပါးစုံကို ဓမ္မယမကဟု ခေါ်သည်။

၃– ပုစ္ဆာယမက — အနုလောမပုစ္ဆာ, ပဋိလောမပုစ္ဆာ ယင်းပုစ္ဆာ ၂–ပါးစုံကို ပုစ္ဆာယမကဟု ခေါ်သည်။

အပေါင်းဖြစ်သော မူလ,ခန္ဓ စသော ယမိုက်ဆယ်ကျမ်းလုံး၏ ယမိုက်မည်ပုံ

သမံ စုဏ္ဏံ စသော ဥဒါဟရဏ်တို့၌ကဲ့သို့အစိတ်အမည်ကို အပေါင်း၌ တင်စားသော 'အဝယဝူပစာအားဖြင့် မူလယမက ကေမူလယမက စသော အစိတ်အစိတ်သာ မက အပေါင်းဖြစ်သော မူလ,ခန္ဓ စသော ယမိုက် ၁၀–ကျမ်းလုံးသည်လည်း ယမိုက်မည်နိုင်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ယမိုက်ဆယ်ကျမ်း

မူ, ခန်, အာ, တ, သစ် နှင့်၊ သင်, အနု, စိတ်, ဓမ္မာ, ဣန်၊ ဟောခဲ့ ဝတီ။

မူလယမိုက်ခေါ်ပုံ

လောဘ, ဒေါသ စသော မူလတို့၏ အစွမ်းအားဖြင့် ပုစ္ဆာ ဝိသဇ္ဇနာထုတ်၍ စိစစ်ဟောကြားအပ်သော ယမိုက်ကို မူလယမိုက်ဟု ခေါ်သည်။

(ကြွင်းယမိုက် ၉-ကျမ်းတို့ကိုလည်း နည်းမှီ၍ သိလေ)

မူလယမိုက်ကို ရှေးဦးစွာ ဟောရကြောင်း

မူလယမိုက်၌ ဟောအပ်သော ကုသိုလ် အကုသိုလ် အဗျာကတ တရားတို့ကိုပင် ခန္ဓာ စသည်ဖွဲ့၍ ခန္ဓယမိုက်စသည်ကို ဟောကြားအပ်သောကြောင့် အခြားခန္ဓယမိုက် စသည်တို့ကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မမူဘဲ မူလ ယမိုက်ကိုသာ ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူပါသည်။

ဥဒ္ဒေသ နိဒ္ဒေသ အဓိပ္ပါယ်

ရှေ့ပြေး အကျဉ်းပြဆိုခြင်းသည် ဥဒ္ဒေသမည်၏။

အကျယ်ပြဆိုခြင်းသည် နိဒ္ဒေသမည်၏။

(ပဋ္ဌာန်းကျမ်း၌ကား မကျဉ်းမကျယ် အလယ်အလတ် ပြဆိုခြင်းကို နိဒ္ဒေသဟု ဆိုပါသည်။)

ယင်းနှစ်ပါးတို့တွင်...

ရှေးဦးစွာ အကျဉ်းပြဆိုအပ်သော ဥဒ္ဒေသအစဉ်ဖြင့် အကျယ်နိဒ္ဒေသကိုညွှန်ပြရလေသောကြောင့် 'ဥဒ္ဒေသ'ကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ကုသလာဓမ္မာပုဒ်၌ ကုသလသဒ္ဒါ ဓမ္မသဒ္ဒါတို့၏အနက်

ကုသလသဒ္ဒါသည် ဓမ္မသင်္ဂဏီ အဋ္ဌကထာအလိုအားဖြင့် အာရောဂျ, ဣဋ္ဌဝိပါက, အနဝဇ္ဇ ဤ ၃–နက်၌ ဖြစ်၏။ ယမိုက်အဋ္ဌကထာ အလိုအားဖြင့် ဣဋ္ဌဝိပါက အနဝဇ္ဇ ဤ ၂–နက်၌သာ ဖြစ်၏။

ဓမ္မသဒ္ဒါသည် ဓမ္မသင်္ဂဏီ အဋ္ဌကထာအလို နိဿတ္တ, နိဇ္ဇီဝအနက်၊ ယမိုက်အဋ္ဌကထာ အလို သဘာဝအနက်၌ ဖြစ်၏။

တိကမာတိကာဥဒ္ဒေသ ရှေးဦးစွာဟောရကြောင်း

အရေအတွက်နည်းခြင်း, မှတ်ယူလွယ်ခြင်းကြောင့် တိကမာတိကာကို ရှေးဦးစွာဟောသည်။

ကုသလတိက်ကို ရှေးဦးစွာ ဟောရကြောင်း

အကြွင်းမရှိ အလုံးစုံသော ရုပ်နာမ်ဓမ္မတို့ကို သိမ်းကြုံးမိသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ အနဝဇ္ဇ, သာဝဇ္ဇဓမ္မတို့၏ အချင်းချင်းရောယှက်မှု မရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ကုသိုလ်တည်းဟူသော အာဒိကလျာဏနှင့် ပြည့်စုံသောကြောင့်လည်းကောင်း ဤ ၃–ပါးသော အကြောင်းတို့ကြောင့် "ကုသလတိက်"ကို ရှေးဦးစွာ ဟောတောမူပါသည်။

ကုသလပဒကို ရှေးဦးစွာဟောရကြောင်း

အနဝဇ္ဇ သုခဝိပါက လက္ခဏာရှိသည် ဖြစ်၍ အလုံးစုံသော သခ်ိတတရားတို့ထက် မြတ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ အကုသိုလ်တရားတို့ကို ပယ်ဖျက်တတ်သည်ဖြစ်၍ ပညာရှိတို့ ချီးမွမ်းအပ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ မျက်မှောက်၌ဖြစ်သော အကျိုး, တမလွန်၌ ဖြစ်သောအကျိုး ၂–ပါးစုံတို့ကို ဆောင်ရွက်တတ်သောကြောင့်လည်းကောင်း "ကုသလပဒ"ကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ကုပဒနောင် အကုပဒကို ဟောရကြောင်း

အကုသိုလ်သည် ကုသိုလ်နှင့် (ပဟာယက ပဟာတဗ္ဗ အဖြစ်ဖြင့်)ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်သောကြောင့် *ကုသလပဒ* ၏ အခြားမဲ့၌ *အကုသလပဒ* ကို ဟောတော်မူသည်။

အဗျာကတပဒကို ဟောရကြောင်း

ကုသိုလ် အကုသိုလ်တို့မှ ဖောက်ပြန်သော သဘောရှိသောကြောင့် အကုသလပဒ၏ အခြားမဲ့၌ "အဗျာကတပဒ"ကို ဟောတော်မူပါသည်။

အ သဒ္ဒါတို့၏ အနက်ထူး

အကုသလာ၌ အ-သဒ္ဒါကား ဝိရုဒ္ဓအနက်၊
အဗျာကတာ၌ အ-သဒ္ဒါကား အညအနက်- ဤသို့ ထူးကြ၏။

နာမပဒကို ထည့်သွင်းဟောရကြောင်း

ကုသိုလ် စသော တရားအားလုံးကို သိမ်းယူခြင်းငှာ နာမပဒကိုဟောအပ်သောကြောင့် နာမပဒကို ထည့်သွင်း၍ ၄-ပဒဟောသည်။

ကုသလာဒိ သင်္ဂဏှတ္ထမေဝ စ နာမပဒဿ ဝုတ္တတ္တာ (မူလဋီကာ)

ဝါရမည်ခြင်းအကြောင်း

ပိုင်းခြားကြောင်း ဖြစ်သောကြောင့် "ဝါရ"မည်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ဝါရ ၁၀–ပါး

မူလံ ဟေတု နိဒါနဉ္စ၊ သမ္ဘဝေါ ပဘဝေန စ။

သမုဋ္ဌာနာဟာရာရမ္မဏံ၊ ပစ္စယော သမုဒယေန စ။

ဝါရ ၁၀–ပါးနှင့် အဓိပ္ပါယ်

၁။ အကျိုးပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့၏ တည်ရာဖြစ်သောကြောင့် ဟိတ် ၆–ပါး ပစ္စည်းတရားသည် မူလမည်၏၊ ထိုမူလအားဖြင့် ဟောသော ဝါရဖြစ်သောကြောင့် "မူလဝါရ" မည်၏။

၂။ အကျိုးပစ္စယုပ္ပန် တရားတို့၏ ဖြစ်ရာဖြစ်သောကြောင့် ဟိတ် ၆–ပါး ပစ္စည်းတရားသည် ဟေတုမည်၏၊ ထိုဟေတုအားဖြင့်ဟောသော ဝါရဖြစ်သောကြောင့် "ဟေတု ဝါရ"မည်၏။

၃။ မိမိတို့၏ အကျိုးပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့ကို နှင်းတတ် (ဝါ– ဖြစ်စေတတ်) သောကြောင့် ဟိတ်၆–ပါးပစ္စည်းတရားသည် နိဒါနမည်၏၊ ထိုနိဒါနအားဖြင့် ဟောသော –ပ– "နိဒါနဝါရ" မည်၏။

၄။ အကျိုးပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့၏ ကောင်းစွာဖြစ်ရာ ဖြစ်သောကြောင့် ဟိတ် ၆–ပါးပစ္စည်းတရားသည် သမ္ဘဝမည်၏၊ ထိုသမ္ဘဝအားဖြင့် ဟောသော ဝါရ–ပ–"သမ္ဘဝဝါရ" မည်၏။

ဟိတ် ၆–ပါး တရားသည်ပင်––

၅။ အကျိုးပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့၏ အပြားအားဖြင့် ဖြစ်ရာဖြစ်သောကြောင့် ပဘဝမည်၏၊ ထိုပဘဝအားဖြင့် ဟောသော –ပ–"ပဘာဝဝါရ"မည်၏။

၆။ အကျိုးပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့၏ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်သောကြောင့် သမုဋ္ဌာန မည်၏၊ ထို သမုဋ္ဌာနအားဖြင့် ဟောသော –ပ–"သမုဋ္ဌာနဝါရ"မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

၇။ အကျိုးပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့ကို ဆောင်တတ်သောကြောင့် အာဟာရမည်၏၊ ထိုအာဟာရအားဖြင့် ဟောသော –ပ–"အာဟာရဝါရ"မည်၏။

၈။ အကျိုးပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည် ဆွဲယူအပ်သောကြောင့် အာရမ္မဏမည်၏၊ ထိုအာရမ္မဏအား ဖြင့်ဟောသော –ပ–"အာရမ္မဏဝါရ"မည်၏။

၉။ အကျိုးပစ္စယုပ္ပန်တရား၏ စွဲ၍ ဖြစ်ရာဖြစ်သောကြောင့် ပစ္စယမည်၏၊ ထိုပစ္စယအားဖြင့် ဟောသော –ပ–"ပစ္စယဝါရမည်၏။

၁၀။ အကျိုးပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့၏ ကောင်းစွာတက်ရာ,ဖြစ်ရာ ဖြစ်သောကြောင့် သမုဒယမည်၏၊ ထိုသမုဒယအားဖြင့် ဟောသော –ပ–"သမုဒယဝါရ"မည်၏။

တရားကိုယ်နှင့် ထပ်ဟောရကြောင်း

ထိုဝါရ ၁၀–ပါးလုံး၏ တရားကိုယ်သည် ဟိတ် ၆–ပါး ပင်ဖြစ်သော်လည်း ဒေသနာဝိလာသ,ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယ၏အစွမ်းအားဖြင့်ဟေတုဝါရစသည်တို့ကို ဟောတော်မူပါသည်။

ပါဠိဝမ္မ အားလျော်စွာ မေးအပ်သောပုစ္ဆာကို	အနုလောမပုစ္ဆာ၊
ပြန်ဘက်အားဖြင့် မေးအပ်သောပုစ္ဆာကို	ပဋိလောမပုစ္ဆာ၊

သန္နိဋ္ဌာန်

အမြဲမှတ်အပ်သော အနက်ကြောင့် သန္နိဋ္ဌာန်မည်သည်၊ ဥပမာ– *ယေ ကေစိ ကုသလာ* ***ဓမ္မာ***–အရ ကုသိုလ် စေတသိက် စေတသိက် အဋ္ဌတိ ံသတို့၌ ကုသိုလ် မည်ကုန်သလော, မမည်ကုန်သလောဟု သံသယဖြစ်ဖွယ်မရှိ ကုသိုလ်မည်သာတည်းဟု အမြဲမှတ်အပ်သည်။

ယုံမှားအပ်သော အနက်ကြောင့် သံသယဟု ခေါ်သည်၊ ဥပမာ– ***သဗ္ဗေ တေ ကုသလမူလာ***–ပုဒ်၌ ခပ်သိမ်းကုန်သော ကုသိုလ်မည်ကုန်သော တရားတို့သည် ကုသိုလ်မူလ မည်ကုန်သလော, မမည်ကုန်သလောဟု ယုံမှားအပ်သည်။

http://www.dhammadownload.com

သန္နိဋ္ဌာန်ကို ရှေးဦးစွာဟောရကြောင်း

ဓမ္မပဋိဂ္ဂါဟက (တရားနာသူ) ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား သံသယရှေးဦးစွာ ဖြစ်သော်လည်း ယမိုက်ကျမ်းကို ဟောတော်မူသော ဘုရားရှင်အား သန္နိဋ္ဌာန် ရှေးဦးစွာ ဖြစ်သောကြောင့် သန္နိဋ္ဌာန်ကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူသည်။

သံသယကို ဟောတော်မူရကြောင်း

ဘုရားရှင်အား ယုံမှားသံသယ ရှိတော်မူသောကြောင့် သံသယကို ဟောတော်မူသည် မဟုတ်၊ ဝေနေယျတို့၏ သံသယဖြစ်လောက်သောအရာ၌ သံသယဖြစ်ပုံကို ပြလိုသောကြောင့် သံသယကို ဟောတော်မူသည်။

သန္နိဋ္ဌာန်,သံသယ မပြဲခြင်းအကြောင်း

သတ္တဝါတို့မှာ အဇ္ဈာသယအမျိုးအမျိုး ရှိကြသောကြောင့် အချို့သတ္တဝါတို့မှာ ကုသိုလ်မည်သောတရားသည် ကုသိုလ်မူလမည်လေသလော ဟူ၍လည်းကောင်း, အချို့သတ္တဝါတို့မှာ ကုသိုလ်မူလမည်သောတရားသည် ကုသိုလ်မည်လေသလောဟူ၍လည်းကောင်း ဤသို့စသောအား ဖြင့် သံသယဖြစ်ကြ၏။ ထို့ကြောင့် သန္နိဋ္ဌာန်,သံသယ မပြဲခြင်း ဖြစ်သည်။

– ယေကေစိ ကုသလာဓမ္မာ၌ ယေကေစိသဒ္ဒါ အနဝသေသ (အကြွင်းမရှိ အလုံးစုံ) ဟူသောအနက်ကို ဟော၏။

– ယေဝါပနန္ဒ၌ 'ဝါပန'ဟူသော နိပါတသမုဒါယ (နိပါတ်ပုဒ်အပေါင်း)သည် ပက္ခန္တရတ္ထကို ဟော၏။

– ကေမူလာ၌ ကေသဒ္ဒါသည် အရေအတွက်သချာ ဟူသော ဂဏနတ္ထကို မဟောဘဲ တူမျှခြင်းဟူသော သမာနတ္ထကို ဟော၏။

http://www.dhammadownload.com

ကေမူလဟူသည်

ကေ သမာနံ မူလံ ဧတေသန္တိ ကေမူလာ ဟူသော ဝိဂ္ဂဟအရ ဟေတုပစ္စည်းတည်းဟူသော တူသော မူလရှိသောတရားကို ဆိုလိုသည်။

အဘယ်သို့တူသော မူလရှိသနည်းဟူမူ (တူသောမူလရှိပုံ)

ကေမူလအရ ဟေတုပစ္စယုပ္ပန် တရားများကို ကောက်လေရာ ၄င်းတရားတို့တွင် သဟိတ်နာမက္ခန္ဓာတို့၏ အကြောင်းလည်း ဟိတ် ၆-ပါး ဟေတုပစ္စည်းတရားပင် ဖြစ်၏၊ တစ်ဖန် သဟိတ် စိတ္တဇရုပ် သဟိတ် ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်တို့၏ အကြောင်းလည်း ဟိတ် ၆-ပါး ဟေတုပစ္စည်းတရားပင် ဖြစ်လေရကား သဟိတ် နာမက္ခန္ဓာတို့၏ အကြောင်းပစ္စည်းတရားနှင့် သဟိတ် စိတ္တဇရုပ် သဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်တို့၏ အကြောင်းပစ္စည်းတို့သည် တူညီကြလေ၏။

(ယင်းသို့ ဟေတုပစ္စည်းတည်းဟူသော တူသောမူလ ရှိကြလေသည်။)

အညမညမူလယမက အနုလောမ၌ ပုစ္ဆာဟောပုံထူးခြားရကြောင်း

ကုသလပဒ၌ မူလအရလည်း ကုသလမူ ၃-ပါး၊ အညမညမူလအရလည်း ကုသလမူ ၃-ပါး ဖြစ်လေရကား အညမညမူလယမက၌ ယေကေစိ ကုသလာဓမ္မာဟုမေးခဲ့သည်ရှိသော် အညမညမူလယမက၏ အရကောက်တရားသည်လည်း မူလယမက၏ အရကောက် တရား အတိုင်း ဖြစ်ခဲ့ရာ၏။

မူလယမကဖြင့်ပင် ကုသိုလ်တရား၏ ကုသိုလ်မူလဖြစ်, မဖြစ်၌ ယုံမှားကင်းခဲ့သည် ဖြစ်၍ တစ်ဖန်ထပ်၍ ယုံမှားဖွယ်လည်း မရှိပေ၊

(အချုပ်အားဖြင့်) မူလယမကနှင့် အရကောက်အားဖြင့် ကွဲပြားထူးခြား စိမ့်သောငှာ အညမညမူလယမက၌ 'ယေကေစိ ကုသလာဓမ္မာ'ဟု မမေးဘဲ 'ယေကေစိ ကုသလ မူလေန ကေမူလာဓမ္မာ'ဟု မေးတော်မူပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

အညမည မူလယမက ပဋိလောမ၌ ပုစ္ဆာဟောပုံထူးခြားရကြောင်း

ယေဝါပန ကုသလမူလေန အညမညမူလာ၊

သဗ္ဗေတေဝမ္မာ ကုသလ မူလေန ဧကမူလာဟု မေးသင့်သော်လည်း–
အညမညမူလ အဖြစ်ကို ဆုံးဖြတ်ပြီးလျှင် ဧကမူလအဖြစ် ယုံမှားဘွယ် မရှိသောကြောင့်သဗ္ဗေ တေ ဓမ္မာ ကုသလမူလေန ဧကမူလာ–ဟု မေးတော်မမူဘဲ သဗ္ဗေ တေ ဓမ္မာ ကုသလာ–ဟု မေးတော်မူသည်။

တနည်း

သဗ္ဗေတေ ကုသလမူလေန ဧကမူလာဟူ၍ ပုစ္ဆာပြုသည်ရှိသော် "မူလာနိယာနိ ဧကတော ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ"စသော ပဋိလောမ ဝိသဇ္ဇနာကိုပင် ဖြေအပ်ရာ၏–ယင်းသို့ ဖြေသော် အနုလောမ ပဋိလောမ ဝိသဇ္ဇနာ တူရာသောကြောင့် သဗ္ဗေတေဓမ္မာ ကုသလာဟု ဟောတော်မူသည်၊ ဝါ– မေးတော်မူသည်။ (အဋ္ဌကထာ)

တစ်နည်း:– ဧကမူလအရကား အကျယ်၊ အညမညမူလအရကား အကျဉ်းဖြစ်၍ အညမညမူလအဖြစ်ကို ဆုံးဖြတ်ပြီးသော် ဧကမူလအဖြစ်၌ သံသယဖြစ်ဘွယ် မရှိသောကြောင့် (ဋီကာအလို)

တစ်နည်း:– သဗ္ဗေတေ ကုသလမူလေန ဧကမူလာဟု မေးလျှင်လည်း (အာမန္တာ) သဗ္ဗေတေဓမ္မာ ကုသလာဟု မေးလျှင်လည်း (အာမန္တာ) ပင်၊ (ကုသလမူလသုံးခုသာရသည်) ဖြစ်၍ ဝိသဇ္ဇနာ အထူးမရှိသောကြောင့် သဗ္ဗေတေဓမ္မာ ကုသလာဟု ဟောတော်မူသည်၊ ဝါ– မေးတော်မူသည်။ (ဆရာနည်း)

အတ္ထနှစ်မျိုးနှင့် အဓိပ္ပါယ်

သန္နိဋ္ဌာန်နှင့် သံသယကို အတ္ထဟု ခေါ်သည်၊ ယင်းအတ္ထသည်– မုချတ္ထ၊ ဥပစာရတ္ထ အားဖြင့် ၂–ပါးပြား၏၊ ထိုတွင်–

http://www.dhammadownload.com

ကုသိုလ်စသောတရားတို့သည် "မုချတ္ထ"မည်ကုန်၏။
၎င်းမုချတ္ထကို ဟောသော သန္နိဋ္ဌာန် သံသယတို့သည် "ဥပစာရတ္ထ"မည်ကုန်၏။

မူလမူလနယစသည်ကို ဟောရကြောင်း

မူလနယနှင့် တရားကိုယ်အရကောက်ခြင်း တူသော်လည်း "ဝေနေယျဇ္ဈာသယအားဖြင့် ဟောလိုသောကြောင့်" မူလနယ စသည်ကို ထပ်၍ ဟောတော်မူပါသည်။

ကုသလတိက်မှ ကြွင်းသောတိက်ဒုက်တို့ကို ဟောရန် သင့်, မသင့်

သင်္ဂါယနာဝင် ဆရာရှင်တို့သည် မူလယမိုက် ပါဠိတော်ကို တိက်, ဒုက်ဆုံးသည်တိုင် အောင် ပြသင့်လျက် ဒေသနာကိုချုံး၍ ကုသလတိက်တစ်ခုကိုသာ ညွှန်ပြခြင်း ဖြစ်သည်။

ထိုဆရာရှင်တို့ကိုယ်တိုင်ပင် စိတ္တယမိုက်ပါဠိတော်အဆုံး၌ "မူလယမကံ စိတ္တယမကံ ဓမ္မယမကန္တိ တီဏိ ယမကာနိ ယာဝ သရဏ အရဏာ ဂစ္ဆန္တိ"ဟု အမှာစကား မိန့်ကြားခဲ့၍ ကြွင်း တိက်, ဒုက်တို့ကိုလည်း ဟောရန်သင့်ပါသည်။

ပါဠိတော်တွင် မရှိလင့်ကစား အရကောက်ဆရာတော် ထည့်သွင်း ဖော်ပြခြင်းသည် အလွန်ပင် သင့်တော်လှပေ၏။

ဥဒ္ဒေသ အစိပ္ပါယ်ပြီး၏

http://www.dhammadownload.com

စိတ္တယမိုက် အစပိုင်း

ကုသလပဒ

မူလနှင့် အညမညမူလအထူး

ဟေတုပစ္စည်းထိုက်သော ဟိတ် ၆–ပါး (တစ်နည်း) ဟိတ် ၉–ပါးသည် မူလတရားမည်၏၊ ဟေတုပစ္စယုပ္ပန်ထိုက်သော မောဟမူဒွေး၌ မောဟကြဉ်သော ဟိတ် ၆–ပါး (တစ်နည်း) ဟိတ် ၉–ပါးသည် အညမညမူလ တရားမည်၏၊ ဤသို့ ထူးပါသည်။

ဝိသဇ္ဇနာကို ဝိဘင်းခေါ်ရကြောင်း

ယမိုက်ကျမ်း၌ ပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇနာ နှစ်ပါးတို့တွင် အထူးသဖြင့် ခွဲခြမ်းဖြေဆိုကြောင်း ဖြစ်သောကြောင့် ဝိသဇ္ဇနာကို ဝိဘင်းဟု ခေါ်ပါသည်။

ပဋိသေဓနှင့် ပဋိက္ခေပဝိသဇ္ဇနာ အထူး

ပဋိသေဓ သဒ္ဒါ မြစ်ခြင်းအနက်ကို ဟော၍ ပဋိက္ခေပ သဒ္ဒါ ပယ်ခြင်းအနက် ကို ဟော၏၊ မြစ်သည်, ပယ်သည်ဟူသော စကားသည် အတူတူပင် ဖြစ်သော်လည်း သန္နိဋ္ဌာန် ပုဒ်၏ အနက်ကို ပယ်ခြင်းသည် 'ပဋိက္ခေပဝိသဇ္ဇနာ'၊ သံသယပုဒ်၏ အနက်ကို တားမြစ်ခြင်းသည် 'ပဋိသေဓဝိသဇ္ဇနာ'မည်၏၊ ဤသို့ ထူးပါသည်။

* *သန္နိဋ္ဌ် ပယ်ချေ၊ ပဋိက္ခေ၊ မြစ်လေ သံသယ ပဋိသေဓ။*

http://www.dhammadownload.com

ပဉ္စာ ဝိသဇ္ဇ နာ,ဝိဘာဂ်တွဲစပ်ပုံ

ပုရေ, ဂတိ, ဥပ္ပန္နံ၊ ပဉ္စာ, ပဋိ, အာမန်သိ၊

ပရိ, သရူ, တစ်နှစ်ယူ၊ မောဃံ, ပဋိသေ, ပဋိက္ခေ, နောနှင့် နတ္ထိနေ။

ကေမူလမည်သောတရား၌ ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ ဆိုရကြောင်း

စတုဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ ရုပ်ကို မဖြစ်စေနိုင်၍ စတုဝေါကာရဘုံကို နစ်စေလိုသောကြောင့် '*ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ*'ဟု ဆိုပါသည်။

ကုသိုလ်နာမက္ခန္ဓာတို့သည် စိတ္တဇရုပ်ကို ယထာရဟပြုပုံ

ကုသိုလ်နာမက္ခန္ဓာတို့သည် သက်သက်သောအခါ သုဒ္ဓဋ္ဌက ကလာပ်ကို ဖြစ်စေသည်၊ ကိုယ်လက်အင်္ဂါလှုပ်ရှားသောအခါ ကာယဝိညတ္တိနဝက ကလာပ်ကို ဖြစ်စေသည်၊ နှုတ်အင်္ဂါလှုပ်ရှားသောအခါ ဝစီဝိညတ္တိသဒ္ဒဒသက ကလာပ်ကို ဖြစ်စေသည်၊ ဓါတ်လေးပါး ညီညွတ်သောအခါ လဟုတာဒေကာဒသက ကလာပ်ကို ဖြစ်စေသည်၊ ကိုယ်အင်္ဂါလည်းလှုပ်ရှား ဓါတ်လေးပါးလည်း ညီညွတ် သောအခါ ကာယဝိညတ္တိလဟုတာဒိဒွါဒသက ကလာပ်ကို ဖြစ်စေသည်၊ နှုတ်အင်္ဂါလည်း လှုပ် ရှား ဓါတ်လေးပါးလည်း ညီညွတ်သောအခါ ဝစီဝိညတ္တိသဒ္ဒလဟုတာဒိ တေရသက ကလာပ်ကို ဖြစ်စေသည်၊ ဤသို့ အသီးသီးဖြစ်သည်ကို ယထာရဟပြုသည်ဟု ခေါ်ပါသည်။

ကုသလသမုဋ္ဌာနိရုပ်အရ ကမ္မဇရုပ်တို့ကို မကောက်ရကြောင်း

ကုသလမူ သုံးခုဟုဆိုအပ်သော ဟေတုပစ္စည်းတရားသည် ကမ္မဇရုပ်အား ဟေတုပစ္စယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးမပြုနိုင်သောကြောင့် ကေမူလလည်း မဖြစ်နိုင်၍ ကမ္မဇရုပ် အရာ မဟုတ်သောကြောင့် ကုသလသမုဋ္ဌာနံ ရုပ်–အရ ကမ္မဇရုပ်ကို မကောက်ရပါ။

http://www.dhammadownload.com

ကုသလသမုဋ္ဌာနရုပ် ကုသိုလ်မမည်နိုင်

အနဝဇ္ဇသုခဝိပါကဟုဆိုအပ်သော ကုသလလက္ခဏာမရှိသောကြောင့် ကုသလသမုဋ္ဌာနရုပ်သည် ကုသိုလ်မမည်နိုင်ပါ။

မူလာနိယာနိစသည်ဖြင့် ဟောရကြောင်း

တီဏေဝ ကုသလမူလာနိ ဟု ဟောခဲ့လျှင်တီဏိအရ ဟေတုပစ္စည်းထိုက်သော ဟိတ်သုံးပါးလည်း ပါဝင်လေရကား ယင်းဟိတ်သုံးပါးသည် အညမညမူလ မမည်သင့်၊ ဟေတုပစ္စယုပ္ပန်ထိုက်သော ဟိတ်သုံးပါးသာ အညမညမူလ မည်သင့်၏၊ ထို့ကြောင့် ဟေတုပစ္စည်းမည်ထိုက်သော ဟိတ်သုံးပါးကို နစ်စေလို၍ မူလာနိယာနိ စသည်ဖြင့် ဟောရပါသည်။

ကုလလပဒပြီး၏။

အကုသလပဒအစိပ္ပါယ်

စေတသိက်အရေအတွက် မလျော့ကြောင်း

အကုသလပဒဝယ် မောဟမူဒွေ၌ မောဟကြဉ်ပါသော်လည်း လောဘမူ, ဒေါသမူ၌ရှိသော မောဟသည် ကြွင်းကျန်နေသောကြောင့် စေတသိက်အရေအတွက် မလျော့ပါ။

အဟိတ်အကုသိုလ်-သဟိတ်အကုသိုလ်ခွဲပုံ

မောဟမူဒွေ၌ မောဟသည် သမ္ပယုတ်ဟိတ်မရှိသောကြောင့် အဟိတ်အကုသိုလ်မည်၏၊ အကု ၁၂-မောဟမူဒွေ၌ မောဟကြဉ်သော စေတသိက် ၂၇-ခုတို့သည် သမ္ပယုတ်ဟိတ်ရှိသောကြောင့် သဟိတ်အကုသိုလ် မည်၏။

http://www.dhammadownload.com

အကုသလသမုဋ္ဌာနရုပ် အကုသိုလ်မမည်နိုင်

သာဝဇ္ဇဒုက္ခဝိပါကဟု ဆိုအပ်သော အကုသလလက္ခဏာ မရှိသောကြောင့် အကုသလသမုဋ္ဌာနရုပ်သည် အကုသိုလ်မမည်နိုင်။

ပဋ္ဌဝေါကာရဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ

ပဋ္ဌဝေါကာရဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ ဟူသော ဝိသေသနသည် လောဘမူနာမက္ခန္ဓာ, မောဟမူ နာမက္ခန္ဓာ တို့နှင့်သာ ဆိုင်သည်၊ ပဋ္ဌဝေါကာရဘုံ၌သာဖြစ်သော ဒေါသမူနာမက္ခန္ဓာနှင့် မဆိုင်ပါ။

အကုသလပဒပြီး၏။

အဗျာကတပဒအစိပ္ပါယ်

အဗျာကတပဒ၌ အဟောတုကံအရ

အဟိတ်ဝိပါက် နာမက္ခန္ဓာ, အဟိတ်ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်, အသညသတ်ကမ္မဇရုပ်, ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်တို့ကို သမ္ပယုတ်ဟိတ်ကင်းသောကြောင့် အဟိတ်ဟု ခေါ်သည်။

အဟိတ်ကြိယာနာမက္ခန္ဓာ, မောဟမူဒွေ၌မောဟ,အဟိတ်စိတ္တဇရုပ်, ဗာဟိရရုပ်, အာဟာရဇရုပ်, ဥတုဇရုပ်, နိဗ္ဗာန်တို့ကို ဇနကဟိတ် သမ္ပယုတ်ဟိတ် နှစ်ပါးစုံမှ ကင်းသောကြောင့် အဟိတ်ဟု ခေါ်ဆိုရသည်။

http://www.dhammadownload.com

သဟေတုကံအရ

သဟိတ်ဝိပါက် နာမက္ခန္ဓာတို့ကို ဇနကဟိတ်, သမ္ပယုတ်ဟိတ် နှစ်ပါးစုံရှိသောကြောင့် သဟိတ်ဟု ခေါ်သည်။

ကုသိုလ် အကုသိုလ် သဟိတ်ကြိယာ နာမက္ခန္ဓာတို့ကို သမ္ပယုတ်ဟိတ်ရှိသောကြောင့် သဟိတ်ဟု ခေါ်သည်။

သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်, သဟိတ်ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်တို့ကို ဇနကဟိတ်ရှိသောကြောင့် သဟိတ်ဟု ခေါ်သည်။

ကုသိုလ် အကုသိုလ် နာမက္ခန္ဓာတို့သည် သဟိတ်ဖြစ်ကြပါလျက် ၎င်းတို့ပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ်ကို အဘယ်ကြောင့် အဟိတ်စိတ္တဇရုပ်၌ သွင်းရသနည်း။

* ကုသိုလ် အကုသိုလ် နာမက္ခန္ဓာတို့၌ ကုသိုလ်ဟိတ် အကုသိုလ်ဟိတ်သာရှိ၏၊ အဗျာကတဟိတ်ကား မရှိသောကြောင့် ယင်းတို့ပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ်ကို အဗျာကတပဒ အဟိတ်စိတ္တဇရုပ်၌ သွင်းရပါသည်။

* ယမိုက်ပါဠိတော်၌ သဟိတ်စိတ္တဇရုပ် သဟိတ် ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်များ ထင်ရှားရှိကြောင်း ဟောတော်မူပါလျက် သင်္ဂြိုလ်ဆရာကား သမ္ပယုတ်မရှိသည်ကို ရည်ရွယ်၍ ရုပ်ဟူသမျှကို အဟိတ်ဟု ဆိုသည်။ (ထို့ကြောင့် ယင်းဝါဒနှစ်ရပ် မဆန့်ကျင်ပါ။)

အဗျာကတသမုဋ္ဌာန် ရူပံဟု ဝိဘင်း မထွက်ရကြောင်း

အဗျာကတ တရားတို့သည် ရုပ်ကို ဖြစ်စေနိုင်သည် မှန်သော်လည်း ရုပ်ဟူသမျှ အဗျာတကတရားပင် ဖြစ်သောကြောင့် အဗျာကတ သမုဋ္ဌာန်ရူပံဟု ဝိဘင်းမထွက်ဘဲ 'အာမန္တာ' ဟု ဝိဘင်းထွက်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ရုပ်ကို မဖြစ်စေနိုင်သော စိတ်များ

အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့၏ ပဋိသန္ဓေစိတ်၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ စုတိစိတ်၊ ဒွေပဉ္စဝိညာဏ် ၁၀၊ အရူပဝိပါက် ၄–ခု၊ ပေါင်း ၁၆–ပါး ဖြစ်ပါသည်။

ဒွေပဉ္စဝိညာဏ် ၁၀ ကြဉ်ရကြောင်း

ဒွေပဉ္စဝိညာဏ် ၁၀ တို့၌ ဟိတ်, ဈာနင်, မဂ္ဂင် မရှိသည့်အတွက် စိတ်အင်္ဂါ အားနည်း၍ ရုပ်ကို မဖြစ်စေနိုင်၊ ထို့ကြောင့် ဒွေပဉ္စဝိညာဏ်–၁၀ ကြဉ်သောဟု ဆိုသည်။

အဟိတ်ပဋိသန္ဓေ, အဟိတ်စုတိတို့ကို မကြဉ်ရကြောင်း

အဟိတ်ပဋိသန္ဓေ အဟိတ်စုတိတို့သည် ရုပ်ကို မဖြစ်စေနိုင်သော်လည်း ဘဝင်၌ အကျုံးဝင်သောကြောင့် ဘဝင်စိတ်နှင့် တရားကိုယ် ထူးခြားခြင်း မရှိပေ၊ ယင်းသို့ဖြစ်၍ ကြဉ်သော်လည်း စိတ်အရေအတွက် လျော့မည်မဟုတ်သောကြောင့် မကြဉ်ရပါ။

ဥတုဇရုပ်ကို တစ်ဖန် ထပ်ဆိုရကြောင်း

ဗာဟိရရုပ်ဟူသည် အနိန္ဒြိယဗဒ္ဓဖြစ်သော ဥတုဇကလာပ် ၂–စည်းကို ဆိုသည်၊ အဟိတ်အဗျာကတ၌ ဥတုဇဖြစ်သော ဗာဟိရရုပ်ကို ဆိုပြီးသော်လည်း ဥတုဇရုပ်များမကုန် ဣန္ဒြိယ ဗဒ္ဓဖြစ်သော ဥတုဇရုပ်များ ကြွင်းကျန်နေသောကြောင့် ၎င်းတို့ကို သိမ်းကြုံးယူခြင်းငှာ ဥတုဇ ရုပ်ကို တစ်ဖန်ထပ်၍ ဆိုပါသည်။

ပဋိသန္ဓေစိတ်၏ရုပ်ကို မဖြစ်စေနိုင်ကြောင်း

ပဋိသန္ဓေစိတ်၏မှီရာ ဟဒယရုပ်သည် ဒုဗ္ဗလဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ကံအဟုန် ပစ်ချ၍ ကျသကဲ့သို့ ဖြစ်ရကား ကမ်းပါးပြတ်၌ တည်သောသူကဲ့သို့ ထောက်တည်ရာ မရသော

http://www.dhammadownload.com

ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပုရေဇာတပစ္စည်းချို့တဲ့ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၌ ဖြစ်ခါစ အာဂန္တုကဇ၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း ပဋိသန္ဓေစိတ်သည် ရုပ်ကို မဖြစ်စေနိုင်။

ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏စုတိစိတ်သည်– ဝဋ်မြစ်ငြိမ်းလေပြီးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ရုပ်ကို မဖြစ်စေနိုင်။

အရူပဝိပါက် ၄–ခုသည်– ရူပဝိရာဂ ဘာဝနာ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဖြစ်သောကြောင့် လည်းကောင်း၊ အရူပကုသိုလ်ဟူသော အကြောင်းကံ၏ ရုပ်နှင့်ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သောကြောင့် လည်းကောင်း၊ အရူပဘုံသည် ရုပ်ဖြစ်ရာအရပ် မဟုတ်သောကြောင့်လည်းကောင်း ဤသုံးပါးသော အကြောင်းတို့ကြောင့် အရူပဝိပါက် ၄–ခုသည် ရုပ်ကို မဖြစ်စေနိုင်ပါ။

အရူပဘုံ၌ အရူပဝိပါက်သာ ရုပ်ကို မဖြစ်စေနိုင်သည်မဟုတ်၊ ထိုအရူပဘုံ၌ ဖြစ်သော ကုသိုလ်စိတ် ၁၅, အကုသိုလ်စိတ် ၁၀, ကြိယာစိတ် ၁၃, ဖိုလ်စိတ် ၄–ခု ဟုဆိုအပ် သော ၄၂– ပါးသောစိတ်တို့သည်လည်း အရူပဘုံ၌ ရုပ်မရှိသောကြောင့် ရုပ်ကို မဖြစ် စေနိုင်ပါ။

ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်ကို အရမကောက်ကြောင်း

ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်တို့သည် စိတ်နှင့်စပ်၍ မဖြစ်၊ အတိတ်ကံနှင့်သာ စပ်၍ ဖြစ်ပါသည်၊ စိတ်နှင့်မစပ်သောကြောင့် ဟိတ်နှင့်လည်းမစပ်၊ ထိုကြောင့် သဟိတ် အဗျာကတ၌ ထည့်သွင်း၍ မကောက်ရပါ။

ကမ္မဇရုပ်တို့သည် ပဋိသန္ဓေအခါ စိတ်နှင့်စပ်၍ ပဝတ္တိအခါ၌ အဘယ်ကြောင့် စိတ်နှင့် မစပ်ပါသနည်း။

ဥပမာ– ရှေးဦးစွာ သစ်ပင်ပေါက်ရာဝယ် မြေ, ရေ ရှိသော်လည်း မျိုးစေ့ကြောင့် ပေါက်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ နောက်ထပ် ကြီးပွါးရာဝယ် မျိုးစေ့မရှိသော်လည်း မြေ၏ အာနုဘော်ကြောင့် ကြီးပွါးသကဲ့သို့လည်းကောင်း၊

http://www.dhammadownload.com

ထိုအတူ ပဋိသန္ဓေအခါ ကမ္မဇရုပ်တို့သည် ကံ–တဏှာရှိသော်လည်း စိတ်နှင့်စပ်၍ ဖြစ်ကြသည်၊ ပဝတ္တိအခါ စိတ်ရှိသော်လည်း စိတ်နှင့်စပ်၍ မဖြစ်ဘဲ ကံနှင့်သာစပ်၍ ဖြစ်ကြသည်။

ဝါဒနှစ်ရပ် မဆန့်ကျင်ပုံ

စိတ္တဇရုပ် သတ္တရသဟူရာ၌ ဥပစယ, သန္တတိတို့ကို စတုသမုဋ္ဌာနိကရုပ်တို့၏ ဖြစ်စဖြစ်စဉ်ကိုစွဲ၍ ဖြစ်သဖြင့် ပရိယာယ်အားဖြင့် စတုသမုဋ္ဌာနိကရုပ်သို့ သွင်း၍ သတ္တရသဟု ဆိုပါသည်၊ သဂြိုဟ်ကျမ်း၌ မုချအားဖြင့် ပန္နရသဟု ဆိုသောကြောင့် (ဝါဒနှစ်ရပ် မဆန့်ကျင်ပါ။)

စိတ္တစေတသိကဇရုပ်ဟု မခေါ်ဘဲ စိတ္တဇရုပ်ဟုသာ ခေါ်ကြောင်း

စိတ္တဇရုပ်တို့သည် စိတ်ကြောင့်သာမဟုတ်၊ စိတ်, စေတသိက် နှစ်ပါးကြောင့် ဖြစ်သည်၊ သို့သော်လည်း လောကီဒေသနာကို ဟောရာဝယ် စိတ်သာ အဓိက ပြဋ္ဌာန်းသောကြောင့် စိတ္တစေတသိကဇရုပ်ဟု မခေါ်ဘဲ စိတ္တဇရုပ်ဟုသာ ခေါ်ပါသည်။

တူသောမူလ

ကေမူလယမကဌ– အကြောင်းအကျိုး၏ အဖြစ်ဖြင့် စပ်သည်ကို တူသောမူလ ရှိသည်ဟုဆိုပါသည်။

အကြောင်းအကျိုးစပ်ပုံ

ဟိတ်ခြောက်ပါးတရားကား ဟေတုပစ္စည်း အကြောင်းတရား၊ စိတ္တဇရုပ်ကား ဟေတုပစ္စယုပ္ပန် အကျိုးတရား ဤသို့ အကြောင်းအကျိုး အဖြစ်ဖြင့် စပ်သည်။

အဗျာကတပဒပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

နာမယမကအဓိပ္ပါယ်

နဝဝနာမမူလာနိဟု ဟောရကြောင်း

ဟိတ်သည် တရားကိုယ်အားဖြင့် ၆-ပါးသာရှိသော်လည်း ကုသိုလ်ဟိတ် ၃-ပါး၊ အကုသိုလ်ဟိတ် ၃-ပါး၊ အဗျာကတဟိတ် ၃-ပါး အားဖြင့် (၉)ပါး ရှိသောကြောင့် နဝဝ နာမမူလာနိဟု ဟောပါသည်။

သဟိတ်နာမ်, အဟိတ်နာမ်တို့ကို အကြောင်းနှင့်တကွ ခွဲပုံ

အဟိတ်စိတ် အဋ္ဌာရသ ဆန္ဒကြဉ်သော အညသမာန်းစေတသိက် ဒွါဒသ နိဗ္ဗာန်တို့ကို (အဟေတုကံနာမံ အရ) သမ္ပယုတ်ဟိတ် မရှိသောကြောင့် အဟိတ်နာမ်။

သဟိတ်စိတ် ကေသတ္တတိ မောဟမူဒွေ့ဒွ မောဟကြဉ်သော စေတသိက် ဒွေပညာသ တို့ကို (သဟေတုကံ နာမံအရ) သမ္ပယုတ်ဟိတ်ရှိသောကြောင့် သဟိတ်နာမ်ဟု ခေါ်သည်။

စိတ်, စေတသိက်နှင့် နိဗ္ဗာန်တို့ နာမ်မည်ခြင်းအကြောင်း

စိတ်, စေတသိက်တရားတို့သည် မိမိတို့ကိုယ်တိုင်အာရုံသို့ ညွတ်တတ်သောကြောင့် လည်းကောင်း၊ မိမိသို့ အာရမ္မဏိကတရားတို့ကို ညွတ်စေတတ် သောကြောင့်လည်းကောင်း နာမ်မည်သည်။

နိဗ္ဗာန်သည် အာရမ္မဏိကဖြစ်သော မဂ်ဖိုလ်အစရှိသော စိတ် စေတသိက်တရားတို့ကို ညွတ်စေတတ်သောကြောင့်သာ နာမ်မည်သည်။

* စိတ် စေတသိက် နိဗ္ဗာန်တရားတို့သာ နာမ်မည်၍ ရုပ်သည်အဘယ်ကြောင့် နာမ် မမည်ပါသနည်း?

http://www.dhammadownload.com

* စိတ် စေတသိက် နိဗ္ဗာန်တို့ကား အမည်နှင့်ကင်း၍ မထင်ရှားသောကြောင့် နာမ် မည်သည်၊ ရုပ်ကား အမည်နှင့်ကင်း၍ ထင်ရှားသောကြောင့် နာမ်မမည်ပါ။

* နာမပဒ ကေမူလ ယမက ဝိသဇ္ဇနာဝယ် အဟေတုကံနာမံ နာမမူလေန (န) ကေမူလံ ဟုလည်းကောင်း၊ အဟေတုကံ နာမမူလေန (န) ကေမူလံ-ဟု လည်းကောင်း၊ ပါဠိနှစ်ထွေ ရှိရာ မည်သည့်ပါဠိက မှန်သနည်း?

* နှစ်ပါဠိလုံး မှန်ပါသည်။

နာမံပါသော ပါဠိကို အလွန်ထင်ရှားစေလိုသောကြောင့် ထည့်ဟောသည်။

နာမံသဒ္ဒါမပါသောပါဠိကို ယေကေစိ နာမာဓမ္မာ ဟူသောပါဠိ ထုတ်နုတ်ပြီးဖြစ်၍ သိလောက်သဖြင့် မထည့်ဘဲဟောသည်။

မှတ်ချက်။ (-)ဤအမှတ်အသား "န"အက္ခရာသည် မူလဋီကာ၌ မပါရှိသဖြင့် ထည့်သွင်းလိုက်သည်။

* မူလယမိုက်၌ သာမည သဘာဝ လက္ခဏာအားဖြင့်-

(က) မူလမည်သောတရားကား- ဟိတ် ၆-ပါး။

(ခ) ကေမူလမည်သောတရားကား- သဟိတ်စိတ် ၇၁၊ မောဟမူဒွေ၌ မောဟကြဉ် သော စေတသိက် ၅၂၊ သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်၊ သဟိတ်ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်။

(ဂ) အညမညမူလမည်သောတရားကား- မောဟမူဒွေ၌ မောဟကြဉ်သော ဟိတ် ၆-ပါး။

မူလယမိုက်ဆိုင်ရာ မှတ်ဖွယ် အစီပွါယ်ပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

ခန္ဓယမိုက် အစပ်ပြယ်

ပဏ္ဏတ္တိဝါရ

မူလယမိုက်၏အခြားမဲ့၌ ခန္ဓယမိုက်ကို ဟောရကြောင်း

မူလယမိုက်၌ ဟောတော်မူအပ်ကုန်သော ကုသိုလ်စသော တရားတို့ကို ခန္ဓဒေသနာပြု လုပ်၍ ဟောကြားတော်မူလိုသောကြောင့် လည်းကောင်း, အခြားသော အာယတနစသည် တို့အောက် အလွန်နည်းသော ပုဒ်ရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း မူလယမိုက်၏ အခြားမဲ့၌ ခန္ဓယမိုက်ကို ဟောတော် မူပါသည်။

ခန္ဓာငါးပါးကိုသာ ဟောရကြောင်း

အလုံးစုံသော သင်္ခတတရားတို့ကို တူသောအဖို့အားဖြင့် သိမ်းကြုံးမိသောကြောင့် လည်းကောင်း၊ ငါ, ငါ၏ ဥစ္စာဟု စွဲလမ်းခြင်းသည် ခန္ဓာငါးပါးသာလျှင် အတိုင်းအရှည် ရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ တစ်ပါးသောသီလက္ခန္ဓ စသောတရားတို့သည်လည်း ထိုခန္ဓာငါးပါး၌ အကျုံးဝင်သောကြောင့် လည်းကောင်း ခန္ဓာတို့ကို ငါးပါးသာဟု ပိုင်းခြား၍ ဟောပါသည်။

ခန္ဓသဒ္ဒါ၏အဟောနက်

ခန္ဓသဒ္ဒါသည် ဂုဏ်ကျေးဇူးအနက်, အပေါင်းအစု အနက်, အမည်သညာ အနက်, တင်စားခြင်းအနက်တို့ကို ဟောပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ခန္ဓာ

ရူပက္ခန္ဓာ၌ ခန္ဓသဒ္ဒါသည် ရာသိ (အပေါင်းအစု) အနက်၌ ဖြစ်၏၊ တရားတို့ကို ပေါင်းစုထားသောကြောင့် ခန္ဓာမည်၏။

အဘယ်တရားတို့ကို ပေါင်းစုသနည်းဟူမူ

အတိတ်, အနာဂတ်, ပစ္စုပ္ပန်, အဇ္ဈတ္တ, ဗဟိဒ္ဓ, သုခုမ, ဩဠာရိက, ဟီန, ပဏီတ, ဒူရ, သန္တိကဖြစ်သော တရားတို့ကို ပေါင်းစု၍ ထားပါသည်။

ခန္ဓယမိုက်ကို ဟောရကြောင်း

ခန္ဓာတို့၏ ကာလ,ဘုံပုဂ္ဂိုလ်, ပရိညာတို့ကို အဘယ်သို့လျှင် သိအပ်ကုန်သနည်းဟူသော ဝေနေယျတို့၏ သံသယကို ပယ်ဖျောက် ခြင်းငှာ ခန္ဓယမိုက်ကို ဟောတော်မူပါသည်။

ခန္ဓာ ၅-ပါးအစဉ်

စက္ခု, သောတ-စသော ဝိညာဉ်တို့၏ မှီရာအာရုံဖြစ်၍ ရှန်ရင်းသည့်အတွက် သိလွယ်သော ကြောင့် ရူပက္ခန္ဓာကို ရှေးဦးစွာဟောသည်။

ဣဋ္ဌ, အနိဋ္ဌဖြစ်သော အာရုံကို ခံစားတတ်သောကြောင့် ရူပက္ခန္ဓာ၏ အခြားမဲ့၌ ဝေဒနာက္ခန္ဓာကို ဟောတော်မူသည်။

ဝေဒနာ ခံစားအပ်သော အာရုံကို မှတ်သားတတ်သောကြောင့် ဝေဒနာက္ခန္ဓာ၏ အခြားမဲ့၌သညာက္ခန္ဓာကို ဟောတော်မူသည်။

သညာဖြင့် မှတ်သားပြီးမှသာ သင်္ခတတရားတို့ကို ပြုစီရင်တတ်သောကြောင့် သညာက္ခန္ဓာ၏အခြားမဲ့၌ သင်္ခါရက္ခန္ဓာကို ဟောတော်မူသည်။

http://www.dhammadownload.com

ဝေဒနာစသောတရားတို့၏ မှီရာ, အကြီးအမှူးဖြစ်သောကြောင့် သင်္ခါရက္ခန္ဓာ၏အခြားမဲ့၌ ဝိညာဏက္ခန္ဓာကို ဟောတော်မူသည်။

ပိယရူပ်သာတရူပ်ကိုနရူပက္ခန္ဓောဟုဟောရကြောင်း

တဏှာ၏အာရုံဖြစ်သော တေဘူမကရုပ်အပေါင်းသည် ချစ်အပ်သာယာအပ်သောကြောင့် ရူပ အမည်သာ ရသည်။ ရုပ္ပနလက္ခဏာမရှိ၍ရူပက္ခန္ဓာအမည်မရ၊ထို့ကြောင့်ယင်းပိယရုပ်, သာတရုပ်ကို န ရူပက္ခန္ဓောဟု ဟောတော်မူသည်။

ရူပလည်းမည် ရူပက္ခန္ဓာလည်းမည်

လောကီခန္ဓာအစိတ်ဖြစ်သော ဘူတရုပ်၊ ဉပါဒါရုပ်တည်းဟူသော ရူပက္ခန္ဓာသည်ကား ချစ်အပ်သာယာအပ်သောသဘောရှိသောကြောင့်ရူပလည်းမည်၏။ ရုပ္ပနသဘောရှိသောကြောင့် ရူပက္ခန္ဓာလည်း မည်၏။။

နောက်နည်းအကောက်ကို ဆရာတို့နှစ်သက်ပုံ

ရူပံ ခန္ဓောတိ အာမန္တာဟု သုဒ္ဓခန္ဓဝါရ ပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူသောကြောင့် လည်းကောင်း၊ ပိယရုပ် သာတရုပ်၌ ရှိသော ရုပ်အဋ္ဌဝီသသည် ရူပက္ခန္ဓာမည်သည်သာ ဖြစ်၍ ပိယရုပ် သာတရုပ်၌ ရူပက္ခန္ဓာကို ဟောသော် လည်း "ရူပက္ခန္ဓော ခန္ဓာစေဝ ရူပက္ခန္ဓောစ"ဟု ရူပက္ခန္ဓာကို ဟောတော်မူလတ္တံ ဖြစ်၍ ပါရိသေသ နည်းအားဖြင့် ဟောလတ္တံ့သော ရူပက္ခန္ဓာမှ ကြွင်းသော နာမက္ခန္ဓာကိုသာ ပိယရူပံ သာတရူပံ အရကောက်ခြင်းသည် သုဒ္ဓခန္ဓဝါရပါဠိတော် အဋ္ဌကထာတို့နှင့် အလွန်ညီညွတ်၍ နောက်နည်းကို ဆရာတို့ နှစ်သက်ကြသည်။

တဏှာ၏အာရုံဖြစ်သော နှင့် ဖြစ်ထိုက်သော ၂-ခု၏ဆုံးဖြတ်ချက်

တဏှာ၏ အာရုံဖြစ်သောဟု ဝိသေသန မ,လျှင် တဏှာ၏ အာရုံမဟုတ်ဘဲ ဝိပဿနာကုသိုလ်စသည်တို့၏ အာရုံဖြစ်သော လောကီတရားတို့ ရူပအရ၌ မဝင်ဘဲ 'နရူပံ ဟူသော

http://www.dhammadownload.com

ပစ္စနိက်၌ ဝင်သကဲ့သို့ ဖြစ်နေ၏၊ သို့သော် န ရူပ်–အရ လောကုတ္တရာတရားပညတ် တရားကိုသာ ရသည်ဖြစ်၍ အနုလုံနှင့် ပစ္စနိက် အညမည ဝိရောဓိ ဖြစ်၏။

တဏှာ၏ အာရုံဖြစ်ထိုက်သောဟု ဝိသေသန မ,လျှင်ကား တဏှာ၏ အာရုံဖြစ် ထိုက်သော လောကီတရားအားလုံး ရူပအရတွင် ပါဝင်နိုင်သောကြောင့် နရူပံဟူသော ပစ္စနိက်၌ လောကုတ္တရာတရား ပညတ်တရားတို့ကို ကောက် ရခြင်းသည် အနုလုံ, ပစ္စနိက် အညမညဝိရောဓိ မဖြစ်။ ထို့ကြောင့် "တဏှာ၏ အာရုံ ဖြစ်ထိုက်သော"ဟု ကောက်ခြင်းသည်သာ ပို၍ သင့်လျော် ပါသည်။

ရူပက္ခန္ဓောပုဒ်၌–ရှင်းလင်းချက်

ရူပက္ခန္ဓော ဟူသောပုဒ်၌–

အချို့ဆရာတို့က တုံး, တိုင်စသည်၌ ဖြစ်သော ဗာဟိရရုပ်သည် ရူပက္ခန္ဓာ မမည်ဟု ဆိုကုန်၏၊ ယင်းပုဂ္ဂိုလ်တို့ အယူမသင့်။ အကြောင်းကား – ဓာတုကထာပါဠိတော်၌

"အဗျာကတာ ဓမ္မာ အသခ်တံ ခန္ဓတော ဌပေတွာ ပဉ္စဟိ ခန္ဓေဟိ သင်္ဂဟိတာ"ဟု နိဗ္ဗာန်မှ တစ်ပါးသော အဗျာကတ တရားတို့ကို ခန္ဓာ ၅–ပါးတို့ဖြင့် ရေတွက်အပ်သော ကြောင့် လည်းကောင်း။ ပဋ္ဌာန်း ပါဠိတော်၌–

"အဗျာကတံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ အဗျာကတော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ န ဟေတုပစ္စယာ ဗာဟိရံ ဧကံ မဟာဘူတံ ပဋိစ္စ တယော မဟာဘူတာ"စသည်ဖြင့် အဗျာကတ၌ ဗာဟိရရုပ်ကို ဟောတော် မူသောကြောင့်လည်းကောင်း။ **ပဋ္ဌာန်းအဋ္ဌကထာ၌လည်း–**

"ဗာဟိရန္တိ ပထဝီပါသာဏာဒီသု ဌိတံ သန္တာယ ဝုတ္တံ"ဟု ပထဝီ ပါသာဏ စသည်၌ တည်သော သတ္တဝါသန္တာန်၌ (မတည်သော) မဖြစ်သောရုပ်ကိုသာ ဗာဟိရရုပ်ဟု ဖွင့်ပြတော်မူ သောကြောင့် လည်းကောင်း ထိုဆရာတို့စကားသည် ယခင်ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာတို့နှင့် ဆန့်ကျင် သောကြောင့် မသင့်ပေ။

http://www.dhammadownload.com

ပိယရုပ် သာတရုပ်

တဏှာ၏အာရုံဖြစ်သောအခါသာ ပိယရုပ် သာတရုပ် မည်သည်မဟုတ်။

ဥပမာ– မစားသောအခါ၌လည်း စားခြင်းဟူ ထိုက်သောကြောင့် ဘောဇဥ်ဟူသော အမည်ကို ရသကဲ့သို့ တဏှာအာရုံမပြုသောအခါ၌လည်း ပြုခြင်းငှာထိုက်သောကြောင့် ပိယရုပ် သာတရုပ်မည်သည်။

ပဏ္ဏတ္တိဝါရပြီး၏။

ပဝတ္တိဝါရ အစီပွါယ်

ဥပ္ပါဒစသော ဝါရ ၃–မျိုးတို့၏အဓိပ္ပါယ်

ခန္ဓာစသော တရားတို့၏ ဥပ္ပါဒလက္ခဏာကို ပြဆိုသော ဝါရသည် "ဥပ္ပါဒဝါရ" မည်၏။ နိရောဓလက္ခဏာကို ပြဆိုသော ဝါရသည် "နိရောဓ ဝါရ"မည်၏။ ဥပ္ပါဒ,နိရောဓလက္ခဏာ ကို ပြဆိုသော ဝါရသည် "ဥပ္ပါဒနိရောဓဝါရ"မည်၏။

၁။ 'ဥပ္ပါဒဝါရ'ဖြင့်– ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိကိုပယ်၏၊ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ကို ပြ၏၊ ဒုက္ခ လက္ခဏာ ထင်သည်။

၂။ "နိရောဓဝါရ"ဖြင့်– သဿတဒိဋ္ဌိကို ပယ်၏၊ ဘင်္ဂဉာဏ်ကို ပြ၏၊ အနိစ္စလက္ခဏာ ထင်သည်။

၃။ "ဥပ္ပါဒနိရောဓဝါရ"ဖြင့်– သဿတဒိဋ္ဌိ, ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ နှစ်ပါးစုံကို ပယ်၏၊ ဘယ စသော ဉာဏ်ကို ပြ၏၊ အနတ္တလက္ခဏာ ထင်သည်။

http://www.dhammadownload.com

ပစ္စုပ္ပန္နဝါရစသည်ကို ဒေသနာက္ကမ ဟောရကြောင်း

(၁) မျက်မှောက်ဖြစ်ဆဲ ခံစားဆဲဖြစ်၍ အလွန်သိလွယ်သောကြောင့် "ပစ္စုပ္ပန္နဝါရ"ကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူပါသည်။

(၂) ဖြစ်ဖူး ဖြစ်၍ ခံစားဘူးဖြစ်၍ အနာဂတ်ထက် သိလွယ်သောကြောင့် ပစ္စုပ္ပန္နဝါရ၏ အခြားမဲ့၌ "အတီတဝါရ"ကို ဟောတော်မူသည်။

(၃) ဖြစ်ဆဲ ခံစားဆဲ, ဖြစ်ဖူးခံစားဖူးသော တရားတို့ကို မှန်းဆသောအားဖြင့် နောင်အခါ ဤကဲ့သို့သော တရားမျိုးတို့သည် ဖြစ်ကုန်လတံ့ဟု သိအပ်လေသောကြောင့် အတီတဝါရ၏အခြားမဲ့၌ "အနာဂတဝါရ"ကို ဟောတော်မူသည်။

ပုဂ္ဂလစသော ၃–ဝါရတို့၏အဓိပ္ပါယ်

၁။ ခန္ဓာစသော တရားတို့၏ ဖြစ်ပုံ ချုပ်ပုံကို ပုဂ္ဂလ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ပြသော ဝါရသည် "ပုဂ္ဂလဝါရ"မည်၏။ ဩကာသ၏အစွမ်းအားဖြင့် ပြသော ဝါရသည် ဩကာသဝါရ၊ ပုဂ္ဂလ, ဩကာသ နှစ်ပါးစုံတို့၏ အစွမ်းအားဖြင့် ပြသော ဝါရသည် ပုဂ္ဂလောကာ သဝါရ။

မူလီသွတ်၍ မဟောကြောင်း

ပဏ္ဏတ္တိဝါရ၌ ဝေဒနာက္ခန္ဓမူ စသည်ဝယ် ရှေးရှေးသော ခန္ဓာတို့ကို မူလီသွတ်၍ မဟောရပါ။ အကြောင်းကား– အနက်ထူး (အကျိုးထူး) မရှိသော ကြောင့်တည်း။

ဤပဝတ္တိ၌ ဟောသောပုဂ္ဂိုလ်နှင့် မဟောသောပုဂ္ဂိုလ်

ပုထုဇဉ် ၄ ယောက်၊ ဖလဋ္ဌာန် ၄ ယောက် ပေါင်း ၈ ယောက်ကို ဟောသည်၊ မဂ္ဂဋ္ဌာန် ၄ ယောက်ကို စုတိပဋိသန္ဓေတို့၏ အစွမ်းအားဖြင့် မဖြစ်သောကြောင့် မဟောပါ။

http://www.dhammadownload.com

အသေ, အရှင်ပုဂ္ဂိုလ်ခွဲးပုံ

ပုဂ္ဂိုလ် ၁၂–ယောက်တို့တွင် ပုထုဇဉ် ၄ ယောက်၊ အောက်ဖလဋ္ဌာန် ၃ ယောက် ပေါင်း ၇ ယောက်တို့သည် ပဋိသန္ဓေနေ(ရှင်)နိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ် မည်၏။

ပုထုဇဉ် ၄–ယောက်၊ ဖလဋ္ဌာန် ၄– ယောက်၊ ပေါင်း ၈– ယောက်သည် စုတိ (သေ) နိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ မည်ကုန်၏။

မဂ္ဂဋ္ဌာန် ၄– ယောက်တို့သည် ပဋိသန္ဓေလည်း မနေနိုင်၊ စုတိလည်း မစုတိနိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ် ၀၊– မရှင် မသေပုဂ္ဂိုလ်တို့ မည်ကုန်၏။

ဆောင်။ ။ အရှင် ခုနစ်၊ အသေ ရှစ်၊ လေးဆစ် မရှင်, မသေထား။

တစ်နည်းစက်လှည့်သော်

အကနိဋ္ဌ၊ အနာဂါမ်မှာ၊ ရှင်ရုံသာနှင့်၊ သေလင့်ရုံမှာ၊ ရဟန္တာတည်း၊
နှစ်ဖြာရှင်သေ၊ ပုပေ အောက်ဖ၊ နှစ်ဝ သေရှင်၊ လွတ်ကင်းစင်၊
လေးအင်မဂ္ဂ မှတ်လောတည်း။

ကမ္မဇကလာပ် ၃–စည်း, ၇–စည်း, ၄–စည်း ဆိုပုံ

ဂဗ္ဘ သုံးရှု၊ သံ–ဥ ခုနစ်လီ၊ ရူပီလေးဝ၊ ဖြစ်ကြောင်းပြ၊ ရူပကလာပါ။

သုဒ္ဓါဝါသ ဘူးမရ

သုဒ္ဓါဝါသပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် သဒ္ဓါစသော ဣန္ဒြေလွန်ကဲသော ပုဂ္ဂိုလ်များ ဖြစ်သောကြောင့် မိမိဖြစ်ခိုက်သောဘုံ၌ နှစ်ကြိမ်ထပ်၍ မဖြစ်ကောင်းပေ၊ ထို့ကြောင့် ဖြစ်ဘူး ချုပ်ဘူး မရသည်ကို ဘူးမရဟုဆိုသည်။

http://www.dhammadownload.com

အထက်သစ္စယမိုက်စသည်တို့၌ ခဏပစ္စုပ္ပန်ဖြင့် ပိုင်းခြားဟောသောကြောင့်သုဒ္ဓါဝါသ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ ဒုက္ခသစ္စာ ဖြစ်ဘူးရသည်၊ ခန္ဓယမိုက်၌ကား အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန်၏ဖြင့် ပိုင်းခြားဟောသော ကြောင့် (ဘူး) နှစ်ပါးလုံး မရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

သုဒ္ဓါဝါသဘုံ၌ အနာဂါမိဖလဋ္ဌာန်, အရဟတ္တမဂ္ဂဋ္ဌာန်, အရဟတ္တဖလဋ္ဌာန် ပုဂ္ဂိုလ်တို့သာ ဖြစ်ကြသည်၊ တိဟိတ်ပုထုဇဉ်, သောတာပတ္တိမဂ္ဂဋ္ဌာန်, ဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်, သကဒါဂါမိမဂ္ဂဋ္ဌာန်, ဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဩရမ္ဘာဂိယ သံယောဇဉ်တို့ကို မပယ်နိုင်သောကြောင့် လည်းကောင်း၊ အနာဂါမိမဂ္ဂဋ္ဌာန် ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ပဋိသန္ဓေနေသည်၏ အစွမ်းအားဖြင့် မဖြစ်နိုင်သောကြောင့် လည်းကောင်း သုဒ္ဓါဝါသဘုံ၌ မဖြစ်နိုင်။

အကနိဋ္ဌ တုမရ

အကနိဋ္ဌဘုံ၌ အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်သည် မိမိဘုံတွင်လည်း ထပ်၍မဖြစ်၊ တစ်ခြားဘုံသို့လည်း မပြောင်းပြီ၊ အကနိဋ္ဌဘုံတွင်သာ ရဟန္တာဖြစ်၍ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုတော့သည်၊ ထို့ကြောင့် အကနိဋ္ဌ တုမရ အစစ်သာရသည်။

ဝေဟပ္ဖလေ အကနိဋ္ဌေ၊ ဘဝဂ္ဂေ စ ပတိဋ္ဌိတာ။
န ပုနာညတ္ထ ဇာယန္တိ၊ သဗ္ဗေ အရိယပုဂ္ဂလာ။
ဗြဟ္မလောကဂတာ ဟေဋ္ဌာ၊ အရိယာ နောပပဇ္ဇရေ။

ဘဝသီသ, ဘဝသေဋ္ဌ, ဘဝဂ္ဂ သုံးဘုံ

ဝေဟပ္ဖိုလ်ဘုံ, အကနိဋ္ဌဘုံ, နေဝသညာ နာသညာယတနဘုံ ၄င်းသုံးဘုံ၌ ဖြစ်လျှင် အခြားဘုံတို့သို့ ပြောင်း၍ မဖြစ်သောကြောင့် ဘဝသေဋ္ဌ, ဝါ–ဘဝသီသ, ဝါ– ဘဝဂ္ဂဟု ဆိုသည်။

http://www.dhammadownload.com

* နေဝါ, ဝေဟပ်၊ ကနိဋ္ဌရပ်မှာ၊ အရိယာ၊ နေရာ မပြောင်းပြီ။
ဗြဟ္မ ဘုံနေ၊ ရိယာတွေ၊ အောက်ပြည် (ပြေ) မဆင်းပြီ။

အနာဂတပုဂ္ဂလ အရူပဘုံသို့ အကောက်၌–

တိဟိတ်ပုထုဇဉ် ဥပပဇ္ဇန္တပုဂ္ဂိုလ်သည် ပဝတ္တိအခါ မဂ်ရ၍ အရိယာအဖြစ်ဖြင့် စုတေ၍ အရူပဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေနေမည့်သူကို ရည်ရွယ်၍ ကောက်သည်။

တိဟိတ်ပုထုဇဉ် စဝန္တပုဂ္ဂိုလ်မရ...

(အကြောင်းကား) အရူပဘုံ၌ တိဟိတ်ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်သည် ပရတောဃောသပစ္စည်းကို မရသည်ဖြစ်၍ မဂ်ကို မရနိုင်သောကြောင့်တည်း၊ (မဂ်ကိုရသောသူသာ အရူပဘုံ၌ ဘဝဆုံးနိုင်သည်၊ ဘဝဆုံးမှ ရူပက္ခန္ဓာ မဖြစ်လတ္တံ့ရမည်။)

– ဘဝသီသသုံးဘုံတို့တွင် အကနိဋ္ဌသာ အတုမရ၍၊ ကြွင်းနှစ်ဘုံကား အဘယ်ကြောင့် အတုရသနည်း။

* ဤသုံးဘုံ၌ဖြစ်သော အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် 'အရိယာနောပ ပဇ္ဇရေ' အရ တစ်ပါးဘုံသို့ မပြောင်းပြီ၊ ထိုသုံးဘုံတို့တွင် အကနိဋ္ဌဘုံ၌ အရိယာသာ၊ ပုထုဇဉ်မရှိ၊ ထိုအရိယာသည်လည်း တစ်ဖန် ပဋိသန္ဓေမနေ၊ တစ်ပါးဘုံ၌လည်း မဖြစ်၊ ထို့ကြောင့် အတုမရ။

ဝေဟပ္ဖိုလ်ဘုံ, နေဝသညာနာသညာယတနဘုံ၌ကား တိဟိတ်ပုထုဇဉ် ပုဂ္ဂိုလ်သည် မိမိဘုံ၌လည်း ထပ်၍ဖြစ်၏၊ တစ်ပါးဘုံ၌လည်း ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် အတုရသည်။

ဖြစ်လတ္တံ့ ချုပ်လတ္တံ့ ၂–ပါးအထူး

ချုပ်လတံ့မှာ – ပစ္ဆိမဘဝိက ဥပပဇ္ဇန္တရသည်။ ဖြစ်လတံ့မှာ – မရ၊ ဤသည်ပင် အထူး။
(နိရောဓ၊ ဥ+နိ အနာဂတကိုထောက်)

http://www.dhammadownload.com

ဈာနအနာဂါမ်

ဖြပ္မာဘုံ၌ ဖြစ်ကုန်သော သောတာပန်၊ သကဒါဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ နောင်တစ်ဖန် ကာမဘုံ သို့ပြန်၍ ဖြစ်ဖွယ်မရှိသောကြောင့် ၎င်းတို့ကို ဈာနအနာဂါမ်ဟု ခေါ်သည်။

ဖြပ္မာဘုံကြွ၊ သောနှင့် သ၊ ဈာန အနာဂါ။

ခန္ဓပဝတ္တိ၌ ဋ္ဌာန ၂၇–ပါး

အသဉ်လေးဆူ၊ အရူ ခုနစ်၊ ခြောက်ဆစ် ပဉ္စဝေါ၊ စတုရော သုဒ္ဓါ၊ သဗ္ဗမှာ နှစ်၊ သာတာ နှစ်၊ နောက်နှစ် စတု ပဉ္စဝေါ။

ပဝတ္တိဝါရပြီး၏။

ပရိညာဝါရအစိပ္ပါယ်

ပရိညာ ၃–ပါး အဓိပ္ပါယ်

၁။ ရုပ်သည် ဖောက်ပြန်ခြင်း လက္ခဏာရှိ၏၊ ဖဿသည် တွေ့ထိခြင်းလက္ခဏာရှိ၏၊ ဤသို့ စသည်ဖြင့် သာမည, ဝိသေသလက္ခဏာတို့ကို သိမ်းဆည်းသော ဉာဏ်ဟူသော ကင်္ခါဝိတရဏ ဝိသုဒ္ဓိသည် ဉာတပရိညာမည်၏။

၂။ ထို့နောက် သမ္မာနုလောမဉာဏ်တိုင်အောင်သောဉာဏ်သည် တီရဏပရိညာမည်၏။

၃။ ဥဒယဗ္ဗယာနုပဿနာမှစ၍ မဂ်တိုင်အောင်သော ဉာဏ်သည် ပဟာနပရိညာမည်၏။

* *ဉာတ, တီရ၊ ပဟာန၊ သုံးဝ ပရိညာ။*

http://www.dhammadownload.com

ပရိညာဝါရ၌ ဟောသော ပုဂ္ဂိုလ်

ဤပရိညာဝါရ၌– နောင်အခါ၌ မဂ်ကို ရလတံ့သော ဘဗ္ဗပုထုဇဉ် ၁–ယောက်၊ မဂ်ကို မရလတံ့သော အဘဗ္ဗပုထုဇဉ် ၁–ယောက်၊ အရိယာပုဂ္ဂိုလ် ၈–ယောက်၊ ပေါင်း ၁၀–ယောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ဟောပါသည်။

ရည်ရွယ်ချက်

သောတာပတ္တိမဂ္ဂဋ္ဌာန် စသော အောက်မဂ္ဂဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ် ၃–ယောက်သည်လည်း ပိုင်းခြား၍ သိသည်၊ သို့သော်လည်း ပရိညာဟူက အထွဋ်အမြတ်ကိုသာ ဟောသောကြောင့် ပရိဇာနာတိအရ အရဟတ္တမဂ္ဂဋ္ဌာန် ပုဂ္ဂိုလ်ကိုသာ ရည်ရွယ်၍ ဟောတော်မူပါသည်။

ပုဂ္ဂလဝါရကိုသာ ဟော၍ ဩကာသဝါရကို မဟောကြောင်း

ပရိညာဝါရ၌ တူသောအဖြေရှိသောကြောင့် ပုဂ္ဂလဝါရကိုသာ ဟော၍ ဩကာသဝါရကို မဟောပါ။ (တစ်နည်း) ပရိညာကိစ္စဟူသည် ပုဂ္ဂိုလ်အားသာ ဖြစ်၏၊ ဩကာသအား မဖြစ်၊ ပုဂ္ဂိုလ်သာလျှင် ပိုင်းခြား၍ သိခြင်းငှာ စွမ်းနိုင်၏၊ ဩကာသသည် မစွမ်းနိုင်၊ ထို့ကြောင့် ပုဂ္ဂလဝါရကို သာ ဟောအပ်၏၊ ထိုသို့ ဩကာသဝါရကို မဟောအပ်သောကြောင့် ပုဂ္ဂလောကာသဝါရကို ရသော်လည်း မဟောအပ်ပါ။

ပုထုဇဉ် ၂–မျိုး

၁။ နောင်အခါ မဂ်ကို ရလတ္တံ့သော ဘဗ္ဗပုထုဇဉ်၊

၂။ နောင်အခါ မဂ်ကို မရလတ္တံ့သော အဘဗ္ဗပုထုဇဉ်၊

၁။ ခန္ဓာ, အာယတန, ဓာတ်တို့၏ သရုပ် သဘောကို သိသော ကလျာဏပုထုဇဉ်၊

၂။ ခန္ဓာ, အာယတန, ဓာတ်တို့၏ သရုပ် သဘောကို မသိသော အန္ဓပုထုဇဉ်။

(မဂ်ကျွတ်ထိုက်သော ပုထုဇဉ်ဟူသည်–ဝဋ္ဋာဘိရတ,ဝဋ္ဋနိဿယဖြစ်၍ ဝဋ်ကိုသာ အလိုရှိပြီး ဝဋ်ကင်းရာနိဗ္ဗာန်ကို အလိုမရှိသော ပုထုဇဉ်တည်း။)

http://www.dhammadownload.com

ပဝတ္တိဝါရနှင့် ပရိညာဝါရ ကာလယူပုံအထူး

ပဝတ္တိဝါရ၌ စုတိပဋိသန္ဓေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ပိုင်းခြားရသည်၊ ပရိညာဝါရ၌ကား စုတိပဋိသန္ဓေ၏ အစွမ်းအားဖြင့် မပိုင်းခြားအပ်၊ ပဝတ္တိအခါ၌ စိတ္တက္ခဏ၏ အစွမ်းအားဖြင့်သာ ပိုင်းခြားရသည်၊ ဤသို့ ထူးပါသည်။

စုတိပဋိသန္ဓေ၏အစွမ်းဖြင့် မပိုင်းခြားရကြောင်း

ပရိညာကိစ္စမည်သည် စုတိပဋိသန္ဓေ ခဏတို့၌ မဖြစ်၊ ပဝတ္တိအခါ မဂ်ခဏ၌သာ ဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့် စုတိပဋိသန္ဓေတို့၏ အစွမ်းအားဖြင့် မပိုင်းခြားအပ်။

* ယေ ပုထုဇ္ဇနာ မဂ္ဂံ န ပဋိလဘိဿန္တိ၌...

တစ်ဘဝ နှစ်ဘဝစသည်၌ မဂ်ကို မရလတ့်သည်ကို မဆိုလို၊ များသောအားဖြင့် မဂ်ကို ဘယ်အခါမှ မရလတံ့သော သံသရာ သစ်ငုတ်, မြေစောင့် သတ္တဝါများကိုသာ ဆိုသည်။

ခန္ဓယမိုက်ဆိုင်ရာ အဓိပ္ပါယ်ပြီး၏။

အာယတနယမက

ပဏ္ဏတ္တိဝါရ

– စက္ခာယတန စသည်လည်း ဓမ္မပင်မည်ခဲ့၍ ဓမ္မာယတန တစ်ခုတည်းကိုသာ ဟောသင့် ပါလျက် အဘယ်ကြောင့် အာယတန ၁၂–ပါး ဟောရသနည်း။

* ခြောက်ပါးသော ဝိညာဏ်အပေါင်းတို့ဖြစ်ရာ ဒွါရ, အာရုံတို့ကို ပိုင်းခြားမှတ်သားစေလိုသောကြောင့် အာယတန ၁၂–ပါးဟောရပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

အာယတန

စိတ်စေတသိက်တို့၏ လုံ့လပြုရာ ဝါ– မိမိတို့၏ ကိစ္စကို ပြုရာဖြစ်သောကြောင့် အာယတနမည်သည်။

စက္ခု ၅–ပါးနှင့် ဟော မဟော စက္ခုတို့၏အကြောင်း

ဒိဗ္ဗစက္ခု, ပညာစက္ခု, ဗုဒ္ဓစက္ခု, ဓမ္မစက္ခု, သမန္တစက္ခုဟု စက္ခု ၅–ပါး အပြားရှိ၏၊ ထိုငါးပါးတို့တွင် ဒိဗ္ဗစက္ခု–ပညာစက္ခု နှစ်ပါးသာ နီးစပ်သောကြောင့် ဟောတော်မူသည်၊ ကြွင်းသုံးပါးတို့ကိုကား အလွန်ဝေးသောကြောင့် ဟောတော်မမူ။ [ယမိုက်အနုဋီကာ]

ဒုတိယဝိဇ္ဇ ၁ဉာဏ် တတိယဝိဇ္ဇ ၁ဉာဏ်

ပု, ဒိ, အာ ဟူသော ဝိဇ္ဇာသုံးပါးတို့တွင် ဒိဗ္ဗစက္ခုသည် နှစ်ခုမြောက်သော ဝိဇ္ဇာဉာဏ်ဖြစ်သောကြောင့် ဒုတိယဝိဇ္ဇာဉာဏ်၊ ပညာစက္ခုသည် သုံးခုမြောက်သော ဝိဇ္ဇာဉာဏ်ဖြစ်သောကြောင့် တတိယဝိဇ္ဇာဉာဏ်မည်သည်။

တဏှာကို သောတဟုဆိုကြောင်း

သဒ္ဒါရုံကို ကြားတတ်သောကြောင့် တဏှာကို သောတဟုဆိုသည်မဟုတ်၊ စက္ခုဒွါရ စသည်တို့၏ အစွမ်းအားဖြင့် ရူပါရုံအစရှိသော အာရုံတို့၌ ယိုစီးတတ်သည်ဖြစ်၍ ဝါ– အလုံးစုံသော ဘဝတို့၌ ယိုစီးတတ်သည်ဖြစ်၍ ရေအယဉ်နှင့် တူသောကြောင့် တဏှာကို သောတဟု ဆိုပါသည်။ (သဝန္တိ သဗ္ဗဓိ သောတာဟူသော ဓမ္မပဒပါဠိ အာဂမယုတ္တိထောက်)

ဂန္ထမည်ကြောင်း

သီလစသည်တို့ကို အနံ့ ဖြစ်သောကြောင့် ဂန္ထဟု ဆိုသည်မဟုတ်၊ ဝန်းကျင်အောက်ထက် အရပ်မျက်နှာတို့ကို ထင်ရှား ပျံ့နှံ့တတ်သောကြောင့် ဂန္ထဟု ဆိုပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

သမ္မာဝါစာ, သမ္မာကမ္မန္တ, သမ္မာအာဇီဝတို့ကို သီလက္ခန္ဓ ဆိုရကြောင်း

သမ္မာဝါစာ, သမ္မာကမ္မန္တ, သမ္မာအာဇီဝတို့သည် ပြကတေ့အားဖြင့် သီလသာလျှင် ဖြစ်ကြကုန်၍ ဝိရတီသီလအဖြစ်ဖြင့် ဇာတ်တူသောကြောင့် ၄င်းသုံးပါးတို့ကို သီလက္ခန္ဓ ဟု ဆိုပါသည်။

သမ္မာဝါယာမ, သမ္မာသတိတို့ကို သမာဓိက္ခန္ဓဆိုရကြောင်း

သမ္မာသမာဓိသည် မိမိသဘောအားဖြင့် အာရုံ၌တည်ခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင်၊ ပဂ္ဂဟကိစ္စရှိသော သမ္မာဝါယာမ, အပိလာပနကိစ္စရှိသော သမ္မာသတိတို့၏ အထောက်အပံ့ကို ရမှသာ အာရုံ၌ တည်ခြင်းငှာ စွမ်းနိုင်သောကြောင့် ၄င်းနှစ်ပါးတို့ကို သမာဓိ ဂန္ဓ၌ ထည့်သွင်း မိန့်ဆိုသည်။

သမ္မာသင်္ကပ္ပကို ပညာက္ခန္ဓ၌ ထည့်သွင်း၍ ဆိုရကြောင်း

သမ္မာဒိဋ္ဌိသည် မိမိသဘောအားဖြင့် အာရုံကို အနိစ္စ, ဒုက္ခ, အနတ္တဟု ဆုံးဖြတ်ခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင်၊ အာရုံပေါ် သို့ သမ္မာသင်္ကပ္ပ ရှေးရှုတင်ပေးမှသာလျှင် စွမ်းနိုင်သောကြောင့် သမ္မာသင်္ကပ္ပကို ပညာက္ခန္ဓ၌ ထည့်သွင်း၍ မိန့် ဆိုပါသည်။

အတ္ထရသ၌ အတ္ထသဒ္ဒါ၏ဟောနက်နှင့် အတ္ထရသ အရ

အတ္ထရသ၌ အတ္ထသဒ္ဒါ အကျိုး (ပယောဇန) အနက်ကို ဟောသောကြောင့် အတ္ထရသ အရ အကျိုးဖြစ်သော ဖိုလ်လေးခု စိတ္တုပ္ပါဒ်ကို ကောက်ယူရသည်။

ဓမ္မရသ၌ ဓမ္မသဒ္ဒါ၏ဟောနက်နှင့် ဓမ္မရသအရ

ဓမ္မရသ၌ ဓမ္မသဒ္ဒါ အကြောင်း (ဟေတု) အနက်ကို ဟောသောကြောင့် ဓမ္မရသအရ အကြောင်းဖြစ်သော မဂ်လေးခု စိတ္တုပ္ပါဒ် ကို ကောက်ယူရပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

အတ္တစသည်ကို ရသဟု ဆိုရကြောင်း

စားအပ်သော အရသာဖြစ်သောကြောင့် ယင်းတို့ကို ရသဟု မဆိုလို၊ အရိယာ သူတော်ကောင်းတို့ သာယာနှစ်သက်အပ်သောကြောင့် အတ္ထစသည်ကို ရသဟု ဆိုပါသည်။

ပဋိသန္ဓေခဏ၌ သဒ္ဒါယတနကို မရကြောင်း

သဒ္ဒေါစိတ္တောတုဇော ဟူသော သင်္ဂဟပါဠိနှင့် အညီ သဒ္ဒါယတနသည် စိတ် ဥတု ကြောင့်သာ ဖြစ်၏၊ ပဋိသန္ဓေစိတ်သည်လည်း ဒုဗ္ဗလဖြစ်သောကြောင့် ပဋိသန္ဓေစိတ်ကို မဖြစ်စေနိုင်၊ ထို့ကြောင့် ပဋိသန္ဓေခဏ၌ သဒ္ဒါယတနကို မရအပ်။

* ယင်းသို့ ဖြစ်လျှင် ပဝတ္တိဝါရဖြစ်၍ ဟောသင့်သည် ဟူအံ့–

ဤပဝတ္တိဝါရကို ပဝတ္တိကာလဖြင့် မပိုင်းခြား၊ ပဋိသန္ဓေ,စုတိတို့ဖြင့်သာ ပိုင်းခြားအပ်သောကြောင့် သဒ္ဒါယတနကို မဟောရခြင်း ဖြစ်သည်။

အာယတနကို ဘုံအားဖြင့် ခွဲဝေပုံ

ဆောင်။ ။ အရူပဘုံမှာ၊ မ, ဓမ် သာပင်၊ အသညိ ရူ, ဓမ်၊ ကြွင်း ရူပ်သိ၊ ဃာနာဒိပယ်၊ ကာမဝယ်၊ သဒ်ဖယ် အကုန်ရ။

ဝိကာလသုံးချက်တွင် ပထမဝိကာလ၌ သုဂတိအဟိတ်မကောက်

သုဂတိဘုံ၌ ကြီးသော အာနုဘော်ရှိသော ကံကြောင့်ဖြစ်ကုန်သော ဩပပါတိကတို့အား စက္ခု, သောတစသော ဣန္ဒြေချို့တဲ့ခြင်း မရှိသောကြောင့် သုဂတိ အဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်ကို မကောက်ရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ဂဗ္ဘသေယျက ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ပဋိသန္ဓေခဏ၌ စက္ခုစသော အာယတနကို မုချမဖြစ်ကောင်းပါ၊ အဋ္ဌကထာအလို သတ္တမ သတ္တာဟ, မူလဋီကာအလို ကောဒသမ သတ္တာဟ မှစ၍ စက္ခုစသော အာယတနတို့ အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်ကြသည်။

ယင်းဂဗ္ဘသေယျကပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ရှေးဦးစွာ ပဋိသန္ဓေခဏ၌ ကာယ, ရူပ, သဒ္ဒ, ဂန္ဓ, ရသ, ဖောဋ္ဌဗ္ဗ, မန, ဓမ္မတို့ တစ်ပြိုင်နက် ဖြစ်ကြသည်၊ ၄င်းနောက် စက္ခု, ၄င်းနောက် သောတ, ၄င်းနောက် ဃာန, ၄င်းနောက် ဇိဝှါ ဤသို့ ရှေ့နောက် အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်ကြသည်။*(အရကောက်)*

ပညတ်ကိုမရ

သဒ္ဒါယတနဝါရ၌ အာယတနထိုက်သော ပရမတ္ထ သက်သက်ကိုသာ ဟောသောကြောင့် ယင်းဝါရ၌ ပညတ်ကို မရပါ။ ဝါ– ဟောတော်မမူပါ။

ပဏ္ဏတ္တိဝါရပြီး၏။

ပဝတ္တိဝါရ အစီပွါယ်

ပဝတ္တိဝါရ သဒ္ဒါယတနကို မဟောကြောင်း

ဤပဝတ္တိဝါရ၌ သဒ္ဒါယတနကို ပဋိသန္ဓေအခါ မရကောင်းသောကြောင့် မဟောပါ။

(စုတိပဋိသန္ဓေ၏ အစွမ်းဖြင့် ဥပါဒ်နိရောဓ်ဖြစ်သော ဝဋ်တရား၏ ဖြစ်ခြင်း ချုပ်ခြင်းကို ဟောရာဖြစ်သော ပဝတ္တိဝါရ၌ သဒ္ဒါယတနအတွက် ဝိသဇ္ဇနာ မရသော်လည်း ပုစ္ဆာမှ ရသည်ကို သင်္ဂြိုဟ်၍ စက္ခာယတနမူလကာနိ ကောဒသဟု မိန့်ဆိုပါသည်)

http://www.dhammadownload.com

သ–သဒ္ဒါတ်ဟောနက်

သစက္ခုကြာနံ သသောတကာနံ၌ 'သ, သဒ္ဒါသည် သလောမကော, သပက္ခကော စသည်၌ကဲ့သို့ 'သံဝိဇ္ဇမာန'အနက်ကို ဟောသောကြောင့် ရထိုက်သော စက္ခု(သောတ) ရှိကုန်သော ဟုဆိုလိုသည်၊ စက္ခု (သောတ)နှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သော ဟူ၍ (သဟတ္ထ)မလို။

(အကြောင်းကား:) သဝိတက္ကာဝမ္မာ အစရှိသော ဓမ္မအချင်းချင်း၌သာ ကြိယာ သမဝါယ ရှိသည်၊ ဤ၌ကား ပုဂ္ဂိုလ်နှင့် ဓမ္မဖြစ်၍ ကြိယာ သမဝါယ မရှိကောင်းသောကြောင့်တည်း။

ပဋိသန္ဓေကို ယောနိဟု ဆိုကြောင်း

သတ္တဝါတို့သည် တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ရောနှောခြင်းမရှိသော်လည်း ဇာတ်အားဖြင့် တူသည် ဖြစ်၍ ရောနှောသကဲ့သို့ ဖြစ်သောကြောင့် ပဋိသန္ဓေကို ယောနိဟု ဆိုပါသည်။

ယောနိအပြားနှင့် ယောနိနှင့် ပဋိသန္ဓေနေသောပုဂ္ဂိုလ်

"အန်, ဇ, သံ, ဩ လေးပါးနှော မှတ်လော ယောနိသာ"အရ အဏ္ဍဇယောနိ၊ ဇလာဗုဇ ယောနိ၊ သံသေဒဇယောနိ၊ ဩပပါတိကယောနိအားဖြင့် ၄–ပါးပြား၏။

ယင်းလေးပါးတို့တွင် ဘုမ္မစိုးမှတစ်ပါးသောနတ်၊ နိရ္ဘာမတဏှိက ပြိတ္တာ၊ ငရဲသတ္တဝါ၊ ၄င်းတို့အား ဩပပါတိက ယောနိသာတည်း။

ဘုမ္မစိုဝ်းနတ်, လူ, တိရစ္ဆာန်, နိဇ္ဈာမတဏှိက ပြိတ္တာမှ တစ်ပါးသော ပြိတ္တာ၊ ဤပုဂ္ဂိုလ်တို့ သည် ယောနိလေးပါးဖြင့် ပဋိသန္ဓေနေကုန်၏။

ဆောင်။ ဘုမ္မာပယ်ချ ၊ကြွင်းဒေဝနှင့် ၊ နိဇ္ဈာမ ပေတော ၊ နိရယေ ၊ ဖြစ်ပေဩပပါ ။
နိဇ္ဈာကြဉ်ထ၊ ကြွင်းပေတနှင့် ၊ ဘုမ္မဒေဝါ၊ မနုဿာ တိရစ္ဆာန်၊ ဖြစ်ကြောင်းမှန်၊
လေးတန်ယောနိလာ ။

http://www.dhammadownload.com

သံသေဒဇနှင့်ဩပပါတိကအထူး

သံသေဒဇပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ရှေးဦးပထမ သေးငယ်စွာဖြစ်ရာမှ တဖြည်းဖြည်း ကြီးပွားကုန်၏၊ ဩပပါတိကပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်ကား (၁၆) နှစ်အရွယ်မှစ၍ ဖြစ်ကုန်၏၊ ဤသို့ထူး၏။

–ယဿ စက္ခာယတနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ စသည်၌ ဂဗ္ဘသေယျကိုကောက်ရာ ယင်းပုဂ္ဂိုလ်များမှာ ပဋိသန္ဓေအခါ စက္ခာယတနမရှိသော်လည်း ပစ္စုပ္ပန်သုံးပါးတို့တွင် ခဏပစ္စုပ္ပန်,သန္တတိပစ္စုပ္ပန်တို့ကို မယူဘဲ အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန်ကို ယူသောကြောင့် ကောက်ပါသည်။

–သစက္ခုကာနံ အသောတကာနံ ဟူသောစကားကို အပါယ်ဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေအားဖြင့် နားပင်းသော ဩပပါတိကကို ရည်ရွယ်၍ဆိုသည်။

ဩပပါတိကို မကောက်ရကြောင်း

ဃာနမူလီ အနုလောမသန္နိဋ္ဌာန်၌ ဩပပါတိကကို ကာမဘုံ၌ ဃာနချို့သော ဩပပါတိက ပုဂ္ဂိုလ်မရှိကောင်းသောကြောင့် မကောက်ပါ ။

ရူပလောကေ ပန ဃာနာဒိတ္တယံ နတ္ထိ

ရူပဗြဟ္မာတို့သည် ကာမဝိရာဂဘာဝနာ၏အစွမ်းဖြင့်ဂန္ဓ, ရသ, ဖေါဋ္ဌဗ္ဗတို့၌ တပ်ခြင်းကင်းသည့်အတွက် မှီရာ ပသာဒတို့၌လည်း တပ်ခြင်းကင်းသည်၊ ထို့ကြောင့် ဃာန, ဇိဝှါ, ကာယ ပသာဒ တို့ မရှိပါ၊

ဃာန–စသော ပသာဒမရှိလျှင် ဃာန–စသော ဝိညာဉ်တို့လည်း မဖြစ်ပါ။ အနံ့ကိုလည်း မသိနိုင်ပါ။ အသွင်သဏ္ဍာန် နှာခေါင်းကား ရှိပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

ဂန္ဓရှိသည်ဟု မဆိုနိုင်ကြောင်း

အဂန္ဓကာန်-၌ရူပပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ဂန္ဓ မရှိမဟုတ်၊ ရှိ၏၊ သို့သော် ဃာနာယတန မရှိ၍ အာယတနကိစ္စမပြီးသောကြောင့် ဂန္ဓရှိသည် မဆိုနိုင်ပါ။

၁၁-ယမကသာ ထားရကြောင်း

* သဒိသဝိသဇ္ဇနာ တူသောအဖြေ ရှိသောကြောင့် တန္တိလဟုဖြစ်စိမ့်သောငှာ ချုံ၍ ၁၁-ယမကသာ ထားခြင်းဖြစ်သည်၊ (စက္ခာယတနမူ၌ ၅-ယမက၊ ဃာနာယတနမူ၌ ၃-ယမက၊ ရူပမူ၌ ၂-ယမက၊ မနမူ၌ ၁-ယမကအားဖြင့် ၁၁-ယမကကိုသာ ထားသည်)

ယင်းသို့ဖြစ်လျှင် စက္ခုနှင့်သောတ၊ စက္ခုနှင့် ဃာန ဤနှစ်ယမကတို့သည် သဒိသဝိသဇ္ဇနာဖြစ်လျက် အဘယ့်ကြောင့် ထားပြန်သနည်း။

* စက္ခု သောတတို့၏ ဖြစ်ရာဌာန၌ စင်စစ် ဃာနာယတန မဖြစ်သောကြောင့် အဘယ်သို့ ဖြေအပ်သနည်းဟူသော ယုံမှားသကင်္ကာကို ပယ်ဖျောက်အံ့သောငှာ ဟောပြန်သည်။

အနာဂတ ပုဂ္ဂလဝါရ ကာမာဝစရ ဖြစ်ပြန်ကောင်းဝယ် အနာဂါမိဖလဋ္ဌာန် ပုဂ္ဂိုလ်ကို အဘယ့်ကြောင့် မကောက်ပါသနည်း။

* အနာဂါမိဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ်သည် ပဋိသန္ဓေနေသည်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ကာမဘုံ၌ နောက်တစ်ဖန် မဖြစ်ကောင်းသောကြောင့် ကာမာဝစရ ဖြစ်ပြန်ကောင်း ဆိုရိုးဝယ် ယင်းပုဂ္ဂိုလ်ကို မကောက်ရခြင်းဖြစ်သည်။

မှတ်ချက်။ ။ ကာမဘုံ၌ အနာဂါမိဖလဋ္ဌာန်မဖြစ်၍ မဟုတ်၊ ပဋိသန္ဓေနေသည်၏ အစွမ်းအားဖြင့်သာ မဖြစ်၊ ပဝတ္တိအခါ မဂ်စဉ်အားဖြင့်မူကား အနာဂါမိဖလဋ္ဌာန်ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်နိုင်သည်ဟု ကေန် မှတ်ယူရမည်။

အာယတနယမကဆိုင်ရာအဓိပ္ပါယ်ပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

ဓာတုယမက
ပဝတ္တိဝါရအစိပ္ပါယ်

ဓာတုယမိုက်ကို ဟောရကြောင်း

မူလယမိုက်၌ ဟောတော်မူအပ်ကုန်သော ကုသိုလ်စသောတရားတို့ကို ဓာတ်၏အစွမ်းအားဖြင့် သိမ်းကျုံး၍ အာယတနယမိုက်၏အခြားမဲ့၌ နာမရူပသံမူဠ၊ ဝိတ္ထာရရုစိ၊ မုဒိန္ဒြိယ ပုဂ္ဂိုလ်တို့အလို့ငှာ ဓာတုယမိုက်ကိုဟောတော်မူပါသည်။

ဓာတု

မိမိ၏ ကက္ခဠ ဖုသနစသော သဘောကို ဆောင်တတ်သောကြောင့် ဓာတုမည် ပါသည်။

ဓာတ် ၁၈-ပါးသာ ဟောရကြောင်း

သုတ္တန်, အဘိဓမ္မာဝယ် အာရမ္ဘဓာတ်, သုတဓာတ် စသော များစွာသော ဓာတ်တို့ရှိပါသော်လည်း ပြဆိုအပ်သော ဓာတ် ၁၈-ပါးတို့တွင် အကျုံးဝင်သည့်အတွက် ၄င်းတို့ကို သီးခြားမဟောဘဲ ၁၈-ပါးသာ ဟောတော်မူပါသည်။

သဘာဝတော ဝိဇ္ဇမာနာနံ သဗ္ဗဓာတူနံ အန္တောဂဓတ္တာ။

ဓာတုယမိုက်၌ မဟောသောဓာတ်နှင့် အကြောင်း

ဤဓာတုယမိုက် (ပဝတ္တိဝါရ) ၌ သဒ္ဒဓာတ်, (မနောဝိညာဏဓာတ်ကြဉ်သော) ဆဝိညာဏဓာတ်တို့ကို ပဋိသန္ဓေအခါ, စုတိအခါ၌ မရကောင်းသောကြောင့် မဟောပါ။

ဓာတုယမိုက်ဆိုင်ရာ အစိပ္ပါယ်ပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

သစ္စယမက

ဓာတုယမိုက်နောင် သစ္စယမိုက် ဟောရကြောင်း

မူလယမိုက်၌ ဟောတော်မူအပ်ကုန်သော ကုသိုလ်စသောတရားတို့ကို သစ္စာ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ပေါင်းရုံး၍ ဓာတုယမိုက်၏အခြားမဲ့၌ ဟောတော်မူလိုသောကြောင့် ဓာတုယမိုက်ကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမဲ့၌ သစ္စယမိုက်ကို ဟောတော်မူသည်။

သစ္စာ

မဖောက်မပြန် မှန်သောကြောင့် သစ္စာမည်သည်။

သစ္စာ ၄–ပါးနှင့် ဒေသနာက္ကမ

သစ္စာ ၄–ပါးတို့တွင် ရုန့်ရင်းသောကြောင့်လည်းကောင်း, အလုံးစုံသောသတ္တဝါတို့နှင့် ဆက်ဆံသောကြောင့်လည်းကောင်း, သိလွယ်သောကြောင့်လည်းကောင်း ဒုက္ခသစ္စာကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူပါသည်။

ထိုဒုက္ခသစ္စာ၏အကြောင်းကို ပြလိုခြင်းအကျိုးငှာ ဒုက္ခသစ္စာ၏အခြားမဲ့၌ သမုဒယသစ္စာကို ဟောတော်မူပါသည်။

အကြောင်းသမုဒယချုပ်လျှင် အကျိုးဒုက္ခလည်းချုပ်တော့ဟု သိစေခြင်းငှာ သမုဒယအခြားမဲ့၌ နိရောဓသစ္စာကို ဟောတော်မူပါသည်။

ထိုနိရောဓ၏ အကြောင်းကို ပြလိုသောကြောင့် နိရောဓသစ္စာ၏ အခြားမဲ့၌ မဂ္ဂသစ္စာကို ဟောတော်မူပါသည်။

http://www.dhammadownload.com

သစ္စာ ၄–ပါးသာ ဟောရကြောင်း

သစ္စာ ၄–ပါးမှတစ်ပါး အခြားသစ္စာ မရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း, ၄–ပါးတို့တွင်လည်း နှုတ်ပယ်သင့်သောသစ္စာ မရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ သစ္စာကို အယုတ်အလွန် မဟောဘဲ ၄–ပါးသာ ဟောတော်မူပါသည်။

ကာယိကဒုက္ခစေတသိကဒုက္ခကိုသာကောက်ရကြောင်း

ဒုက္ခသည် ဝိပရိဏာမဒုက္ခ, သင်္ခါရဒုက္ခ, ပရိစ္ဆန္နဒုက္ခ, အပရိစ္ဆန္နဒုက္ခစသောအားဖြင့် ဒုက္ခပေါင်းမြောက်များစွာရှိသော်လည်း မုချအားဖြင့် ဒုက္ခသဘော ရှိသောကြောင့် ဒုက္ခဟူသော သန္နိဋ္ဌာန်ပုဒ်အရ ကာယိကဒုက္ခ စေတသိကဒုက္ခကိုသာ အရကောက်ရသည်။

ဒုက္ခ ဒုက္ခ

ကာယိကဒုက္ခ ,စေတသိကဒုက္ခကို သဘောအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ အမည်အားဖြင့် လည်းကောင်း ဒုက္ခ၏အဖြစ်ကြောင့် ဒုက္ခ ဒုက္ခ ဟုခေါ်ပါသည် ။

သမုဒယကို အကြောင်းဟုခေါ် ကြောင်း

ဒုက္ခ၏အကြောင်းများစွာရှိသော်လည်း ပြဓာန်းသော,ထူးသောအကြောင်းဖြစ်သော ကြောင့် သမုဒယကိုသာ အကြောင်းဟုခေါ် သည်။

အနိဋ္ဌိယဗဒ္ဓရုပ်ကို သစ္စာဝိမုတ်ထုတ်ရကြောင်း

အနိန္ဒြိယဗဒ္ဓရုပ်ကို ဒုက္ခဟု ဆိုသင့်သော်လည်း ကံကိလေသာတို့ကြောင့် မဖြစ်လေရကား ဒုက္ခသစ္စာဟု မဆိုထိုက်ပေ၊ ထို့ကြောင့် သစ္စာဝိမုတ်ထုတ်ရသည်။ (မာတိကာအရကောက်၌ ရုပ်ဟူသမျှကို ဒုက္ခသစ္စာဖွဲ့ခဲ့သည်)

http://www.dhammadownload.com

*အနိန္ဒြိယဗဒ္ဓရုပ်ဟူသည် –

တော, တောင်ရေမြေ သမုဒ္ဒရာအစရှိသော ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်၌ဖြစ်သော သုဒ္ဓဋ္ဌက ကလာပ် သဒ္ဒနဝကကလာပ် ဥတုဇကလာပ်နှစ်စည်းကို ဆိုလိုသည် ။

ဗဟိဒ္ဓရုပ်ကို သစ္စာဝိမုတ်ထုတ်ရကြောင်း

ဗဟိဒ္ဓရုပ်ကို သမုဒယ, နိရောဓ, မဂ္ဂ သစ္စာတရားကိုယ် မဟုတ်သောကြောင့် မည်သည့်သစ္စာမျှ မဖွဲ့ထိုက်၊ ထို့ကြောင့် သစ္စာဝိမုတ်ထုတ်ရသည် ။

*သုဒ္ဓသစ္စဝါရ၌ သစ္စာထိုက်သောတရားကိုသာ ဟောသောကြောင့် မဂ္ဂသာမညဝယ် ဖိုလ်ရှိသော အင်္ဂါကမင်္ဂကို မကောက်ရ၊ ထို့ကြောင့် ပစ္စနိက်၌ ဖိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ် ၃၇– ခုကို ကောက်ပါ။

နိရောဓသစ္စာ၏ဟောနက်နှင့် အရ

နိရောဓသဒ္ဒါသည် ချုပ်ခြင်းအနက်ကို ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် နိရောဓအရ နိရောဓ သာမညကိုလည်းကောင်း , နိဗ္ဗာန်ကိုလည်းကောင်း ကောက်ရသည် ။

မဂ္ဂသဒ္ဒါ၏ဟောနက်နှင့် အရ

မဂ္ဂသဒ္ဒါသည် ခြေကြောင်းခရီး , လှည်းကြောင်းခရီး အစရှိသော မဂ္ဂသာမည မဂ္ဂသစ္စာကို ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် မဂ္ဂအရ– မဂ္ဂသာမည, မဂ္ဂသစ္စာကိုကောက်။

ပဏ္ဏတ္တိဝါရပြီး၏။

http://www.dhammadownload.com

ပဝတ္တိဝါရ အစိပ္ပါယ်

ပဝတ္တိဝါရ၌ ဟောသောပုဂ္ဂိုလ်

ဤပဝတ္တိဝါရ၌ ပုထုဇဉ် ပုဂ္ဂိုလ် ၄– ယောက် ၊ အရိယာပုဂ္ဂိုလ် ၈– ယောက်အားဖြင့် ၁၂– ယောက်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ဟောပါသည်။

ကာလပိုင်းခြားပုံ

ဤပဝတ္တိဝါရ၌ ကာလကို စုတိပဋိသန္ဓေ၏အစွမ်းအားဖြင့် လည်းကောင်း, ပဝတ္တိ စိတ္တက္ခဏအားဖြင့် လည်းကောင်း ပိုင်းခြားပါသည် ။

*သမုဒယ , မဂ္ဂသစ္စာနှစ်ပါးတို့ကို စုတိပဋိသန္ဓေနှစ်ခုတို့၏ အကြားဟုဆိုအပ်သော ပဝတ္တိအခါ၌သာ ရအပ်၏၊ စုတိပဋိသန္ဓေအခါတို့၌ မရအပ်။

ဒုက္ခသစ္စာကိုကား ပဝတ္တိအခါ၌လည်းကောင်း၊ စုတိပဋိသန္ဓေအခါ၌လည်းကောင်း ရအပ်၏။

နိရောဓသစ္စာကို မဟောကြောင်း

နိရောဓသစ္စာဖြစ်သောနိဗ္ဗာန်တရားသည် ဥပ္ပါဒ်, ဌီ , ဘင်ဟုဆိုအပ်သော ခဏတ္တယ မရှိရကား ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဟူ၍လည်းကောင်း၊ နိရုဇ္ဈတိဟူ၍လည်းကောင်း ဟောခြင်းငှါမသင့်သော ကြောင့် မဟော။

စိတ်မှနေ၍ ဘုံကိုမှတ်ပုံ

အရူပဝိပါက် ၄– ခုကြဉ်သော စိတ် ၈၅– ခုတို့သည် ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်ကုန်၏၊ လောဘမူ, မောဟမူ, မနောဒွါရဝဇ္ဇန်း မဟာကုသိုလ် မဟာကြိယာ အရူပ– ၁၂၊ သောတာပတ္တိမဂ်ကြဉ် လောကုတ္တရာစိတ် ၇–ခုအားဖြင့် ၄၆– ပါးကုန်သော စိတ်တို့သည် စတုဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်ကုန်၏ ။

http://www.dhammadownload.com

တဏှာသမ္ပယုတ္တ စသည်ရွေးချယ်ပုံ

ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောစိတ် ၈၅– ခုတို့တွင် လောဘမူစိတ် ၈– ခုကို တဏှာသမ္ပယုတ္တစိတ်ဟု ခေါ်ပါသည်၊ ကြွင်းစိတ် ၇၇– ခုသည် တဏှာဝိပ္ပယုတ္တစိတ်။

စတုဝေါကာရဘုံ၌ဖြစ်သောစိတ် ၄၆– ခုတို့တွင် လောဘမူစိတ် ၈– ခုသည် တဏှာသမ္ပယုတ္တစိတ်၊ ကြွင်း စိတ် ၃၈– ခုသည် တဏှာဝိပ္ပယုတ္တစိတ်။

ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ မဂ်စိတ် ၄– ခုသည် မဂ္ဂသမ္ပယုတ္တစိတ်၊ ကြွင်း စိတ် ၈၁– ခုသည် မဂ္ဂဝိပ္ပယုတ္တစိတ်။

(တဏှာသမ္ပယုတ္တ , မဂ္ဂသမ္ပယုတ္တစိတ်ကား ထင်ရှားမရှိ) ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သော စိတ် ၈၅– ခုတို့တွင် လောဘမူစိတ် ၈– ခု ၊ မဂ်စိတ် ၄– ခု ကြဉ်စိတ် ၇၃– ခုသည် တဏှာဝိပ္ပယုတ္တ , မဂ္ဂဝိပ္ပယုတ္တစိတ် မည်၏။

စတုဝေါကာရဘုံ၌ဖြစ်သောစိတ် ၄၆– ခုတို့တွင် လောဘမူစိတ် ၈– ခု ၊ အထက်မဂ် ၃– ခု ကြဉ်အပ်သော စိတ် ၃၅– ခုသည် တဏှာဝိပ္ပယုတ္တ, မဂ္ဂဝိပ္ပယုတ္တစိတ် မည်၏။

* မဂ်စိတ်သည် ဒုက္ခသစ္စာဖြစ်ဆဲမဟုတ်ဘဲလျက် "ပဉ္စဝေါကာရေ မဂ္ဂဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ တေသံ ဒုက္ခသစ္စဉ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, မဂ္ဂသစ္စဉ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ " ဟု အဘယ့်ကြောင့် ဟောသနည်း ။

* ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ မဂ်ဖိုလ်ပင် ဒုက္ခသစ္စာဖြစ်ဆဲမဟုတ်သော်လည်း မိမိတို့၏ ဥပ္ပါဒက္ခဏ၌ စိတ္တဇရုပ်ကို ဖြစ်စေသောကြောင့် (ဝါ– မဂ်ဖိုလ်ပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ်သည် ဒုက္ခသစ္စာဖြစ်သောကြောင့်) ထိုသို့ ဟောတော်မူပါသည်။

ဒုက္ခသစ္စာဖြစ်ဆဲမရ

အရူပမဂ်, ဖိုလ် စိတ်တို့သည် စိတ္တဇရုပ်ကို မဖြစ်စေနိုင်သောကြောင့် အရူပမဂ္ဂဖလုပ္ပါဒသမင်္ဂီပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဒုက္ခသစ္စာ ဖြစ်ဆဲ မရကြပါ။

http://www.dhammadownload.com

ပစ္ဆိမစိတ်ဟူသည်

(ရဟန္တာတို့၏ စုတိစိတ်ကို) ဘုံသုံးပါး၌ နောက်ဆုံးစိတ် ဖြစ်သောကြောင့် ပစ္ဆိမစိတ် ဟုခေါ်ပါသည်။

မုချဒုတိယစိတ်

သုဒ္ဓါဝါသဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေနောင် ပထမဘဝင်စိတ်ကို (ပဋိသန္ဓေမှထောက်၍ နှစ်ခု မြောက်သောစိတ်ဖြစ်သောကြောင့်) "မုချဒုတိယစိတ် " ဟုခေါ်ပါသည် ။

တံသဒိသ ဒုတိယစိတ်

ဒုတိယဘဝင်မှစ၍ ဘဝနိကန္တိက ပထမဇောတိုင်အောင်သော ၁၇– ခုသော စိတ်တို့ကို (မုချ ဒုတိယစိတ်နှင့် အတိတ်၌ သမုဒယသစ္စာဖြစ်ဖူး မရပုံချင်း တူသောကြောင့်) တံသ ဒိသ ဒုတိယစိတ်ဟု ခေါ်ပါသည် ။

ပဝတ္တိဝါရပြီး၏

http://www.dhammadownload.com

ပရိညာဝါရ အစိပ္ပါယ်

ပရိညာဝါရ၌ မဟောသောသစ္စာနှင့် အကြောင်း

ဤသစ္စပရိညာဝါရ၌ နိရောဓသစ္စာ, မဂ္ဂသစ္စာတို့ကို လောကုတ္တရာတရားတို့၌ ပရိညာကိစ္စမရှိသောကြောင့် မဟောပါ။

ပရိညာသုံးပါးနှင့် သစ္စာ

ပရိညာသည်...

ဉာတပရိညာ, တီရဏပရိညာ, ပဟာနပရိညာ ဟု ၃–ပါး အပြားရှိ၏ ။

ထိုသုံးပါးတို့တွင်...

ဒုက္ခသစ္စံ ပရိဇာနာတိ– ဝယ် ဉာတပရိညာ တီရဏပရိညာ နှစ်ပါးကို ရပါသည်။ သမုဒယသစ္စံ ပဇဟတိ ဝယ် ဉာတပရိညာ , ပဟာနပရိညာ နှစ်ပါးကို ရပါသည်။

_ ဒုက္ခသစ္စာ၌ ပဟာနပရိညာ၊ သမုဒယသစ္စာ၌ တီရဏပရိညာကို အဘယ့်ကြောင့် မရပါသနည်း။

* မြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်သောသူသည် ဒုက္ခသစ္စာကို ပိုင်းခြား၍ သိခြင်းငှါ သမုဒယသစ္စာကို ပယ်ခြင်းငှါ ကျင့်သည်၊ သို့ဖြစ်၍ ဒုက္ခသစ္စာ၌ ပဟာနကိစ္စမရှိ၊ သမုဒယ သစ္စာ၌ တီရဏကိစ္စ မရှိ၊ ထို့ကြောင့် မရပါ။

သစ္စယမက အစိပ္ပါယ်ပြီး၏

ယမကဆိုင်ရာ မှတ်သားဖွယ်ရာ အစိပ္ပါယ်များပြီး၏

ယမကလက်ဆောင်ကျမ်းပြီးပါပြီ

http://www.dhammadownload.com

နိဂမပတ္ထနာ

သဒ္ဓိတံ မေ မဟာပုညံ၊ ယမကတ္ထသရူပကံ ။
လဒ္ဓါယ သီလက္ခန္ဓဿ၊ ယတီနော ဥပထမ္ဘကံ ။

မေ–တိလောကဟု နာမသမုတ် အကျွန်ုပ်သည် ၊ ယမကတ္ထသရူပကံ – အဘိဓမ္မာပိဋကာဟု သညာဝေဠျမ်း ခုနစ်ကျမ်းတွင် ခြောက်ခုမြောက်ယမိုက်ကျမ်း၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်သရုပ်တရားကိုယ်တို့ကို စနစ်တကျ ညွှန်ပြသော ယမိုက်လက်ဆောင်ကျမ်းတည်းဟူသော၊ မဟာပုညံ– တိဟိတ်ဥက္ကဋ္ဌ ကုသိုလ်မြတ်ကို၊ သီလက္ခန္ဓဿ–သီလက္ခန်မည်သော၊ ယတီနော – ရဟန်းငယ်၏၊ ဥပထမ္ဘကံ– ကူညီထောက်ပံ့မှုကို၊ လဒ္ဓါယ–ရယူ၍၊ သဒ္ဓိတံ–ကောင်းစွာ အထူးဆည်းပူးအပ်ပေပြီ။

အတ္ထာဝဟံ ခိပ္ပံ ဟောတု၊ ပါဘတံ မေ သုဗောဓိဒံ ။
ပရတ္ထသမ္ပာဒကောဟံ၊ ဘဝေယျံ ဇာတိ ဇာတိယံ ။

မေ– တိလောကဟုနာမသမုတ် အကျွန်ုပ်သည်၊ သုဗောဓံ –ကောင်းစွာထင်ထင်သိမြင်လွယ်သော၊ ဣဒံပါဘတံ–လက်ဆောင်အလား ညွှန်ဖယားနှင့် တကွသော ဤကျမ်းစာသည်၊ ခိပ္ပံ–လျင်မြန်စွာ၊ အတ္ထာဝဟံ– အဘိဓမ္မာပညာလိုလား အမျိုးသားတို့၏ အကျိုးစီးပွားကို ရွက်ဆောင်နိုင်သည်၊ ဟောတု– မုချမသွေ ဖြစ်ပါစေသတည်း၊ အဟံစ– တိလောကဟု နာမသမုတ်အကျွန်ုပ်သည်လည်း၊ ဇာတိ ဇာတိယံ– ဘဝတိုင်း ဘဝတိုင်း၌၊ ပရတ္ထသမ္ပာဒကော – သူတစ်ပါးတို့၏ အကျိုးစီးပွားကို ပြီးစေနိုင်သည်၊ ဘဝေယျံ– ဖြစ်ရပါလို၏။

http://www.dhammadownload.com

http://www.dhammadownload.com